

**สรุปการอภิปรายของสมาชิกรัฐสภา
ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒
(สมัยวิสามัญ)
ในวันที่ ๒๖ - ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓**

เพื่อพิจารณา

เรื่องด่วน ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกัน
ของรัฐสภา ตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คำนำ

ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการประสานงานระหว่างวุฒิสภากับสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี ตลอดจนองค์กรอิสระต่าง ๆ ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวุฒิสภา รวมทั้งดำเนินงานทางด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร การสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนกิจการของวุฒิสภา ตามข้อ ๘๑ (๔) และ (๖) ของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ในคราวประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๓ เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณาเตรียมความพร้อมในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา (สมัยวิสามัญ) ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ โดยได้กำหนดแนวทางการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา พร้อมทั้งได้มอบหมายฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งวุฒิสภาสรุปประเด็นการอภิปรายในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และเผยแพร่ให้สมาชิกวุฒิสภาทราบ

ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา (สมัยวิสามัญ) ครั้งที่ ๑ ในวันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๒ ในวันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นการพิจารณาเรื่องด่วน ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งวุฒิสภาได้ดำเนินการจัดทำสรุปประเด็นการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนการตอบชี้แจงของคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งได้นำข้อมูลสรุปประเด็นการอภิปรายดังกล่าวเผยแพร่ต่อสมาชิกวุฒิสภาทุกท่านโดยทันทีในระหว่างการประชุมผ่านช่องทางที่รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง กำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาแต่ละท่านได้รับข้อมูลประกอบการพิจารณาได้โดยรวดเร็วที่สุด

ในการนี้ เนื่องจากข้อมูลสรุปประเด็นการอภิปรายดังกล่าวล้วนเป็นข้อมูลและข้อคิดเห็นอันสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้งวุฒิสภา คณะต่าง ๆ ตลอดจนผู้ปฏิบัติหน้าที่ในวงงานของวุฒิสภา ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการจึงได้รวบรวมและจัดทำสรุปการอภิปรายของสมาชิกวุฒิสภา ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) ขึ้น เพื่อเผยแพร่แก่สมาชิกวุฒิสภา และผู้ปฏิบัติหน้าที่ในวงงานของวุฒิสภาทุกท่านทราบ เพื่อประกอบการดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งวุฒิสภา

๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

สารบัญ

(เรียงตามลำดับผู้อภิปราย)

รายนามผู้อภิปราย

หน้าที่

** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

- พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี	๑, ๑๙, ๒๐, ๒๖
- นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย)	๒
- ประเสริฐ จันทรรวงทอง (พรรคเพื่อไทย)	๔
- นายไพบูลย์ นิติตะวัน (พรรคพลังประชารัฐ)	๕
- นายพิจารณ์ เขาวพัฒนาวงศ์ (พรรคก้าวไกล)	๖
- นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ (พรรคประชาธิปัตย์)	๗
- พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียเวส (พรรคเสรีรวมไทย)	๘
- นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ (พรรคชาติไทยพัฒนา)	๙
- นายชวลิต วิชยสุทธิ์ (พรรคเพื่อไทย)	๑๐
- นายสมชาย แสวงการ (สมาชิกวุฒิสภา)	๑๑
- นายอิสระ เสรีวัฒนวุฒิ (พรรคประชาธิปัตย์)	๑๓
- นายอำพล จินดาวัฒนะ (สมาชิกวุฒิสภา)	๑๓
- นายชุมพล จุลใส (พรรคประชาธิปัตย์)	๑๔
- นายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร (พรรคเพื่อไทย)	๑๕
- นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ (พรรคประชาธิปัตย์)	๑๕
- นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา (พรรคก้าวไกล)	๑๖
- นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ (พรรคภูมิใจไทย)	๑๖
- นายเสรี สุวรรณภานนท์ (สมาชิกวุฒิสภา)	๑๗
- นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย)	๑๘
- นายสุรทิน พิจารณ์ (พรรคประชาธิปัตย์ใหม่)	๑๙
- นางสาวทันทยา วงษ์โอภาสี (พรรคพลังประชารัฐ)	๒๐
- นายจเด็จ อินสว่าง (สมาชิกวุฒิสภา)	๒๐

รายนามผู้อภิปราย **หน้าที่**

- นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ๒๑
- นางสาวนภาพร เพ็ชรจินดา (พรรคเสรีรวมไทย) ๒๓
- นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา (พรรคพลังประชารัฐ) ๒๓
- นายเรวัต วิศรุตเวช (พรรคเสรีรวมไทย) ๒๔
- นายนริศ ขำนุรักษ์ (พรรคประชาธิปัตย์) ๒๔
- นายอนุศักดิ์ คงมาลัย (สมาชิกวุฒิสภา) ๒๕
- พันตำรวจเอกทวี สอดส่อง (พรรคประชาชาติ) ๒๖
- นายสัมพันธ์ มะยูโซ๊ะ (พรรคพลังประชารัฐ) ๒๖
- นายเอกภพ เพียรพิเศษ (พรรคก้าวไกล) ๒๗
- นายณัฐชนน ศรีก่อเกื้อ (พรรคภูมิใจไทย) ๒๘
- นายคำณูณ สิทธิสมาน (สมาชิกวุฒิสภา) ๒๙
- นายสมคิด เชื้อคง (พรรคเพื่อไทย) ๓๐
- ศาสตราจารย์โกวิท พวงงาม (พรรคพลังท้องถิ่นไทย) ๓๑
- นายจิรวุฒิ อรรถกานนท์ (พรรคก้าวไกล) ๓๑
- นางสาวปาริณา ไกรคุปต์ (พรรคพลังประชารัฐ) ๓๒
- นายขจิต ชัยนิคม (พรรคเพื่อไทย) ๓๒
- นายนพดล แก้วสุพัฒน์ (พรรคพลังท้องถิ่นไท) ๓๓
- พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม (สมาชิกวุฒิสภา) ๓๓
- นายชลน่าน ศรีแก้ว (พรรคเพื่อไทย) ๓๔
- นายวิเชียร ชวลิต (พรรคพลังประชารัฐ) ๓๖
- นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ (สมาชิกวุฒิสภา) ๓๗

**** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ)**

วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

- นางมนพร เจริญศรี (พรรคเพื่อไทย) ๓๙
- นางสาวธนิษานต์ พรพงษาโรจน์ (พรรคพลังประชารัฐ) ๔๐
- นายอาน กาจกระโทก (สมาชิกวุฒิสภา) ๔๐
- นายวิรัตน์ วรศสิริน (พรรคเสรีรวมไทย) ๔๐
- พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ๔๑, ๔๑

- นายภราดร ปริศนานันทกุล (พรรคภูมิใจไทย)	๔๑
- นายสงคราม กิจเลิศไพโรจน์ (พรรคเพื่อชาติ)	๔๒
- นางสาวสุนัฐษา โส่สถาพรพิพิธ (พรรคประชาธิปัตย์)	๔๓
- นายถวิล เปลี่ยนศรี (สมาชิกรัฐสภา)	๔๔
- นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร (พรรคก้าวไกล)	๔๕
- นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ (พรรคพลังประชารัฐ)	๔๖
- นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๔๗
- นายดอน ปรมภ์วินัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	๔๘
- นายเจตน์ ศิรธรานนท์ (สมาชิกรัฐสภา)	๔๙
- นายนิคม บุญวิเศษ (พรรคพลังประชาชนไทย)	๕๐
- นายศุภชัย ใจสมุทร (พรรคภูมิใจไทย)	๕๐
- นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์ (พรรคเพื่อไทย)	๕๑
- นายระวี มาศฉมาดล (พรรคพลังธรรมใหม่)	๕๓
- พลตำรวจโท ศานิตย์ มหฬาวร (สมาชิกรัฐสภา)	๕๓
- นายไชยา พรหมา (พรรคเพื่อไทย)	๕๔
- นายอันวาร์ สาและ (พรรคประชาธิปัตย์)	๕๕
- นายมงคลกิตติ์ สุขสินธารานนท์ (พรรคไทยศรีวิไลย์)	๕๖
- นายกิตติ เวสินนท์ (สมาชิกรัฐสภา)	๕๖
- นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (พรรคก้าวไกล)	๕๗
- นายสายัณห์ ยุติธรรม (พรรคพลังประชารัฐ)	๕๘
- หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล (สมาชิกรัฐสภา)	๕๙
- นายสงวน พงษ์มณี (พรรคเพื่อไทย)	๖๐
- นายสาธิตย์ วงศ์หนองเตย (พรรคประชาธิปัตย์)	๖๐
- นายวันชัย สอนศิริ (สมาชิกรัฐสภา)	๖๑
- นางสาวจิราพร สินธุไพร (พรรคเพื่อไทย)	๖๑
- นายสุพัฒน์พงษ์ พันธุ์มีเซาว์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	๖๒

- นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	๖๓
- นายสุชาติ ชมกลิ่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน	๖๕
- นางสาวชนก จันทาทอง (พรรคเพื่อไทย)	๖๖
- นายมนูญ สิวาภิรมย์รัตน์ (พรรคเศรษฐกิจใหม่)	๖๖
- นายชาญวิทย์ ผลชีวิน (สมาชิกวุฒิสภา)	๖๗
- นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	๖๘
- นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย)	๖๙
- นายพีระวิทย์ เรืองลือคลภาค (พรรคไทยรักธรรม)	๖๙
- นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	๗๐
- นายจิรายุ ห่วงทรัพย์ (พรรคเพื่อไทย)	๗๐
- นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ (พรรคประชาธิปัตย์)	๗๑
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ (สมาชิกวุฒิสภา)	๗๒
- นายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	๗๓
- นายชูการ์โน มะทา (พรรคประชาชาติ)	๗๓
- นายวีระกร คำประกอบ (พรรคพลังประชารัฐ)	๗๔
- นายตวง อันทะไชย (สมาชิกวุฒิสภา)	๗๕
- นายณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	๗๖
- นายวันนิวัติ สมบูรณ์ (พรรคเพื่อไทย)	๗๖
- นายพิธา ลี้มเจริญรัตน์ (พรรคก้าวไกล)	๗๖
- นายสุทิน คลังแสง (พรรคเพื่อไทย)	๗๙
- นายวิรัช รัตนเศรษฐ (พรรคพลังประชารัฐ)	๘๑

สารบัญ

(เรียงตามกลุ่มผู้อภิปราย)

คณะรัฐมนตรี

รายนามผู้อภิปราย

หน้าที่

**** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ)**

วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

- พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

๑, ๑๙, ๒๑, ๒๖

- นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี

๒๒

**** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ)**

วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

- พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

๔๑, ๘๑

- นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์

๔๗

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

- นายดอน ปรมดีวินัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๔๘

- นายสุพัฒนพงษ์ พันธ์มีเชาว์

๖๒

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

- นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๖๓

- นายสุชาติ ชมกลิ่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

๖๕

- นายอนุทิน ชาญวีรกูล

๖๘

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

- นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

๗๐

- นายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

๗๓

- นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๗๖

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รายนามผู้อภิปราย

หน้าที่

**** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ)**

วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

- นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย)	๒
- ประเสริฐ จันทรรวงทอง (พรรคเพื่อไทย)	๔
- นายไพบูลย์ นิตะวัน (พรรคพลังประชารัฐ)	๕
- นายพิจารณ์ เขาวพัฒน์วงศ์ (พรรคก้าวไกล)	๖
- นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ (พรรคประชาธิปัตย์)	๗
- พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียเวส (พรรคเสรีรวมไทย)	๘
- นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ (พรรคชาติไทยพัฒนา)	๙
- นายชวลิต วิชยสุทธิ์ (พรรคเพื่อไทย)	๑๐
- นายอิสระ เสรีวัฒนวุฒิ (พรรคประชาธิปัตย์)	๑๓
- นายชุมพล จุลใส (พรรคประชาธิปัตย์)	๑๔
- นายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร (พรรคเพื่อไทย)	๑๕
- นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ (พรรคประชาธิปัตย์)	๑๕
- นางสาวสุทธวรรณ สุบรรณ ณ อยุธยา (พรรคก้าวไกล)	๑๖
- นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ (พรรคภูมิใจไทย)	๑๖
- นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย)	๑๘
- นายสุรทิน พิจารณ์ (พรรคประชาธิปัตย์ใหม่)	๑๙
- นางสาวทันทยา วงษ์ไธยา (พรรคพลังประชารัฐ)	๒๐
- นางสาวนภาพร เพ็ชรจินดา (พรรคเสรีรวมไทย)	๒๓
- นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา (พรรคพลังประชารัฐ)	๒๓
- นายเรวัต วิศรุตเวช (พรรคเสรีรวมไทย)	๒๔
- นายนริศ ขำนุรักษ์ (พรรคประชาธิปัตย์)	๒๔
- พันตำรวจเอกทวี สอดส่อง (พรรคประชาชาติ)	๒๖
- นายสัมพันธ์ มะยูโซ๊ะ (พรรคพลังประชารัฐ)	๒๖
- นายเอกภพ เพียรพิเศษ (พรรคก้าวไกล)	๒๗
- นายณัฐชนน ศรีก่อเกื้อ (พรรคภูมิใจไทย)	๒๘
- นายสมคิด เชื้อคง (พรรคเพื่อไทย)	๓๐
- ศาสตราจารย์โกวิท พวงงาม (พรรคพลังท้องถิ่นไทย)	๓๑

- นายจิรวุฒิ อรัญยกานนท์ (พรรคก้าวไกล)	๓๑
- นางสาวปาริณา ไกรคุปต์ (พรรคพลังประชาชน)	๓๒
- นายขจิต ชัยนิคม (พรรคเพื่อไทย)	๓๒
- นายนพดล แก้วสุพัฒน์ (พรรคพลังท้องถิ่นไท)	๓๓
- นายชลน่าน ศรีแก้ว (พรรคเพื่อไทย)	๓๔
- นายวิเชียร ชวลิต (พรรคพลังประชาชน)	๓๖
** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ)	
วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓	
- นางมนพร เจริญศรี (พรรคเพื่อไทย)	๓๙
- นางสาวธนิชานต์ พรพงษาโรจน์ (พรรคพลังประชาชน)	๔๐
- นายวิรัตน์ วรศิริสิน (พรรคเสรีรวมไทย)	๔๐
- นายภราดร ปริศนานันทกุล (พรรคภูมิใจไทย)	๔๑
- นายสงคราม กิจเลิศไพโรจน์ (พรรคเพื่อชาติ)	๔๒
- นางสาวสุนัฐชา โล่สถาพรพิพิธ (พรรคประชาธิปัตย์)	๔๓
- นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร (พรรคก้าวไกล)	๔๕
- นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ (พรรคพลังประชาชน)	๔๖
- นายนิคม บุญวิเศษ (พรรคพลังปวงชนไทย)	๕๐
- นายศุภชัย ใจสมุทร (พรรคภูมิใจไทย)	๕๐
- นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวาณิชย์ (พรรคเพื่อไทย)	๕๑
- นายระวี มาศฉมาดล (พรรคพลังธรรมใหม่)	๕๓
- นายไชยา พรหมา (พรรคเพื่อไทย)	๕๔
- นายอันวาร์ สาและ (พรรคประชาธิปัตย์)	๕๕
- นายมงคลกิตติ์ สุขสินธารานนท์ (พรรคไทยศรีวิไลย์)	๕๖
- นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (พรรคก้าวไกล)	๕๗
- นายสายัณห์ ยุติธรรม (พรรคพลังประชาชน)	๕๘
- นายสงวน พงษ์มณี (พรรคเพื่อไทย)	๖๐
- นายสาธิตย์ วงศ์หนองเตย (พรรคประชาธิปัตย์)	๖๐
- นางสาวจิราพร สินธุไพร (พรรคเพื่อไทย)	๖๑

รายนามผู้อภิปราย	หน้าที่
- นางสาวชนก จันทาทอง (พรรคเพื่อไทย)	๖๖
- นายมนูญ สีวาภิรมย์รัตน์ (พรรคเศรษฐกิจใหม่)	๖๖
- นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย)	๖๙
- นายพีระวิทย์ เรืองลือดลภาค (พรรคไทยรักธรรม)	๖๙
- นายจिरายุ ห่วงทรัพย์ (พรรคเพื่อไทย)	๗๐
- นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ (พรรคประชาธิปัตย์)	๗๑
- นายชูการ์โน มะทา (พรรคประชาชาติ)	๗๓
- นายวีระกร คำประกอบ (พรรคพลังประชารัฐ)	๗๔
- นายวันนวัติ สมบูรณ์ (พรรคเพื่อไทย)	๗๖
- นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ (พรรคก้าวไกล)	๗๖
- นายสุทิน คลังแสง (พรรคเพื่อไทย)	๗๙
- นายวิรัช รัตนเศรษฐ (พรรคพลังประชารัฐ)	๘๑

สมาชิกวุฒิสภา

รายนามผู้อภิปราย	หน้าที่
** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ)	
วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓	
- นายสมชาย แสวงการ	๑๑
- นายอำพล จินดาวัฒนะ	๑๓
- นายเสรี สุวรรณภานนท์	๑๗
- นายจเด็จ อินสว่าง	๒๑
- นายอนุศักดิ์ คงมาลัย	๒๕
- นายคำคุณ สิริธิตสมาน	๒๙
- พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	๓๓
- นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	๓๗

**** การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ)**

วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

- นายอาน กาจกระโทก	๔๐
- นายถวิล เปลี่ยนศรี	๔๔
- นายเจตน์ ศิรธรานนท์	๔๙
- พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร	๕๓
- นายกิตติ วะสีนนท์	๕๖
- หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	๕๙
- นายวันชัย สอนศิริ	๖๑
- นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	๖๗
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	๗๒
- นายตวง อันทะไชย	๗๕

สรุปการอภิปรายในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓
และครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

เพื่อพิจารณาเรื่องด่วน ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา
ตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำแถลงของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อรัฐสภาถึงเหตุที่ขอให้มีการเปิดอภิปราย
ทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาว่า บัดนี้มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
ที่คณะรัฐมนตรีสมควรจะฟังความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๖๕
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีประเด็นปัญหา ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ท่ามกลางสถานการณ์โรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ซึ่งอยู่ระหว่างการประกาศ
สถานการณ์ฉุกเฉินอยู่ก่อนแล้วตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อควบคุม
การแพร่ระบาดของโรคติดต่อดังกล่าว โดยมีสถิติป่วยติดเชื้อมากขึ้นเรื่อยๆ ในหลายประเทศ
ทั่วโลก แม้แต่ในประเทศไทยก็ยังคงมีผู้ติดเชื้อจากต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศทุกวัน ในช่วง
เวลาเดียวกันนั้นเองมีเสียงเรียกร้องให้รัฐบาลผ่อนคลายมาตรการที่ห้ามหรือควบคุมการเดินทางเข้า
ประเทศของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่ประสงค์จะเข้ามาลงทุนทางธุรกิจ ท่องเที่ยว หรือใช้บริการ
สาธารณสุขในประเทศไทยเพื่อช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งรัฐบาลกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณา
ขณะเดียวกันได้มีผู้นัดชุมนุมกันในการเมืองตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด
ในลักษณะแออัดประชิดตัวอยู่บ่อยครั้ง ประกอบกับมีฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลากจนเกิดน้ำท่วม
ในหลายจังหวัด สถานการณ์เช่นนี้ทำให้ฝ่ายสาธารณสุขเกรงว่าจะเกิดโรคระบาดได้ง่ายเพราะประชาชน
จะขาดความระมัดระวังในการป้องกันโรคที่เหมาะสมเพียงพอ จึงอาจกระทบต่อการยับยั้งการแพร่
ระบาดของโรคและความเชื่อมั่นของผู้จะเดินทางเข้ามาในประเทศได้

ประเด็นที่ ๒ การชุมนุมยังคงมีต่อเนื่องตลอดมาโดยเฉพาะตั้งแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
จนเกิดเหตุอันไม่คาดคิดขึ้นเมื่อปรากฏว่าในวันดังกล่าวมีหมายกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินไปในการ
ตั้งเปรียญ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และการพระราชพิธีถวายผ้าพระกฐิน ณ พระอารามต่าง ๆ
๔ แห่ง คือวัดราชโอรสาราม วัดอรุณราชวราราม วัดมกุฏกษัตริยาราม และวัดราชประดิษฐ์สถิต
มหาสีมาราม ในขณะที่ขบวนเสด็จพระราชดำเนินของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และสมเด็จพระ
พระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติฯ เคลื่อนไปตามถนนพิษณุโลกอันเป็นเส้นทางตรงขึ้นทางด่วน
มุ่งไปยังวัดราชโอรสาราม ฝั่งธนบุรี กลุ่มผู้ชุมนุมบางส่วนได้ขวางทางและหยุดขบวนเสด็จพระราชดำเนิน
กลุ่มรุมล้อมรถพระที่นั่งและมีผู้ตะโกนด้วยถ้อยคำหยาบคายรุนแรงแสดงอาการไม่สมควรและเป็นการ
คุกคามเสรีภาพของผู้อยู่ในขบวนเสด็จพระราชดำเนินและผู้ถวายการอารักขา ผู้ชุมนุมได้พังก้านคิน
ณ บริเวณทำเนียบรัฐบาล ซึ่งใกล้กับบริเวณอันเป็นเขตพระราชฐานที่ประทับและเส้นทางที่จะมี
การเสด็จพระราชดำเนินในวันต่อ ๆ ไป ทั้งการชุมนุมส่อว่าจะยึดเอื้ออันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติ
การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ และอาจมีผู้ฉวยโอกาสแทรกเข้าก่อความวุ่นวายได้แม้บางส่วนจะร่วม

ชุมนุมด้วยความสงบเรียบร้อยก็ตาม ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและระงับยับยั้งความรุนแรงอันอาจกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล นายกรัฐมนตรีจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ และ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๐๔.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้ความเห็นชอบการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงดังกล่าวเป็นเวลา ๓๐ วันจนถึงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ประเด็นที่ ๓ แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะพยายามเข้าควบคุมสถานการณ์และควบคุมตัวบุคคลบางคนในกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีบทบาทสำคัญในการยุยงและก่อให้เกิดการกระทำความผิด แต่การชุมนุมยังคงมีขึ้นในเวลาต่อมาที่บริเวณสี่แยกราชประสงค์ สี่แยกปทุมวัน และแยกย้ายเป็นกลุ่มไปตามที่ชุมนุมชนต่าง ๆ ศูนย์กลางธุรกิจการค้า และสถานีขนส่งผู้โดยสารอีกหลายแห่งในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งในต่างจังหวัด จนน่าวิตกว่าจะกระทบต่อความสงบเรียบร้อย การคมนาคม และเศรษฐกิจในบริเวณใกล้เคียง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เตือน ห้ามปราม และพยายามหยุดยั้งการชุมนุมที่แม้จะมีเสรีภาพและได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๔๔ วรรคแรก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่การใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐเข้าควบคุมการชุมนุมที่ผิดกฎหมายก็เป็นข้อยกเว้นการใช้เสรีภาพดังกล่าวตามที่มาตรา ๔๔ วรรคสอง กำหนดให้ทำได้ แต่เมื่อไม่เป็นผลสำเร็จเจ้าหน้าที่จึงต้องใช้แรงกดดันสูงเข้าสกัดและเรียกคืนพื้นที่อันเป็นขั้นตอนการควบคุมฝูงชนตามมาตรการสากลที่ใช้ในนานาประเทศเมื่อคืนวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ บริเวณถนนพระรามที่ ๑ ใกล้สี่แยกปทุมวัน อย่างไรก็ตามผู้ชุมนุมยังสามารถนัดแนะทางสื่อต่าง ๆ เพื่อชุมนุมกันต่อมาอีกหลายครั้ง โดยเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก ปล่อดตัวผู้ที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว และศาลยกคำร้องที่ขอประกันตัว การยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ยุบสภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสถาบัน ซึ่งข้อเรียกร้องบางเรื่องอยู่ระหว่างการดำเนินการอยู่แล้ว แม้การชุมนุมบางครั้งและบางแห่งจะเป็นระเบียบและสงบเรียบร้อย แต่บางแห่งยังคงมีการจับจ้วงบุคคลอื่น การทำลายพระบรมฉายลักษณ์อันเป็นทรัพย์สินของทางราชการและการก่อความชุลมุนวุ่นวาย นับเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และไม่อยู่ในความมุ่งหมายของเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ที่น่าวิตกว่าอาจมีบางฝ่ายแฝงตัวเข้ามาฉวยโอกาสใช้อาวุธหรือก่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวาย และอาจมีฝ่ายอื่นที่เห็นต่างกันหรือได้รับผลกระทบจากการชุมนุมออกมาจัดการชุมนุมเพื่อตอบโต้หรือต่อต้านบ้าง จนเกิดการปะทะกันอันจะเป็นการจลาจลในบ้านเมืองได้

คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากรณีที่เกิดขึ้นนี้เป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน จึงสมควรฟังความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ โดยการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สรุปประเด็นอภิปรายในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ)
วันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

๑. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๐.๐๕ – ๑๐.๒๐ นาฬิกา

- ญัตติที่รัฐบาลเสนอมาไม่สร้างสรรค์ เนื้อหาญัตติมีแนวโน้มจะสร้างความแตกแยกมากกว่าการหาทางออกให้ประเทศ
- การบริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรี รวมถึงพฤติกรรม คำพูด การกระทำ มีลักษณะเป็นการรูดน้ำมันใส่กองไฟ ทำให้สถานการณ์รุนแรงขึ้นไปอีก
- ข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมเกิดจากปัญหาที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้สร้างเงื่อนไขขึ้นมา โดยเฉพาะประเด็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพ
- นายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำที่ล้มเหลว เข้าสู่อำนาจโดยไม่ชอบธรรม เนื่องจากอาศัยอำนาจจากรัฐธรรมนูญที่สืบทอดอำนาจ ไม่มีผลงานในการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้เกิดการชุมนุมของเด็กและเยาวชน แต่นายกรัฐมนตรียังสั่งสลายการชุมนุมในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ที่ผ่านมา อีกทั้งยังมีแกนนำถูกจับจำนวนหนึ่ง
- ประเทศก้าวไม่ทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก นายกรัฐมนตรียึดติดกับอำนาจที่ไม่ชอบธรรม ไขว่ไกลของระบอบที่ประชาชน โดยไม่ทำให้พื้นที่ประชาชนในการแสดงออก จนเกิดปัญหาและไม่มีทางออกของประเทศ
- ปัญหาความเหลื่อมล้ำเพิ่มมากขึ้น ปัญหาการศึกษาใช้วิธีการกดขี่ไม่ให้เสรีภาพไม่รับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน และปัญหาแรงงานที่คนตกงานจำนวนมาก จนเป็นที่มาของปัญหาของประเทศ
- นายกรัฐมนตรีมีที่มาจากทหารและมาจากเผด็จการยอมไม่เข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่เข้าใจในความทุกข์ของประชาชนจึงแก้ไขปัญหาประเทศไม่ได้
- นายกรัฐมนตรีมาจากการสืบทอดอำนาจ มาจากการเลือกตั้งที่ไม่โปร่งใส นายกรัฐมนตรีไม่สนใจปัญหาไม่รับฟังความคิดเห็นของเด็กเยาวชน ใช้มาตรการสลายการชุมนุมที่รุนแรงที่เกิดจากความกลัวประชาชนมากกว่าที่จะเอาใจใส่และเข้าใจพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง
- การชุมนุมของเด็กและเยาวชนเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแต่นายกรัฐมนตรีไม่เข้าใจ และใช้ทัศนคติที่คับแคบไม่เห็นหัวประชาชน จึงใช้วิธีการจับกุมคุมขังประชาชนผู้เห็นต่างเป็นหลัก
- การแก้ไขวิกฤติของประเทศต้องไม่ใช้ความรุนแรง ไม่ควรประกาศใช้ พรก. ฉุกเฉิน รวมทั้งไม่ควรสั่งปิดสื่อมวลชน จึงจะแก้ไขปัญหาได้ เว้นแต่นายกรัฐมนตรีจริงใจจะให้สถานการณ์เลวร้ายลงเพื่อหวังผลบางประการ เพื่อให้ตนอยู่ในอำนาจได้นานยิ่งขึ้น
- ขอเสนอให้นายกรัฐมนตรีเปิดใจรับฟังข้อเสนอของเด็กและเยาวชน เร่งแก้ไขรัฐธรรมนูญเร่งปลดเงื่อนไขที่เป็นมูลเหตุวิกฤติคือการปล่อยตัวผู้ชุมนุม ไม่ปิดกั้นสื่อ ยุติการดำเนินคดีกับผู้เห็นต่าง เพื่อให้สถานการณ์มีความสงบโดยเร็ว สุดท้ายนี้ เห็นว่า เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทั้งปวงนายกรัฐมนตรีสมควรลาออกจากตำแหน่ง

๒. นายประเสริฐ จันทรวงทอง (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๐.๒๒ – ๑๐.๓๓ นาฬิกา

- การเสนอให้เปิดประชุมร่วมกันของรัฐสภาสมัยวิสามัญครั้งนี้ เป็นความตั้งใจของพรรคเพื่อไทย และพรรคร่วมฝ่ายค้าน เพื่อหาทางออกให้กับประเทศจากสถานการณ์ที่ร้อนแรงอยู่ในเวลานี้
- พรรคเพื่อไทยและพรรคร่วมฝ่ายค้านเห็นต่างจากรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลเห็นว่าปัญหาเกิดจาก ผู้ชุมนุม และมองว่าตนเองไม่มีความผิดใด ๆ เลย จึงไม่เคยคิดเจรจาหรือพูดคุยกับผู้ชุมนุมเพื่อหาทาง แก้ไขปัญหาร่วมกัน แต่รัฐบาลเลือกแก้ไขปัญหาโดยโยนความผิดให้ผู้ชุมนุม ทำให้การแก้ไขปัญหามี ผิดพลาด สถานการณ์จึงไม่คลี่คลาย
- การประชุมร่วมกันของรัฐสภาในวันนี้ จึงเป็นโอกาสที่จะทำให้เกิดการพูดคุยเพื่อหาทางออก
- ข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมมี ๓ ข้อ ดังนี้
 ๑. แก้อิทธิพลของรัฐสภาให้เป็นประชาธิปไตย
 ๒. ให้นายกรัฐมนตรีลาออก
 ๓. หยุดคุกคามประชาชน
- รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีปัญหา เพราะถูกร่างขึ้นสืบเนื่องมาจากการยึดอำนาจ จึงจำเป็นต้องแก้ไข แต่การแก้ไขรัฐธรรมนูญกลับทำได้ยากมาก เนื่องจากผู้ร่างรัฐธรรมนูญได้สร้างเงื่อนไขในการแก้ไขร่าง รัฐธรรมนูญไว้มากมาย โดยเฉพาะการต้องได้รับเสียงเห็นชอบจากสมาชิกวุฒิสภาด้วย
- ในเบื้องต้นของการชุมนุม รัฐบาลมิได้ให้ราคากับการชุมนุมเรียกร้องดังกล่าว เพราะรัฐบาล ประเมินผิดพลาดว่าจะจุดไม่ติด แต่ในที่สุดการชุมนุมกลับแพร่ขยายไปทั่วประเทศ รัฐบาลจึงได้เสนอร่าง รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อลดความรุนแรงทางการเมือง แต่กระนั้น เมื่อร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เข้าสู่รัฐสภา กลับมีการดึงเกมออกไป โดยการตั้งคณะกรรมการการศึกษาร่างรัฐธรรมนูญก่อนรับหลักการ ซึ่งปัจจุบันผลการศึกษาของคณะกรรมการก็ไม่ได้ชี้ชัดว่าจะให้รัฐสภาดำเนินการอย่างไรต่อไป
- การรัฐประหารเมื่อปี ๒๕๕๗ ได้มีการนิรโทษกรรมการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ (คสช.) และได้สืบทอดอำนาจของตนเองไว้ โดยได้ตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้ยกร่าง รัฐธรรมนูญขึ้นมาเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ แต่สภาปฏิรูปแห่งชาติก็โหวตไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว (ตามคำที่ว่า “เขาอยากอยู่ยาว”) จากนั้นจึงมีการร่างรัฐธรรมนูญกันใหม่อีกโดยคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีนายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธานกรรมการ แต่สาระสำคัญได้เปลี่ยนไปจากเดิมอย่าง มาก พร้อมทั้งมีคำถามพ่วงให้สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) มีสิทธิเลือกนายกรัฐมนตรีด้วย (ภายใน ๕ ปี) เห็นได้ ชัดเจนว่าต้องการสนับสนุนการสืบทอดอำนาจของ คสช. ซึ่งในระยะเวลา ๕ ปีดังกล่าว สามารถเลือก นายกรัฐมนตรีได้ถึง ๒ สมัย
- นอกจากนี้ การตั้งคณะกรรมการสรรหา ส.ว. ก็เป็นการแต่งตั้งพวกเดียวกันเองมาเป็นกรรมการ (เห็นได้จากการปกปิดคำสั่งแต่งตั้ง) เพื่อเลือก ส.ว. ที่จะมาทำหน้าที่เลือกนายกรัฐมนตรี
- ยังมีอีกหลายเรื่องส่งผลต่อการสืบทอดอำนาจ เช่น การตรากฎหมายของสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ (ที่ คสช. แต่งตั้ง) ยืดเวลาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ออกไป ๙๐ วัน จน กระทบกับการตราพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งลามไปกระทบต่อกิจการบ้านเมืองอีก หลายอย่าง
- คสช. ยังเลื่อนการเลือกตั้งถึง ๕ ครั้ง เพื่อให้ตนยังอยู่ในอำนาจต่อไป ทั้งที่หัวหน้า คสช. เองได้ เคยรับปากกับสหประชาชาติไว้แล้วว่า จะอยู่ในตำแหน่งเพียง ๑ ปี แต่ท้ายที่สุดก็ปรากฏว่า หัวหน้า คสช.

อยู่ตั้งแต่ยึดอำนาจมาจนถึงวันเลือกตั้ง โดยอยู่ในตำแหน่งมาแล้วกว่า ๕ ปี นี่เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องแก้รัฐธรรมนูญ

- สำหรับข้อเรียกร้องให้หยุดคุกคามประชาชนนั้น ช่วงยึดอำนาจใหม่ ๆ คสช. มีการเรียกประชาชนไปรายงานตัว มีการควบคุมตัวจำนวนมาก ซึ่งได้กระทบต่อการทำงานของสาขาพรรคการเมืองด้วย

- คสช. ยังแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) โดยเฉพาะการแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อเอื้อต่อพรรคการเมืองบางพรรคที่สนับสนุน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี

- มีการออกกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ และกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ เพื่อดำเนินคดีกับผู้เห็นต่าง ด้วยเหตุผลเหล่านี้ผู้ชุมนุมจึงได้เรียกร้องให้หยุดคุกคามประชาชน

- นายกรัฐมนตรีบอกให้ถอยคนละก้าว แต่กลับเดินหน้าดำเนินคดีกับประชาชนซ้ำไปอีก

- นายกรัฐมนตรีใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (พรก. ฉุกเฉิน) สลายการชุมนุมโดยวิธีการที่เกินสมควรแก่เหตุ นานาชาติต่างตำหนิต่อการกระทำดังกล่าว ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกลับยิ่งทำให้ประชาชนออกมาชุมนุมมากยิ่งขึ้น

- รัฐบาลมีการจัดมวลชนอีกฝ่ายมาต่อต้านกลุ่มผู้ชุมนุมที่นำโดยนักศึกษาทำให้เกิดความสับสนเสี่ยงที่จะเกิดการปะทะระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งก็ได้เกิดขึ้นบ้างแล้ว เช่น ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- สำหรับข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก ถือเป็นข้อเรียกร้องที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในหลายรัฐบาล และเป็นข้อที่อยู่ในวิสัยที่นายกรัฐมนตรีจะดำเนินการได้

- จากที่อภิปรายมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การเข้าสู่อำนาจก็ไม่ชอบ การบริหารก็ทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประชาชน อย่างกว้างขวาง สมควรพอได้แล้ว และเพื่อเป็นทางออกของประเทศ จึงมีข้อเสนอต่อนายกรัฐมนตรี ดังนี้

๑. ขอให้นายกรัฐมนตรีลาออก

๒. ขอให้รัฐสภารับหลักการร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งฉบับที่เสนอโดย ส.ส. ฝ่ายค้าน และ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาล รวมทั้งฉบับที่เสนอโดยประชาชน โดยตั้งกรรมาธิการเต็มสภา เพื่อเปิดโอกาสให้ตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) จากนั้นเมื่อมีรัฐธรรมนูญใหม่แล้ว จะได้เลือกตั้งใหม่ตามรัฐธรรมนูญใหม่ ภายใต้กติกาที่ไม่ถูกกดดันจากการสืบทอดอำนาจ

๓. นายไพบูลย์ นิติตะวัน (พรรคพลังประชาชน) เวลา ๑๐.๔๕ – ๑๑.๐๔ นาฬิกา

- การชุมนุมที่มีการจับจ้วงสถาบันพระมหากษัตริย์ เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จากนั้นวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ ผู้ชุมนุมได้เหิมเกริมขวางขบวนเสด็จของพระราชินี ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นการมุ่งร้าย เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

- ข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม ๓ ข้อ คือ ให้นายกรัฐมนตรีลาออก ให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้ปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ จุดหมายหลักของผู้ชุมนุมคือการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นข้อเรียกร้องข้อที่ ๓ แต่ที่ผู้ชุมนุมเรียกร้องให้พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ลาออก เพราะท่านเป็นผู้ที่จงรักภักดีและปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์เสมอมา

- นอกจากนี้พลเอก ประยุทธ์ ยังมีความสามารถในการควบคุมการระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ ได้เป็นอย่างดี หากพลเอก ประยุทธ์ ลาออก จะทำให้ฝ่ายปกป้องสถาบันอ่อนแอลง เป็นเหตุให้ฝ่ายเรียกร้องการปฏิรูปสถาบันได้ใจ จึงขอให้ท่านอยู่แก้ไขปัญหาโรคโควิด ๑๙ และปัญหาเศรษฐกิจต่อไป โดยดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป ถือว่าเป็นการทำเพื่อคนที่เลือกท่านมาเป็นนายกรัฐมนตรี

- ประเด็นผู้ชุมนุมให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ และให้ใช้ร่างของผู้ชุมนุมโดยการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) มาร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ นั้น เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ คุ่มครองสถาบันพระมหากษัตริย์

- คุณสมบัติของ สสร. ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่เสนอโดยประชาชน ยังมิได้ระบุถึงลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะเป็นกรรมการ สสร. จึงอาจเปิดทางให้คนไม่ดีเข้ามาเป็น สสร. ได้

- ข้อเรียกร้องทั้งหมดจะต้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกก่อน จึงจะทำอีก ๒ ข้อได้สำเร็จ

- เมื่อพิจารณากรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ยุบพรรคไทยรักษาชาติ เนื่องจากมีการกระทำเป็นปรปักษ์ต่อระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น ข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ชุมนุมมีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังนั้น หากนักการเมืองคนใดสนับสนุนก็มีความผิดและอาจถูกยุบพรรคพรรคการเมืองนั้นด้วย

- การที่นักการเมืองใช้นักเรียน นักศึกษาเป็นโล่กำบังเพื่อโจมตีสถาบันพระมหากษัตริย์ถือเป็นเรื่องน่าละอาย ขอประณามการกระทำของนักการเมืองดังกล่าว

- การยุบสภาจะส่งผลเสียหายต่อประเทศมากกว่า

- เห็นควรให้มีการจัดทำประชามติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๖ เพื่อหาทางออกให้กับประเทศ แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติอยู่ระหว่างการพิจารณาในสภา ดังนั้น อาจตราเป็นพระราชกำหนดเพื่อให้สามารถจัดการออกเสียงประชามติเพื่อหาทางออกให้กับประเทศกับข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมว่าจะเห็นด้วยหรือไม่

- มั่นใจว่าหากมีการออกเสียงประชามติ ประชาชนเสียงข้างมากจะไม่เห็นด้วยกับการชุมนุม และข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมที่จับจ้วงสถาบัน ประชาชนจำนวนมากไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของผู้ชุมนุม

- ขอให้ประชาชนทั้งประเทศออกมาพิทักษ์ชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

๔. นายพิภรณ์ เชาวพัฒน์วงศ์ (พรรคก้าวไกล) เวลา ๑๑.๐๕ – ๑๑.๒๒ นาฬิกา

- พรรคก้าวไกลพยายามมาโดยตลอดที่จะให้มีการเปิดอภิปรายเรื่องนี้ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

- เนื้อหาของญัตติของรัฐบาลมีเนื้อหาไม่เหมาะสม บิดเบือน ใส่ร้ายผู้ชุมนุม โดยอ้างว่า การชุมนุมทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ๒๐๑๙ อาจควบคุมได้ยากขึ้น ซึ่งไม่จริง เพราะที่ผ่านมายังไม่พบผู้ติดเชื้อจากการไปชุมนุม

- ความเชื่อมั่นในทางเศรษฐกิจของประเทศจะดีได้ จะต้องมาจากการที่สถานการณ์บ้านเมืองมีความสงบอย่างแท้จริงเท่านั้น

- การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงเนื่องจากการชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้ชุมนุมมีกำหนดเลิกชุมนุมที่แน่นอนอยู่แล้ว

- การอ้างว่าผู้ชุมนุมไปขวางขบวนเสด็จเป็นข้ออ้างที่ไม่เป็นความจริง เนื่องจากผู้ชุมนุมไม่ได้ชุมนุมในเส้นทางหลักของขบวนเสด็จแต่อย่างใด การที่ขบวนเสด็จมาอยู่ในเส้นทางเดียวกับผู้ชุมนุมจึงเป็นความผิดพลาดของรัฐบาล ที่จัดเตรียมการอารักขาขบวนเสด็จได้ไม่ดี

- การสลายการชุมนุมของรัฐบาลไม่ชอบด้วยหลักสากล และนายกรัฐมนตรีตั้งใจใช้เวทีรัฐสภาฟอกความผิดของตัวเอง

- การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงตาม พรก. ฉุกเฉิน ไม่ถูกต้อง เพราะการชุมนุมไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างร้ายแรงแต่อย่างใด จึงเป็นการมุ่งคุกคามประชาชนด้วยกฎหมายพิเศษ ซึ่งในอดีตการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินของการชุมนุมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อการชุมนุมมีความร้ายแรงมาก แต่การชุมนุมของเด็กและเยาวชนไม่ก่อความรุนแรงแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไปแล้ว ก็ยังไม่เพียงพอ นายกรัฐมนตรีต้องปล่อยผู้ชุมนุมที่ถูกจับและยกเลิกการดำเนินคดีต่าง ๆ แก่ผู้ชุมนุมด้วย

- นายกรัฐมนตรีเสด็จติดอำนาจเกินไป เมื่อมีเหตุการณ์เพียงเล็กน้อย แทนที่จะใช้กฎหมายปกติจัดการ กลับใช้อำนาจตามกฎหมายพิเศษจัดการมาโดยตลอด

- นายกรัฐมนตรีถามว่า “ผมผิดอะไร” คำตอบคือ สังคมมีความแตกแยกและสิ้นหวัง โดยที่นายกรัฐมนตรีเป็นต้นตอของปัญหา นายกรัฐมนตรีกลับไม่รู้ตัวว่าทำผิดและปฏิเสธที่จะยอมรับความผิด เพราะลู่แก่อำนาจของตน

- “ระบอบประยุทธ์” มุ่งใช้อำนาจพิเศษ ครอบงำหน่วยงานรัฐ ใช้อำนาจขององค์กรอิสระจัดการผู้มีความเห็นต่าง

- นายกรัฐมนตรีต้องหยุดเอาสถาบันพระมหากษัตริย์มาเป็นข้ออ้างหาความชอบธรรมให้กับตนเอง หยุดอ้างว่าตนเองไม่ผิด และเปิดทางให้คนอื่นเข้ามาหาทางออกให้ประเทศแทน

๕. นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๑.๒๒ – ๑๑.๔๒ นาฬิกา

- เห็นด้วยที่รัฐบาลเป็นเจ้าภาพในการขอเปิดให้มีการประชุมสมัชชาวิสามัญ และเห็นด้วยที่รัฐบาลจะเป็นเจ้าภาพในการขอเปิดให้มีการอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในรัฐธรรมนูญให้สามารถกระทำได้อีกทั้งเป็นแนวทางการดำเนินการที่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย

- การเปิดประชุมสมัชชาวิสามัญ และมีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาในครั้งนี้ จะเป็นหนทางในการหาทางออกของสถานการณ์ในสังคมในปัจจุบัน ไม่เน้นการโจมตีฝ่ายใด โดยเป้าหมายที่สำคัญ คือ ให้เวทีรัฐสภาเป็นเวทีสะท้อนความเห็นเพื่อแสวงหาทางออกร่วมกันอย่างแท้จริง และเพื่อสร้างความมั่นใจในระบบรัฐสภาในการแก้ไขปัญหา

- เชื่อว่าสิ่งที่ประชาชนต้องการเห็น คือ การอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ ไม่ซ้ำเติมสถานการณ์และสมาชิกรัฐสภา ร่วมกันเสนอทางออกที่เป็นรูปธรรมให้แก่ประเทศ และเป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย

- จุดยืนของตนและของพรรคประชาธิปัตย์ มีดังนี้

๑. ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยที่กล่าวมานั้นเป็นอุดมการณ์ของพรรคที่ได้ยึดมั่นมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๘ จนถึงปัจจุบัน และยึดมั่นการทำหน้าที่ในฐานะประชาชนชาวไทย ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๐ (๑)

๒. สนับสนุนการใช้แนวทางสันติในการแก้ไขปัญหา และไม่สนับสนุนการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะมาจากฝ่ายใดก็ตาม

๓. ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ลดเงื่อนไขของฝ่ายตนเอง เพื่อคลี่คลายปมความขัดแย้ง
- สำหรับแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ควรเร่งนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้ามาสู่พิจารณาของรัฐสภาโดยเร็ว โดยที่ทุกฝ่ายต้องไม่กระทำการใด ๆ ที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นการยื้อระยะเวลาออกไป

๒. เสนอให้ วิป ๓ ฝ่าย ต้องมีการหารือร่วมกันเพื่อตัดสินใจว่า จะเป็นการสมควรหรือไม่ที่จะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๖ ฉบับ มาพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยเร็ว โดยมีต้องรอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจาก ilaw หรือสมควรที่จะรอให้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมไปในคราวเดียวกันทุกร่างรวมทั้งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจาก ilaw ด้วย เนื่องจาก การดำเนินการทั้งสองทางเลือกมีนัยยะทางการเมืองที่แตกต่างกัน

- ขอเสนอความเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์ในปัจจุบัน คือ ควรมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ดังเช่นที่เคยมีต้นแบบมาแล้วในอดีต โดยเห็นควรยึดหลัก ๓ ประการที่สำคัญ ดังนี้

๑. องค์ประกอบของคณะกรรมการควรประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๗ ฝ่าย ได้แก่ รัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน วุฒิสภา ฝ่ายผู้แทนกลุ่มผู้ชุมนุม ฝ่ายผู้แทนผู้เห็นต่างจากกลุ่มผู้ชุมนุม และฝ่ายผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

๒. คณะกรรมการต้องแสวงหาทางออกของประเทศที่เป็นรูปธรรม

๓. คณะกรรมการจะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว

๖. พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธ์ เตมียเวส (พรรคเสรีรวมไทย) เวลา ๑๑.๔๒ – ๑๒.๐๕ นาฬิกา

- ประเด็นที่อภิปรายสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ชุมนุมของบรรดานักเรียน นักศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๒๕ กันยายน เป็นต้นมา โดยมีข้อเรียกร้องสำคัญข้อหนึ่ง คือ ขอให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากรักษาตำแหน่ง

- ในวันที่ ๒๓ – ๒๔ กันยายน ๒๕๖๓ รัฐสภาได้มีการประชุมร่วมของรัฐสภาเพื่อพิจารณาญัตติที่ขอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งในในการอภิปรายนั้น ผมได้มีข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล ๔ ข้อ ได้แก่

๑. ขอให้นายกรัฐมนตรีลาออก เนื่องจากหากพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป การแก้ไขรัฐธรรมนูญย่อมจะทำได้ยาก

๒. เมื่อนายกรัฐมนตรีลาออกแล้ว ขอให้รัฐสภาดำเนินการเลือกนายกรัฐมนตรีขึ้นใหม่

๓. ดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยนำร่างรัฐธรรมนูญที่ประชาชนเข้าชื่อกันเสนอมารับหลักการในการพิจารณา

๔. ดำเนินการยุบสภาแล้วจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

- อย่างไรก็ดี เชื่อว่านายกรัฐมนตรีจะไม่ลาออก ตนจึงมีข้อเสนอเพิ่มเติมอีกว่า ขอให้หัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลอีกสองท่านลาออกจากรักษาตำแหน่ง ซึ่งข้อเรียกร้องนี้ไม่ได้รับการตอบสนองเช่นเดียวกันพร้อมกันนั้น ที่ประชุมร่วมของรัฐสภาในเวลานั้นก็ยังไม่มีการลงมติรับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญ แต่กลับมีมติตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยใช้เวลาศึกษา ๓๐ วัน ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการบานปลายไปเป็นสู่การชุมนุมกันของนักเรียน นักศึกษาในที่สุด เป็นเพราะฝ่าย

ประชาชนเห็นว่า มติดังกล่าวเป็นการหาเหตุที่จะยืดเวลาออกไป ๓๐ วัน จนไปถึงวันที่จะครบกำหนดเปิดประชุมสมัยสามัญ จากนั้น ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็จะมิตีไม่รับหลักการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเป็นเหตุให้ญัตติดังกล่าวตกไป และไม่สามารถเสนอญัตติดังกล่าวมาพิจารณาในสมัยประชุมเดียวกันอีกได้

- จากปัญหาการชุมนุมกันของนักเรียน นักศึกษา แม้ฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลจะมีได้นั่งนอนใจ และมีการเสนอให้มีการเปิดประชุมสมัยวิสามัญก็ตาม แต่เห็นว่า มีใช้หนทางที่จะแก้ไขหรือยุติปัญหาดังกล่าวได้ เพราะมิได้เปิดโอกาสให้ผู้ชุมนุมได้มีโอกาสรับฟังและแลกเปลี่ยนความเห็นของฝ่ายตนด้วย การเปิดประชุมสมัยวิสามัญจึงเป็นเพียงช่องทางในการแก้ตัวของรัฐบาล และวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายเดียวกันเท่านั้น และเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณในการประชุมรัฐสภาโดยใช้เหตุ จึงเห็นว่า ทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง คือ ทุกฝ่ายต้องเจรจากันโดยสันติวิธี โดยอาจตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ปรึกษาหารือเพื่อหาทางออกให้บ้านเมือง ซึ่งทุกฝ่ายต้องมีจิตใจเป็นธรรม และเสียสละเพื่อบ้านเมืองอย่างแท้จริง

- นายกรัฐมนตรีได้แถลงการณ์ถึงปัญหาบ้านเมืองที่เกิดขึ้น โดยมีข้อเรียกร้อง ๒ ประการ คือ ๑) ขอให้ทุกฝ่ายถอยคนละก้าว และ ๒) ขอให้ผู้ชุมนุมเคารพกฎหมาย ซึ่งหากจะให้เป็นไปตามข้อเรียกร้องดังกล่าว เห็นว่า รัฐบาลจะต้องยอมให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยนำเอา ร่างรัฐธรรมนูญที่ประชาชนเสนอมาเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พลเอก ประยุทธ์ฯ ยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่ ย่อมทำได้ยาก ดังนั้น นายกรัฐมนตรีควรเสียสละโดยลาออกจากตำแหน่ง ไม่ยึดติดอยู่ในอำนาจ เพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ ขณะเดียวกันฝ่ายผู้ชุมนุมก็ควรถอย โดยไม่ควรเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญในประเด็นที่เกี่ยวกับการปฏิรูปสถาบัน

- สุดท้ายขอเน้นย้ำข้อเสนอทั้ง ๔ ข้อข้างต้น และขอเสนอประเด็นสุนทรพจน์ของนายเนลสัน แมนเดลา ที่กล่าวไว้ว่า “คุณจะไม่รู้สึกว่าการนั้นเลวร้าย ตราบเท่าที่คุณอยู่ฝ่ายเดียวกับผู้มีอำนาจ” ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์บ้านที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ที่ ส.ส. ฝ่ายรัฐบาล และ ส.ว. เป็นผู้ที่อยู่ฝ่ายเดียวกับรัฐบาล และได้รับประโยชน์จากฝ่ายรัฐบาล ส.ส และส.ว. เหล่านั้นจึงเห็นว่าพลเอก ประยุทธ์ฯ ยังเหมาะสมที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่

๗. นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ (พรรคชาติไทยพัฒนา) เวลา ๑๒.๐๗ – ๑๒.๑๖ นาฬิกา

- สิ่งทีอภิปรายไม่ใช่การเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีเท่านั้น แต่จะเสนอไปสู่คณะผู้เคลื่อนไหวชุมนุมในขณะนี้ด้วย

- สิ่งทีอภิปรายวันนี้จะเกิดประโยชน์เมื่อฟังแล้วนำไปปฏิบัติ

- ทางออกมี ๒ ทฤษฎี คือ

๑. ทฤษฎีถอดบทเรียนจากประวัติศาสตร์ จากอดีตเพื่อแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เมื่อปี ๒๕๓๕ เกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม เวลา ๒๑.๓๐ น. ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้เชิญผู้ขัดแย้งทุกฝ่ายไปพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และมีพระราชดำรัสว่า

“ประเทศของเรา ไม่ใช่ประเทศของหนึ่งคน สองคน เป็นประเทศของทุกคน ต้องเข้าหากัน ไม่เผชิญหน้ากัน แก้ปัญหา เพราะว่าอันตรายมีอยู่ เวลาคนเราเกิดความบ้าเลือด ปฏิบัติการรุนแรงต่อกัน มันลืมหืมตา ลงท้ายก็ไม่ว่าดีกันเพราะอะไร แล้วก็จะแก้ปัญหาวะไร เพียงแต่ว่าจะต้องเอาชนะ แล้วก็ใคร

จะชนะ ไม่มีทางชนะ อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือ ต่างคนต่างแพ้ ผู้ที่เผชิญหน้าก็แพ้ แล้วก็แพ้ที่สุดก็คือ ประเทศชาติ ประชาชน จะเป็นประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่ประชาชนเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ถ้าสมมุติว่า กรุงเทพมหานครเสียหาย ประเทศก็เสียหายไปทั้งหมด แล้วก็จะมีประโยชน์อะไร ที่จะทะนงตัวว่าขณะเวลาอยู่บนกองสิ่งปรักหักพัง”

ดังนั้น ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักในพระราชดำรัสนี้ให้ดี

๒. ทฤษฎีกระจกเงา คือ รัฐบาลเป็นกระจกเงาให้ผู้ชุมนุม ผู้ชุมนุมเป็นกระจกเงาให้รัฐบาล เพราะบางครั้งตนเองมองไม่เห็น ไม่รู้ปัญหา

- **กระจกใบแรก** รัฐบาลส่องไปยังผู้ชุมนุม – ผู้ชุมนุมต้องทำการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวหยาบคายไม่เหมาะสม ต้องตระหนักว่าประเทศไทยต้องปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เสน่ห์ความงดงามของชาติ คือ ความอ่อนน้อมถ่อมตน กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ต่อผู้ใหญ่ ต้องดำรงคู่ชาติไทย

- **กระจกใบที่สอง** กระจกของผู้ชุมนุมสะท้อนการทำงานของรัฐบาล : รัฐบาลต้องฟังความเห็นของประชาชน อย่าคิดว่าเป็นการล้มล้างสถาบัน ผู้ชุมนุมเป็นลูกหลาน นิสิตนักศึกษา ต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็น รัฐบาลต้องมีความจริงใจ ผู้ชุมนุมสะท้อนให้เห็นแล้วว่า เค้าต้องการรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ รัฐบาลต้องประกาศให้ชัดเจนว่าจะแก้ไขเมื่อใด

- สรุปว่า Key word สำคัญ คือ ๑. การปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จะต้องอยู่กับชาติไทย ๒. รัฐธรรมนูญจะต้องยึดโยงอำนาจกับประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

๘. นายชวลิต วิชยสุทธิ์ (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๒.๑๘ – ๑๒.๒๗ นาฬิกา

- ต่อสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ขอเสนอความเห็น ๔ ประเด็น ได้แก่

๑. ความจริงใจ และความตั้งใจ ของรัฐบาลในการเปิดสมัยประชุมสมัยวิสามัญเพื่อประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อหาทางออกของประเทศในครั้งนี้ยังมีน้อย จะเห็นได้ว่า ความพยายามหาทางออกของประเทศในครั้งนี้ความจริงแล้วนั้นเป็นการเริ่มต้นจากฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เรื่อง การตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีเนื้อหาเป็นการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา สถานการณ์ที่มีผู้ชุมนุมประท้วงรัฐบาล โดยเป็นผลจากการประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎร ตัวแทนจากคณะรัฐมนตรี ตัวแทนจากฝ่ายรัฐบาล ตัวแทนจากฝ่ายค้าน และตัวแทนจากพรรคการเมืองต่าง ๆ

๒. ประเด็นปัญหาของสถานการณ์ในปัจจุบันที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การขาดความรอบคอบในการปฏิบัติราชการประจำในการถวายนโยบายชวอนเสด็จฯ ยังไม่มีการดำเนินการแก้ไขที่ก้าวล่วงสถาบันอย่างไม่สมควร และรัฐบาลควรแก้ไขปัญหาค่าที่ต้นเหตุ จึงจะหาทางออกได้ สำหรับหัวใจของปัญหา คือ ระบบการเมืองที่ไม่ชอบธรรม ไม่ยุติธรรม และมีการเอาเปรียบกันทางกติกากิจ จึงทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นในระบบการเมือง ดังนั้น ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

- นายกรัฐมนตรีถือเป็นศูนย์กลางของปัญหาของประเทศ ด้วยเหตุผลดังนี้

๑. ทางการเมือง : คำพูดของผู้นำเมื่อพูดแล้วต้องรักษาคำพูด

๒. เศรษฐกิจของประเทศมีความย่ำแย่เติบโตในลำดับที่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน

- หากนายกรัฐมนตรีไม่ลาออก ขอเสนอ ๒ แนวทาง ดังนี้

๑. ควรสอบถามประชาชนว่า เห็นควรให้นายกรัฐมนตรีบริหารประเทศต่อไปหรือไม่

๒. บรรดาพรรคร่วมรัฐบาลจะยังคงอยู่ร่วมกับรัฐบาล หรือจะอยู่ข้างประชาชน

- พรรคเพื่อไทยของแสดงจุดยืนในการยึดมั่นต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๙. นายสมชาย แสวงการ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๒.๓๘ – ๑๓.๓๐ นาฬิกา

- เหตุผลในการขอเปิดประชุมสมัยวิสามัญของรัฐบาล มีการอ้างถึงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ จึงขอกล่าวถึงประเด็นดังกล่าวว่า กรณีการระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ จากสถานการณ์การระบาดทั่วโลก มีผู้ป่วยติดเชื้อรวมประมาณ ๔๓ ล้านคน และมีผู้เสียชีวิตประมาณ ๑ ล้านคน เมื่อเทียบกับสถานการณ์ในประเทศไทย ที่มีผู้ติดเชื้อเพียง ๓,๐๐๐ กว่าคน เสียชีวิต ๕๙ คน ซึ่งต้องขอขอบคุณคนไทย นายกรัฐมนตรี รัฐบาล ทีมแพทย์ และอาสาสมัครทุกคน ที่มีส่วนทำให้ประเทศไทยผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤตนี้ได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ดี เหตุการณ์ชุมนุมในขณะนี้ อาจทำให้มีความเสี่ยงในการติดเชื้อเพิ่มมากขึ้น

- แม้การชุมนุมจะเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ แต่จากการสังเกตการณ์ พบว่า การชุมนุมมีความรุนแรงเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปิดพื้นที่เส้นทางขบวนเสด็จ ซึ่งมีการโยนกระป๋องสีมาโดนเจ้าหน้าที่ รวมทั้งที่การกระทำไม่สมควรที่สุด คือ การถ่ายภาพขบวนเสด็จพร้อมการชูสามนิ้ว

- ทุกท่านต้องไม่ลืมว่าสาเหตุของปัญหา มิได้เกิดจาก นายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญ หรือสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นไม่ควรนำความขัดแย้งลงไปสู่เด็ก เยาวชน ซึ่งเป็นลูกหลานของเรา แต่ควรใช้รัฐสภาเป็นเวทีในการหาทางออกและแก้ไขปัญหา

- จากการสังเกตการณ์การชุมนุมที่เกิดขึ้นบริเวณแยกราชประสงค์ มีสิ่งที่น่ากังวลเกิดขึ้น คือ ไม่มีการป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด ๒๐๑๙ อย่างเหมาะสม มีการปราศรัยโดยใช้ถ้อยคำที่รุนแรง จาบจ้วงล่วงละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนมีการชักนำให้มีการตะโกนโจมตีสถาบันพระมหากษัตริย์ นอกเหนือจากที่ปรากฏว่ามีการใช้ช่องทางโซเชียลมีเดียกระทำการดังกล่าวอยู่แล้ว

- จากการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเส้นทางเสด็จไปยังวัดราชโอรสารามราชวรวิหาร พบว่าเส้นทางเดินทางจากสวนอัมพร ผ่านหน้าทำเนียบรัฐบาล ไปยังมณฑลพิธีสนามหลวง เพื่อลงดาวคะนอง ไปวัดราชโอรสาราม เป็นเส้นทางใกล้ที่สุด มิใช่การตั้งใจผ่านมายังบริเวณที่มีการชุมนุมแต่อย่างใด

- เมื่อเทียบเคียงกับการชุมนุมจากหลาย ๆ กลุ่มในอดีต หากมีขบวนเสด็จผ่านก็จะมีเส้นทาง และกล่าวคำว่า ทรงพระเจริญ แต่การชุมนุมในครั้งนี้ มีการประกาศว่าหากมีขบวนเสด็จผ่านมาให้ผู้ชุมนุมชูสามนิ้ว

- การกระทำเหล่านี้ รัฐสภาต้องร่วมกันหาทางออก และขอร้องไปยังผู้ชุมนุมว่า มิให้ให้เกิดเหตุการณ์ลักษณะนี้ขึ้นอีก

- การเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก ยุบสภา การแก้ไขรัฐธรรมนูญ การปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ นั้น เห็นว่า หากนายกรัฐมนตรีลาออก ปลายทางอาจวนกลับมาที่จุดเดิม คือ ผู้ที่ถูกเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีก็จะเป็นบุคคลเดิม และมีชื่อ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ดังนั้น การลาออกของนายกรัฐมนตรีจึงไม่ใช่การแก้ปัญหา การยุบสภาก็อาจไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ในส่วนของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภามีมติตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ก่อนรับหลักการ เป็นเรื่องที่เหมาะสมแล้ว และเห็นว่าควรมีการทำประชามติเสียก่อน ในส่วนของการแก้ไขรายมาตราสามารถกระทำได้ แต่ยังมีประเด็นในเรื่องการเลือกตั้งยังไม่มีข้อยุติว่า จะกำหนดให้ใช้บัตรเลือกตั้งเป็นประการใด และสำหรับกรณีมาตรา ๒๗๐ ก็ยังไม่ได้ข้อยุติว่า จะกำหนดให้ผู้ใดมีหน้าที่และอำนาจในการติดตามการปฏิรูปประเทศ

- การที่ผู้ชุมนุมเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ เหตุใดจึงไม่เรียกร้องให้ปฏิรูปนักรบการเมือง ปฏิรูปเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่สมควรปฏิรูปเช่นเดียวกัน พร้อมทั้งเสนอว่าอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งโดยส่วนตัวเห็นว่าการเรียกร้องของนักศึกษาในครั้งนี้นี้แตกต่างจากการเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษาในอดีต

- สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วทำให้รู้สึกไม่สบายใจที่สุด คือ ข้อเรียกร้องปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ๑๐ ข้อ ซึ่งไม่ต่างไปจากข้อเสนอของผู้ที่หลบหนีไปต่างประเทศ นอกจากนี้ประเด็นเรื่องการปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ถือเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความไม่สบายใจของประชาชนมากที่สุด และทำให้เกิดความแตกแยกขึ้นในประเทศ

- ตนขอฝากข้อเรียกร้อง ๑๐ ข้อ ดังนี้

๑. ขอให้รัฐบาลใช้ทั้งหลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ ในการดูแลแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างเหมาะสม

๒. รัฐบาลต้องมีความพร้อมชี้แจงสถานการณ์ต่อองค์การระหว่างประเทศ และต้องระวังการเข้ามาแทรกแซงของ NGOs ต่าง ๆ ที่มีจุดประสงค์แอบแฝงบางประการ

๓. รัฐบาลควรมีมาตรการในการรับมือกับข่าวปลอม และข้อมูลที่บิดเบือน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารข้อมูลที่ดีและมีประสิทธิภาพต่อคนในสังคมโดยเฉพาะทางโซเชียลมีเดีย

๔. ทุกฝ่ายต้องก้าวข้ามความขัดแย้ง และมีการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์เพื่อให้มีการปฏิรูปในทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรม

๕. ควรจัดให้มีเวทีในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ต่อสาธารณะ ซึ่งต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และเคารพกติกาของบ้านเมือง

๖. มุ่งเน้นแก้ปัญหาบ้านเมืองผ่านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ไม่เอาความกดดันทางการเมืองมาฉีกรัฐธรรมนูญ

๗. ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับประเด็นการปฏิรูปสถาบันฯ ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงในสังคม

๘. นายกรัฐมนตรียังไม่สมควรลาออกในเวลานี้ เพราะไม่เป็นการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และนายกรัฐมนตรีได้รับเลือกมาโดยช่องทางที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแล้ว

๙. หากการดำเนินการตามข้อ ๑ - ๘ ไม่เป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาลแล้ว อาจต้องใช้วิธีการออกเสียงประชามติเพื่อรับฟังเสียงของประชาชนทั้งประเทศ

- ประเทศไทยควรก้าวข้ามความขัดแย้ง และมุ่งปฏิรูปประเทศในประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญ ขณะเดียวกันการชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ เป็นสิ่งที่ดีมาก

แต่ควรละเว้นการยุ่งเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และมุ่งขับเคลื่อนการปฏิรูปทางการเมืองหรือการปฏิรูปด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยแก้ไข้ปัญหาของประเทศได้อย่างแท้จริงต่อไป

๑๐. นายอิสระ เสรีวัฒนวุฒิ (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๓.๑๔ – ๑๓.๑๙ นาฬิกา

- ปัญหาที่เป็นต้นตอของการประชุมวิสามัญครั้งนี้ คือ การตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นมาศึกษาร่างรัฐธรรมนูญ ก่อนรับหลักการ ซึ่งเป็นเรื่องย้อนแย้ง และนำไปสู่การชุมนุมในครั้งนี้ และขอตั้งข้อสังเกตว่า ประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ถูกละเลย และไม่ปรากฏในแถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรี แสดงให้เห็นว่า ต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่จริงใจ ดังนั้น หากจะแก้ไข้ปัญหาจะต้องขยับปากให้ตรงกับใจ และต้องมีความชัดเจนว่า ไม่ต้องการแก้ไข้รัฐธรรมนูญในประเด็นใดบ้าง

- การเรียกร้องของผู้ชุมนุมเป็นการผูกมัดสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ากับการเมือง จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะยกสถาบันพระมหากษัตริย์ออกจากเรื่องนี้

- ขอประณามการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและวาจา การใช้คำหยาบคายกับสิ่งที่พวกเราทุกคนเคารพรัก เพราะเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม และการใช้ความรุนแรงไม่เคยนำไปสู่ทางเลือกที่ดี บางครั้งน้ำผึ้งหยดเดียวกลับนำไปสู่ทางตัน

- ต่างชาติอาจมองว่าความเห็นต่างทางการเมืองเป็นความสวยงามของระบอบประชาธิปไตย แต่หากทะเลาะกันเช่นนี้ ประเทศไทยจะอยากเข้ามาเที่ยวมาลงทุนในไทย ดังนั้น เห็นว่าหากถอยกันคนละก้าวไม่พอ จะถอยกันมากกว่าคนละก้าวก็ได้

๑๑. นายอำพล จินดาวัฒนะ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๓.๒๐ – ๑๓.๓๕ นาฬิกา

- ในการอภิปรายครั้งนี้ ขอแบ่งประเด็นการอภิปราย เป็นดังนี้

๑. หลักคิดประกอบการอภิปราย ประเทศไทยกำลังเดินเข้าสู่วิกฤตครั้งที่ร้ายแรงในประวัติศาสตร์ทั้งวิกฤตด้านสุขภาพ วิกฤตด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งวิกฤตปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งนี้ หากประเทศไทยสามารถเดินออกจากวิกฤตนี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ แต่เนื่องจากประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของโลกที่อยู่ในภาวะสังคมโกลาหล ดังนั้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการจัดระเบียบและนำโลกเข้าสู่จุดสมดุล ซึ่งการจะแก้ไข้ภาวะสังคมโกลาหลของประเทศไทยควรใช้ปัญญา ความรัก การประนีประนอม การรวมขอม ทั้งนี้ หากมีบางเรื่องที่ต้องแก้ไข้ก็สมควรใช้วิธีการหันหน้าพูดคุยกัน รวมพลังกันใช้แนวทางสร้างสรรค์เพื่อร่วมกันหาทางออก

๒. สถานการณ์และความเป็นจริง ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมทั้งระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบที่อยู่บนหลักการการแบ่งแยกอำนาจ ซึ่งการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยต้องมีการเคลื่อนไหวแกว่งไกวไปซ้าย – ขวา คล้ายกับการเคลื่อนที่ของลูกตุ้มนาฬิกา เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖ พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อเนื่องมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๔๙ และ พ.ศ. ๒๕๕๗ และมีการหยุดนิ่งด้วยการบริหารที่เข้มแข็งของรัฐบาลตลอดเวลาที่ผ่านมา ดังนั้น ขณะนี้อาจถูกมองว่า การขับเคลื่อนประชาธิปไตยได้อยู่ในภาวะหยุดนิ่งอยู่กับที่เพียง

ด้านเดียวมานานเกินไป ทำให้เกิดแรงผลักดันจากอีกด้านเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างสมดุล และการเรียกร้องให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มในสังคม อันนำไปสู่ความขัดแย้งและภาวะโกลาหลในปัจจุบัน ดังนั้น หากต้องการให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างสมดุลทั้งซ้าย - ขวา จึงควรสร้างความเข้าใจ มีความยืดหยุ่น ประนีประนอม เดินร่วมนกันไปด้วยแนวทางสันติ

๓. ทางออกของวิกฤติในครั้งนี้ โดยการใช้วิธีแก้วิกฤติเชิงระบบ แสวงหาหนทางแก้ไขวิกฤติ ตามแนวทางของรัฐธรรมนูญ และตามแนวคิดการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) เพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมองว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีทั้งข้อดีและข้อเสีย รวมทั้งอาจมีการตั้งคณะกรรมการ คณะหนึ่งขึ้นมาศึกษาไปพร้อมกับ สสร. เช่นเดียวกับการทำงานในช่วงการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐

- ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญควรดำเนินการอย่างจริงจัง มิใช่การพิจารณาเพื่อซื้อเวลา และควรเปิดโอกาสให้คนทั้งชาติร่วมกันแสวงหาจุดร่วมและสร้างสมดุลใหม่ให้สังคมเติบโตในทางปัญญา แก้ไขปัญหาอย่างสันติ

๑๒. นายชุมพล จุลใส (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๓.๓๕ – ๑๓.๔๘ นาฬิกา

- ปัญหาใหญ่ของประเทศและของโลกในปัจจุบัน คือ การระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ ซึ่งรัฐบาล ได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ด้วยการใช้กฎหมายพิเศษภายใต้การรับประกันความเห็นของคณะแพทย์ ทำให้สามารถคลี่คลายปัญหาดังกล่าวได้ แต่อย่างไรก็ดี ปัญหาที่ต้องแก้ไขต่อไปคือ

๑. ทำอย่างไรให้ประชาชนปลอดภัย เพราะขณะนี้ยังมีการระบาดอยู่ทั่วโลก ดังนั้น เห็นว่า จะต้องมีการณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนไม่ประมาท การ์ดอย่าตก ขณะเดียวกันรัฐบาลต้อง ประสานงานกับองค์กรต่างประเทศในการค้นคว้า วิจัย เพื่อเร่งผลิตวัคซีน พร้อมทั้งจัดหาวัคซีนสำหรับ ประชาชนภายในประเทศ ภายหลังจากที่มีการผลิตวัคซีนได้แล้ว นอกจากนี้ต้องให้การรักษายาบาลฟรี สำหรับผู้ที่ถือบัตรทอง ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีความเสี่ยง

๒. ในด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลต้องจัดหาแหล่งงานทั้งในและต่างประเทศให้แก่ผู้ตกงาน จัดอบรม และพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้การสนับสนุนเงินทุนแก่ผู้ประกอบการ มีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ทั้ง เรื่องการทำเกษตรแนวใหม่ การผลิต การบรรจุภัณฑ์ การตลาด เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันรัฐ อาจต้องพิจารณาเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวและนักลงทุนต่างชาติภายใต้มาตรการควบคุมที่เหมาะสม

- ต่อข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุม มีความเห็นว่า

๑. นายกรัฐมนตรีไม่ควรต้องลาออก เพราะนายกรัฐมนตรีได้ตำแหน่งโดยชอบธรรมตาม รัฐธรรมนูญ ขณะเดียวกันระหว่างการบริหารประเทศที่ผ่านมามิได้ปรากฏว่ามีการใช้อำนาจข่มเหง ประชาชน หรือปล่อยปละเลยให้มีการทุจริต นอกจากนี้ยังสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะ สถานการณ์การระบาดของโควิด ๒๐๑๙

๒. ในประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในขณะที่อยู่ระหว่างการศึกษาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติม เพื่อพิจารณาว่าสมควรรับหลักการหรือไม่ ถือว่าได้มีการดำเนินการตามข้อเรียกร้องนี้แล้ว

๓. ไม่เห็นด้วยกับข้อเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะพระมหากษัตริย์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวของปวงชนชาวไทย

๑๓. นายยุทธพงศ์ จรัสเสถียร (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๓.๔๘ – ๑๓.๕๘ นาฬิกา

- การประชุมร่วมกันของรัฐสภาสมัยวิสามัญในครั้งนี้ เป็นการพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจซึ่งไม่มีการลงมติ โดยญัตติมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เชื้อโควิด ๒๐๑๙ จะระบาด การขวางขบวนเสด็จ ซึ่งมีเนื้อหาที่น้อยถอยใจไม่มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหา และมีได้เสนอปัญหาที่แท้จริงว่าทำไมไม่มีผู้ชุมนุมมาไถ่ นายก
- ขอเสนอให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ เกิดจากนายกรัฐมนตรีเอง อาทิ ไม่มีความจริงใจที่จะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน มีการสลายการชุมนุมด้วยความรุนแรง
- การชุมนุมเกิดจากประชาชนไม่ยอมรับนายกรัฐมนตรี แต่นายกรัฐมนตรีกลับใช้ความรุนแรงในการสลายการชุมนุม
- นายกรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดินด้วยความผิดพลาด ทั้งด้านเศรษฐกิจที่ล้มเหลว มีการกู้เงินกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นจำนวนมากแต่เงินไม่ถึงมือประชาชน ราคาข้าวตกต่ำ
- การขอเปิดอภิปรายในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในครั้งนี้ เห็นว่า นายกรัฐมนตรีตั้งใจอาศัยสภาเป็นที่หลบภัย เห็นได้จากที่ผ่านมาเมื่อมีการตั้งกระทู้ถามไปยังรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง นายกรัฐมนตรีไม่เคยมาตอบกระทู้ถามแต่ประการใด
- การขัดขวางขบวนเสด็จถือเป็นความบกพร่องของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และนายกรัฐมนตรีเอง
- ถ้านายกรัฐมนตรีลาออก การชุมนุมย่อมยุติลง และปัญหาเศรษฐกิจก็จะบรรเทาเองได้เองในที่สุด

๑๔. นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์ (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๓.๕๙ – ๑๔.๐๓ นาฬิกา

- ขอสนับสนุนให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาศึกษาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา ๒๕๖ เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย และเพื่อให้เกิดความรอบคอบก่อนที่จะมีการลงมติใด ๆ ประกอบกับที่ผ่านมาแม้สภาผู้แทนราษฎรจะเคยมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีนายพิระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค เป็นประธาน แล้วก็ทำตาม แต่เป็นการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งมีองค์ประกอบเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น โดยคณะกรรมการดังกล่าวมิได้มีองค์ประกอบจากสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น หากมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันข้างต้นซึ่งมีองค์ประกอบจากสมาชิกวุฒิสภาด้วย จึงน่าจะเป็นประโยชน์ และได้การรับการยอมรับจากทุกฝ่ายยิ่งกว่า
- ขณะนี้ประเทศต้องการความสงบ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - ๑๙) และปัญหาด้านเศรษฐกิจได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้ จึงอยากขอให้ทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจช่วยให้สังคมอยู่ในความสงบ เพื่อให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศต่อไป

๑๕. นางสาวสุทวารณ สุบรรณ ณ ออยุธยา (พรรคก้าวไกล) เวลา ๑๔.๐๕ – ๑๔.๑๙ นาฬิกา

- ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินจากเหตุการณ์ที่ผู้ชุมนุมขวางขบวนเสด็จของของสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เกิดจากความผิดพลาดของการถวายความปลอดภัยและการจัดเส้นทางขบวนเสด็จ ผ่านเส้นทางที่มีการชุมนุม โดยที่กลุ่มผู้ชุมนุมไม่ได้มีเจตนาดังกล่าว

- จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถบันทึกภาพได้ว่า ตำรวจที่ประจำบริเวณกลุ่มผู้ชุมนุมมิได้มีการแจ้งเตือนกลุ่มผู้ชุมนุมว่าจะมีขบวนเสด็จผ่าน ไม่มีการจัดการพื้นที่เพื่อรองรับขบวนเสด็จ พิจารณาได้จากไม่มีการกันพื้นที่และประชาชนยังคงอยู่บนสะพานลอย แม้ว่าจะต้องเป็นการถวายความปลอดภัยขั้นสูงสุดก็ตาม จากสถานการณ์ดังกล่าว มีคำถามสำคัญ คือ

๑. เหตุใดตำรวจไม่มีการแจ้งกลุ่มผู้ชุมนุมหรือประชาชนให้รับทราบว่า จะมีขบวนเสด็จผ่าน แม้ว่าขบวนเสด็จนั้นต้องได้รับการถวายความปลอดภัยขั้นสูงสุด

๒. มีเส้นทางสำรองหรือไม่ เพราะตามมาตรการรักษาความปลอดภัยจำเป็นต้องประเมินสถานการณ์ หากไม่ปลอดภัยสามารถเปลี่ยนเส้นทางได้ล่วงหน้า ๒ ชั่วโมง

- ผลจากความผิดพลาดของรัฐบาลในการจัดเส้นทางขบวนเสด็จและการรักษาความปลอดภัยให้กับขบวนเสด็จ ส่งผลให้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และดำเนินคดีต่อประชาชน ๓ คน แม้จากเหตุการณ์ครั้งนี้ได้มีการโยกย้ายตำรวจบางนาย แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้ที่ต้องรับผิดชอบคือนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจนครบาล

- ขอให้รัฐบาลอย่าบิดเบือนความจริงโดยไม่มีการตรวจสอบ และไม่ประณามผู้ชุมนุมเพื่อสร้างความแตกแยก ในกรณีนี้ รัฐบาลควรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาความผิดพลาดของการจัดเส้นทางของขบวนเสด็จในวันดังกล่าว

- ยังต้องการให้สถาบันพระมหากษัตริย์คงอยู่อย่างสง่างามเป็นที่ยึดเหนี่ยวของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญและรัฐบาลไม่ควรใช้สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องมือสร้างความแตกแยกในสังคม

๑๖. นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ (พรรคภูมิใจไทย) เวลา ๑๔.๒๐ – ๑๔.๓๕ นาฬิกา

- ในประเด็นที่ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีปัญหาการสืบทอดอำนาจ หากทุกฝ่ายมีความเห็นร่วมกันว่ามีปัญหาเช่นนั้นจริงก็ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ

- การชุมนุมของเด็กและเยาวชนเป็นสิทธิและเสรีภาพก็จริง แต่ข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์อาจไม่เหมาะสมและเป็นการต่อสู้กับศรัทธาของคนไทยทั่วประเทศ เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์มีความเป็นกลาง เป็นที่เคารพ และสามารถเป็นทางออกหรือยุติปัญหาของบ้านเมืองได้จริงในอดีตที่ผ่านมา

- โครงการหลวงต่าง ๆ ที่มีประเด็นว่ารัฐไม่กล้าตัดงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการดังกล่าว หรือมีประเด็นว่าเกิดความคุ้มค่าจริงหรือไม่ นั้น ขอชี้แจงในฐานะที่เคยเป็นกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีว่า การขอตั้งงบประมาณของกรมฝนหลวงได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง เพราะกรมฝนหลวงก็เป็นหน่วยงานรัฐเช่นกัน

ทั้งนี้ ในการดำเนินการของกรมจะมีการทำแผนเทียบในพื้นที่แห่งแล้งเท่านั้น นอกจากนี้งบประมาณของกรมฝนหลวงถือว่าเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณฝนส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำทั้งหมด

- ควรเปิดการเจรจากับผู้ชุมนุม และยุติการใช้ความรุนแรงกับประชาชน หยุดปิดกั้นสื่อ ถ้าทำได้ เชื่อว่าผู้ชุมนุมจะให้เวลารัฐบาล แต่ปัญหาที่แท้จริงคือการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งพรรคภูมิใจไทยมีจุดยืนที่สนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาโดยตลอด แต่ต้องไม่แก้ไขในหมวด ๑ และหมวด ๒ เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

- การเปิดการเจรจาต้องหาจุดร่วมของทั้งสองฝ่ายให้ได้ก่อน เช่น ระบบการศึกษา สวัสดิการของรัฐ การบังคับใช้กฎหมาย กติกาที่ใช้ในการเลือกตั้งควรยุติธรรม เป็นต้น

๑๗. นายเสรี สุวรรณภานนท์ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๔.๓๕ - ๑๕.๐๓ นาฬิกา

- การเปิดประชุมร่วมกันของรัฐสภาวันนี้อาจไม่สามารถทำให้ผู้ชุมนุมยุติการชุมนุมได้ แต่เห็นว่าเป็นแนวทางที่ดี ณ ขณะนี้ อย่างไรก็ตามการเสนอญัตติของรัฐสภาทั้ง ๓ ประเด็น มีความเห็น ดังนี้

๑. ประเด็นปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - ๑๙) ที่สามารถเกิดการแพร่กระจายในกลุ่มการชุมนุมได้ง่าย และเป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่มผู้ชุมนุมได้นั้น เห็นว่า รัฐบาลควรสร้างความเข้าใจกับผู้ชุมนุมว่ามาตรการที่ใช้เป็นมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดและเป็นการป้องกันความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของเชื้อโรค แต่มีใช้มาตรการยับยั้งการชุมนุมแต่อย่างใด ดังนั้น เรื่องนี้รัฐบาลควรมีการสร้างสร้างความเข้าใจต่อผู้ชุมนุม เพราะหากผู้ชุมนุมติดเชื้อแล้วอาจมีการแพร่กระจายไปสู่คนในบ้านและคนรอบข้างได้

อย่างไรก็ดี โดยส่วนตัวเห็นว่า รัฐบาลได้ดำเนินการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้อย่างดีแล้ว แต่ควรต้องมีการป้องกันอย่างเคร่งครัดด้วย

๒. ประเด็นการขัดขวางขบวนรถพระที่นั่ง ถือเป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นและผ่านไปแล้ว ดังนั้นการดำเนินการใดก็ต้องให้เป็นไปตามกฎหมาย หากมีการกระทำผิด ผู้กระทำผิดก็ต้องได้รับโทษ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลต้องมีมาตรการป้องกันเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ขึ้นอีก เพราะมีการนำเหตุการณ์กรณีดังกล่าวมาอภิปราย และอาจขยายไปสู่ปัญหาความขัดแย้งได้

๓. ปัญหาที่เกิดขึ้นในญัตติข้อ ๓ เป็นปัญหาเรื่องการเมือง ในกรณีที่มีการชุมนุมเรียกร้อง และมีข้อเสนอเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์ซึ่งเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งลักษณะการชุมนุมเรียกร้องเป็นปัญหาในทางการเมืองที่มีการแบ่งฝ่าย โดยมีการรวบรวมคนให้มาอยู่ข้างเดียวกัน ดังนั้น การเล่นการเมืองลักษณะดังกล่าวนี้ สมควรจะต้องมีการทบทวนว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นหรือไม่ เพราะมีการเล่นการเมืองขยายวงกว้างไปถึงการดึงกลุ่มเด็กและเยาวชนเข้ามาเรียกร้องทางการเมืองด้วย

ดังนั้น จึงขอให้มีการสร้างวัฒนธรรมการเมืองด้วยการมีส่วนร่วม และสร้างการเมืองให้เป็นเรื่องที่อยู่ในสภา ซึ่งเป็นแนวทางการเมืองที่ควรเป็น แต่หากมีการเล่นการเมืองที่แบ่งฝ่าย โดยมีกลุ่มผู้สนับสนุนอยู่เบื้องหลังจนเป็นการเมืองที่เกินขอบเขต มีการใช้ถ้อยคำที่รุนแรง และมีการเรียกร้องในสิ่งที่ไม่สมควร รวมทั้งการขอให้นายกรัฐมนตรีลาออก และการเสนอขอให้ปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ หากยิ่งปล่อยให้มีการกระทำทางการเมืองเช่นนี้ก็ยิ่งจะทำให้มีการใช้คำรุนแรง ขาดความเคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งมองว่าไม่เป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อการบริหารประเทศ และจะนำไปสู่

ปัญหาบ้านเมืองและปัญหาเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นเรื่องที่ลูกกลามไปเป็นปัญหาที่สร้างความแตกแยกภายในครอบครัว

- การเล่นเกมการเมืองในยุคนี้ อาจมีการกล่าวหาว่าเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยใจ แต่ตนมองว่าการร่วมชุมนุมกันนั้นต้องมีผู้อยู่เบื้องหลัง ดังนั้น ผู้อยู่เบื้องหลังต้องรับผิดชอบ ซึ่งหากผู้อยู่เบื้องหลังต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการดึงเด็กและเยาวชนมาร่วมเรียกร้องนั้น เป็นวิธีที่ถูกต้องหรือไม่ และหากปล่อยให้เกิดการเรียกร้องเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง โดยที่วัฒนธรรมและสังคมการเมืองไม่ได้อยู่ในกรอบที่สมควร ประเทศชาติจะเป็นเช่นไร เด็กและเยาวชนจะเกิดการเรียนรู้แนวทางการเมืองที่ควรจะเป็นได้อย่างไร แต่เกิดความเข้าใจว่าการเล่นเกมการเมือง คือ การเมืองวีรบุรุษ

- แม้รัฐบาลต้องการแก้ไขปัญหบ้านเมืองให้เป็นไปในแนวทางที่ดี แต่ไม่สามารถอธิบายแก้ไขความเข้าใจผิดที่ถูกปลูกฝังในเด็กและเยาวชน ซึ่งการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะนี้ไม่ใช่การดำเนินงานของรัฐบาล หรือการนำเรื่องเข้าสู่สภา แต่ต้องสร้างความร่วมมือจากโรงเรียน ครูผู้สอน และครอบครัว ในการชี้แนะแนวทางให้เด็กและเยาวชนเข้าใจปัญหาและแนวทางการเมืองที่เหมาะสม

- มีข้อเสนอต่อรัฐบาลในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ดังนี้

๑. การที่จะขับเคลื่อนประเทศให้เดินไปข้างหน้า รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาย่างอดทน ไม่ใช่ความรุนแรง

๒. การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของรัฐบาลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ผ่านกลไกองค์กรและงบประมาณที่มีการจัดสรรให้องค์กรของรัฐต่าง ๆ โดยควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาลที่ได้ดำเนินไปแล้ว ได้แก่ การแก้ไขปัญหาเรื่องป่าไม้ การประมง รถตู้ รวมทั้งการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย

๓. ปัญหาที่มีกลุ่มคนเข้ามาร่วมชุมนุม เกิดขึ้นเนื่องจากยังไม่มี ความเข้าใจถึงการทำงานของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ และเกิดความรู้สึกว่าได้รับผลกระทบจากการบริหารงานของรัฐบาล ดังนั้น จึงควรแก้ไขและสร้างความเข้าใจกลุ่มบุคคลดังกล่าว ดังนี้

๑) ควรสร้างความเข้าใจและแก้ไขปัญหาผู้มีรายได้น้อยหรือกลุ่มรากหญ้าที่รู้สึกว่าจะได้รับผลกระทบจากการบริหารงานของรัฐบาล

๒) การแก้ไขปัญหให้เยาวชน ควรเปิดโอกาสให้มีการเรียนฟรี การแก้ไขปัญหาค่าความเป็นอยู่เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอย่างเป็นสุข หรือการแก้ไขปัญหาค่ากองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้สึกว่ารัฐบาลได้รับทราบปัญหาและช่วยแก้ปัญหา รวมทั้งการสร้างงานเพื่อให้ผู้เรียนจบมีความมั่นใจว่าเรียนจบแล้วจะมีงานทำ

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหของรัฐบาลจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความจริงใจของรัฐบาล

๑๘. นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๕.๐๓ – ๑๕.๑๕ นาฬิกา

- ญัตติที่ตั้งขึ้นนำมาซึ่งการประชุมร่วมกันของรัฐสภาในวันนี้แสดงถึงความไม่จริงใจในการแก้ไขปัญหา เพราะอาจเป็นการกล่าวร้ายผู้ชุมนุมฝ่ายเดียว โดยกลุ่มผู้ชุมนุมไม่มีโอกาสแก้ตัว อีกทั้งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งการอภิปรายอาจกระทบและขัดต่อข้อบังคับการประชุม

- ขอเสนอทางออก ดังต่อไปนี้

๑. เสนอให้นายกรัฐมนตรีลาออก เพราะนายกรัฐมนตรีคือศูนย์กลางของปัญหา จากการเข้ามาบริหารประเทศด้วยการยึดอำนาจและสืบทอดอำนาจต่อมาอีก ๒ ปี

๒. เดินหน้าความเป็นประชาธิปไตยโดยให้นายกรัฐมนตรีลาออก และให้เลือกนายกรัฐมนตรีใหม่ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ โดยขอความร่วมมือสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) เพราะหาก ส.ว. เลือกนายกรัฐมนตรีด้วย ประชาธิปไตยคงไม่เป็นประชาธิปไตย

๓. ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้มีการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) เพื่อร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง หลังจากนั้นให้ยุบสภาและเดินหน้าความเป็นประชาธิปไตยที่เป็นของปวงชนชาวไทยอย่างสมบูรณ์

๔. การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ทำให้มีผู้ถูกจับกุมขัง จำนวน ๘ คน หลังจากยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแล้วควรพิจารณาให้มีการปล่อยตัว และตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผู้กระทำผิดจากเหตุการณ์ในวันดังกล่าวด้วย

๕. ต้องยุติพฤติกรรม “ดิ่งฟ้าต่ำ” อย่าพยายามให้สถาบันพระมหากษัตริย์เข้าใกล้ความขัดแย้ง ดังนั้น เพื่อเป็นการยุติความขัดแย้ง ขอเสนอให้นายกรัฐมนตรีลาออกเพื่อพลิกวิกฤติทางการเมืองให้เป็นโอกาส ก่อนที่จะเป็นหายนะแก่ประเทศ

๑๙. นายสุรทิน พิจารณ์ (พรรคประชาธิปัตย์ใหม่) เวลา ๑๕.๑๖ – ๑๕.๒๐ นาฬิกา

- นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก เพราะมีปัญหาอื่น ๆ ที่ยังรอการแก้ไข เช่น น้ำแล้งน้ำท่วม
- พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ไม่สนับสนุนการปฏิรูปสถาบัน
- การแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ ควรพิจารณาเปิดประเทศเพื่อรับการท่องเที่ยว เพราะประเทศไทยรับมือการระบาดได้
- การชุมนุมควรมีการเจรจาจึงจะจบปัญหาได้
- รัฐธรรมนูญควรแก้ไขโดยการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) เพื่อร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ขอเรียกร้องให้ผู้ชุมนุมรอกการแก้ไขรัฐธรรมนูญก่อนยังไม่ต้องลงถนน
- ทุกปัญหาควรจบที่สภา

๒๐. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ตอบชี้แจงเวลา ๑๕.๒๑ – ๑๕.๒๒ นาฬิกา

- ในสัปดาห์ที่ผ่านมา รัฐบาลได้เชิญหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลมาปรึกษากันเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ความโดยสรุปว่า ในเบื้องต้นทราบว่าเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ นี้ รัฐสภาจะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ทั้ง ๓ วาระ ซึ่งก็จะต้องมีการจัดให้ประชาชนได้ออกเสียงประชามติว่าจะเห็นชอบหรือไม่

- ในสัปดาห์หน้า รัฐบาลจึงจะเตรียมการเสนอพระราชกฤษฎีกาการออกเสียงประชามติเพื่อรับรองกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อไป

๒๑. นางสาวทันยา วงษ์โอภาสี (พรรคพลังประชาชน) เวลา ๑๕.๒๗ – ๑๕.๓๕ นาฬิกา

- ในช่วงสองสัปดาห์ที่ผ่านมาการชุมนุมเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น และมีประเด็นที่เกิดขึ้นคือ วิกฤตการณ์ และอาจนำไปสู่ความขัดแย้งของสังคม คือ การวิพากษ์สถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างไรก็ตาม เห็นว่า หลายประเด็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันนั้น สมควรที่รัฐบาลจะรับฟัง เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่อไปได้

- ต้องใช้เวทีของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเพื่อป้องกันมิให้กลายเป็น “รัฐล้มเหลว” เพราะประเทศไทยยังเผชิญกับปัญหาอีกหลายด้าน ทั้งจากภัยโควิด และปัญหาเศรษฐกิจ

- ทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้น นั้น จะต้องถอยกันคนละก้าว ซึ่งฝ่ายรัฐบาลได้เริ่มตอบรับโดยยอมรับฟังข้อเรียกร้องจากผู้ชุมนุมแล้ว แต่อย่างไรก็ดี ยังต้องนำไปสู่ขั้นต่อไป คือ การเปิดพื้นที่ทั้งในและนอกสภา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลและข้อคิดเห็นกับประชาชน โดยกลุ่มคนรุ่นใหม่ซึ่งอยู่นอกสภา เพื่อเปิดโอกาสให้คนเหล่านั้นมีโอกาสได้ร่วมพัฒนาประเทศ แต่ข้อเสนอที่เกิดขึ้นจะต้องมีเหตุผล และเป็นข้อเสนอที่คนทั่วไปยอมรับได้

- เพื่อการแก้ไขปัญหาในระยะยาว รัฐบาลต้องปรับปรุงการศึกษา เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดความมั่นใจในอนาคตที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพราะการพัฒนาของเทคโนโลยีรวมทั้งปรับปรุงการให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง การพิจารณาถึงประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยที่มีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรม เพื่อให้คนรุ่นใหม่รับเอาข้อมูลที่ถูกต้องไปตกผลึกเป็นแนวความคิดของตนได้ นอกจากนี้ รัฐบาลต้องมีการสื่อสารข้อมูลการทำงานของรัฐบาลที่ถูกต้องและป้องกันการเผยแพร่ข่าวปลอม มีการสื่อสารสองทางโดยรับฟังข้อมูลที่แท้จริงจากประชาชน ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่แท้จริง เพื่อให้ทุกฝ่ายเดินหน้าไปพร้อมกันได้

- ขอแสดงจุดยืนที่ยึดมั่นต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เนื่องจากสถาบันพระมหากษัตริย์ถือเป็นเสาหลักที่สำคัญของประเทศ

๒๒. นายจเด็จ อินสว่าง (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๕.๓๕ – ๑๕.๔๔ นาฬิกา

- ประเด็นตามญัตติข้อ ๑ ด้วยรัฐบาลมีความห่วงใยต่อกลุ่มผู้ชุมนุม เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๒๐๑๙ ประกอบกับการชุมนุมของประชาชนจำนวนมากในสถานที่เดียวกันที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรการด้านสุขภาพเป็นเป็นความเสี่ยงต่อการแพร่ขยายของโรค จึงควรมีมาตรการในการควบคุมการชุมนุมเพื่อความปลอดภัยของกลุ่มผู้ชุมนุม

ทั้งนี้ หากเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๒๐๑๙ รอบที่ ๒ จะส่งผลกระทบต่อประเทศและระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้ดำเนินมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดได้เป็นอย่างดีแล้ว

- รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติกำหนดเรื่องการออกจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี หากกระทำผิดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หากแต่ที่ผ่านมาไม่พบว่านายกรัฐมนตรีกระผิดตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตราใด

- ประเด็นตามญัตติข้อ ๒ กรณีขบวนรถพระที่นั่งผ่านไป ณ จุดใด การทำหน้าที่ของประชาชนที่เหมาะสม คือ การถวายความจงรักภักดี การถวายความปลอดภัย ส่วนการกระทำที่ไม่เหมาะสมจึงไม่ควรปฏิบัติ

- ประเด็นตามญัตติข้อ ๓ ที่มีการชุมนุมและปราศรัยในที่สาธารณะ นั้น การอภิปรายควรต้องอภิปรายด้วยความปรารถนาดี คิดถึงศักดิ์ศรีความเป็นชาติ ซึ่งประเทศชาติก็เปรียบได้เหมือนบุคคลคนหนึ่ง ที่มีความรู้สึกและประเทศชาติกำลังถูกทำร้ายให้เกิดความบอบช้ำ ดังนั้น เราทุกคนต้องช่วยกันดูแล

- มีข้อเสนอต่อรัฐบาล ดังนี้

๑. การกระทำใด ๆ ควรยึดหลักการตามหลักกฎหมาย หลักนิติธรรม หลักนิติรัฐ หลักธรรมรวมทั้งหลักธรรมชาติ

๒. ควรมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อหาทางออกร่วมกันโดยมีองค์ประกอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งพรรคร่วมฝ่ายค้านและพรรคร่วมฝ่ายรัฐบาล สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี โดยร่วมประชุม เพื่อหาทางออกภายใน ๓ วัน ๗ วัน

๓. ร่วมกันหาทางออกให้กับประเทศไทยโดยไม่ใช้ความรุนแรง ให้ได้เช่นเดียวกับการแก้ไขปัญหาภายในบ้าน เพื่อให้ประเทศไทยไม่กลับมาเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่นำมาสู่ปัญหาในปัจจุบัน

๒๓. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ตอบชี้แจงเวลา ๑๕.๕๐ – ๑๕.๕๒ นาฬิกา

- กรณีนายกรัฐมนตรีลาออก ย่อมจะมีผลทำให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ (๑) แต่อย่างไรก็ดี นายกรัฐมนตรีก็ยังคงต้องรักษาการต่อจนคนใหม่จะมารับตำแหน่ง

- นอกจากนี้ ในการเลือกนายกรัฐมนตรีใหม่ สมาชิกวุฒิสภา (สว.) ก็ยังต้องมาร่วมเลือกด้วย เพราะยังอยู่ในช่วง ๕ ปี ตามรัฐธรรมนูญ

- ในข้อสงสัยเกี่ยวกับประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ขอให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ตอบชี้แจง

๒๔. นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ตอบชี้แจงเวลา ๑๕.๕๒ – ๑๖.๑๙ นาฬิกา

- ญัตติขอเปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญในครั้งนี้ รัฐบาลเป็นผู้เสนอญัตติตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามมาตรา ๑๖๕ นั้น จัดเป็นการอภิปรายทั่วไป กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเรื่องที่รัฐบาลอ้างถึง ๓ ข้อ ในญัตตินั้น ล้วนแต่เป็นที่มาของปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ทำให้ต้องเปิดอภิปรายทั่วไปในครั้งนี้

- ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินเป็นผลมาจากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง ซึ่งการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ คือ มีการขัดขวางขบวนเสด็จของกลุ่มผู้ชุมนุม นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการระบาดของโควิด ๒๐๑๙ และปัญหาต่าง ๆ นานา รวมถึงการขอคืนพื้นที่จากผู้ชุมนุม เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ด้วย ซึ่งก็จำเป็นต้องกล่าวไว้ในญัตติด้วย

- จากการติดตามการประชุม รัฐบาลประมวลข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม ซึ่งเกี่ยวข้องกับได้รัฐบาล ประมาณ ๖ ข้อ ดังนี้

๑. ข้อเรียกร้องให้เปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญ ซึ่งในข้อนี้ ก็ได้มีการดำเนินการแล้ว

๒. ข้อเรียกร้องให้ยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง ในข้อนี้ ก็ได้มีการดำเนินการแล้ว เช่นเดียวกัน

๓. ข้อเรียกร้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัดนี้ มีร่างรัฐธรรมนูญ ๖ ฉบับ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาศึกษาก่อนรับหลักการแล้ว (อย่างไรก็ดี ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ประชาชนเป็นผู้เสนอ หรือ ร่างของ iLaw ขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่าง)

นอกจากนี้ ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่อังคารที่ ๖ ตุลาคม ที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรียังได้เชิญหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลทุกพรรค และรัฐมนตรีอื่น ๆ มาพูดคุยเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วอีกด้วย

- จากการมอบหมายฝ่ายกฎหมายพิจารณาจัดทำกำหนดเวลาที่พอเป็นไปได้ในกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปรากฏแนวทาง ดังนี้

๑. คาดหมายว่า ช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ร่างรัฐธรรมนูญจะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อพิจารณาในวาระที่ ๑ ขึ้นรับหลักการ (โดยเป็นการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยสมาชิกรัฐสภา จำนวน ๖ ฉบับ โดยไม่รวมฉบับที่เสนอโดยประชาชน หรือฉบับของ iLaw แต่หากถ่วงการพิจารณาฉบับของ iLaw ด้วย ก็อาจจะเลื่อนไปราวกลางเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒. จากนั้นเมื่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภามีมติรับหลักการแล้ว รัฐสภาจะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณา (แต่จะเป็นคณะกรรมการเต็มสภาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของรัฐสภา)

๓. เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว จะต้องรอการพิจารณาไว้ ๑๕ วัน ตามมาตรา ๒๕๖ จากนั้นจึงจะมีการพิจารณาในวาระที่ ๓ ในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ และหากผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา ก็นำร่างรัฐธรรมนูญไปผ่านการทำประชามติเพื่อรับฟังเสียงของประชาชน ซึ่งในขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาตรวจร่างพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติเสร็จเรียบร้อยแล้ว คาดว่าคณะรัฐมนตรีจะเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาได้ในสัปดาห์หน้า

๔. หากรัฐธรรมนูญที่ผ่านการทำประชามติมีบทบัญญัติให้ตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ ก็ต้องดำเนินการในกระบวนการดังกล่าวต่อไป

- ในข้อที่เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก เห็นว่า หากนายกรัฐมนตรีลาออก ผลที่ตามมา คือ ต้องมีการเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ซึ่งต้องเลือกจากบัญชีรายชื่อที่ได้จากการเลือกตั้งเมื่อปี ๒๕๖๒ และในการเลือกตั้งได้เสียงจากสมาชิกสภาจำนวนที่มากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ซึ่งพิจารณาจากจำนวนสมาชิกสภาในขณะนี้ จะเท่ากับ ๓๖๖ เสียง ไม่ว่าจะสมาชิกวุฒิสภาจะออกเสียงหรือไม่ก็ตาม อย่างไรก็ตาม การที่นายกรัฐมนตรีจะลาออกหรือไม่ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของนายกรัฐมนตรีเอง

๒๕. นางสาวนภาพร เพ็ชรจินดา (พรรคเสรีรวมไทย) เวลา ๑๖.๒๓ – ๑๖.๒๗ นาฬิกา

- เหตุใดจึงต้องมีการทำประชามติก่อนมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ในอดีตที่ผ่านมาเมื่อมีการฉีกรัฐธรรมนูญและยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ก็มีได้มีการทำประชามติแต่ประการใด
- เหตุที่ต้องมีการเปิดประชุมสมัชชาวิสามัญในครั้งนี้ สืบเนื่องมาจากมาจากปัญหาที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นต้นเหตุ เนื่องจากนายกรัฐมนตรีบริหารประเทศผิดพลาด จึงสร้างความโกรธแค้นให้แก่ประชาชน และสร้างผลกระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไปด้วยในที่สุด
- ทางแก้ปัญหาก็สามารถทำได้ทันทีในตอนี้ คือ สร้างความมั่นใจและสร้างความชอบธรรมให้กับองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ทำรัฐประหารจะต้องถูกถอดถอนออกทั้งหมด เพื่อให้เป็นองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเที่ยงธรรม
- จะต้องรับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยประชาชนโดยทันที และต้องงดการดำเนินคดีกับผู้ชุมนุมในครั้งนี้ทั้งหมด ไม่ควรใช้มาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาการชุมนุม แต่ควรใช้วิธีการในทางรัฐศาสตร์
- พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จะต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในทันที โดยถือว่าเป็นการเสียสละให้กับชาติบ้านเมือง เสมือนทหารที่เสียสละชีวิตให้กับประเทศชาติ

๒๖. นางกรณิศ งามสุคนธ์รัตนา (พรรคพลังประชารัฐ) เวลา ๑๖.๒๗ – ๑๖.๓๖ นาฬิกา

- จากข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมทั้ง ๓ ข้อ มีความเห็น ดังนี้
 ๑. ต่อข้อเรียกร้องที่ ๑ เห็นว่า นายกรัฐมนตรีได้รับการเลือกอย่างถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ
 ๒. ต่อข้อเรียกร้องที่ ๒ เห็นว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องใช้เวลา และการยุบสภายังเป็นข้อสงสัยว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ได้จริงหรือไม่
 ๓. ต่อข้อเรียกร้องที่ ๓ เห็นว่า สถาบันพระมหากษัตริย์ทำความผิดอย่างไร สร้างความเดือดร้อนต่อประชาชนหรือไม่ ซึ่งประเด็นการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นการทำร้ายจิตใจผู้ที่ศรัทธาสถาบันพระมหากษัตริย์ และอาจส่งผลให้เกิดการต่อต้านจากบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง มีอบชนมีอบ และเกิดสงครามกลางเมืองได้ในอนาคต
- มีข้อเสนอเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง ดังนี้
 ๑. รัฐบาลควรปรับปรุงรูปแบบการสื่อสาร โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดียที่เข้าใจง่าย หรือใช้กราฟิก และเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีความสามารถในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียดังกล่าวเข้ามามีส่วนในการช่วยงานราชการ
 ๒. รัฐบาลต้องเปิดการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ทุกช่วงอายุ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาสู่ทางออกของประเทศอย่างแท้จริง

๒๗. นายเรวัต วิศรุตเวช (พรรคเสรีรวมไทย) เวลา ๑๖.๓๗ – ๑๖.๔๔ นาฬิกา

- ตามที่รัฐบาลชี้แจงว่า การชุมนุมจะเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของเชื้อโควิด ๒๐๑๙ เห็นว่า รัฐบาลได้ใช้ปัญหาดังกล่าวเป็นข้ออ้างในการจัดการผู้ชุมนุมทางการเมือง ทั้งที่ยังไม่พบข้อมูลว่า การชุมนุมดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของโควิดแต่ประการใด ดังนั้น จึงไม่สมควรนำเรื่องนี้ มาเป็นข้ออ้าง อีกทั้ง การจัดการกับปัญหาเชื้อโควิดในปัจจุบันก็ไม่จำเป็นต้องประกาศใช้พระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่อย่างใด

- การชุมนุมในครั้งนี้ ถือเป็นการชุมนุมโดยสันติ มีความพยายามในการป้องกันอันตราย ที่จะเกิดขึ้นจากการชุมนุมและจากเจ้าหน้าที่ ถือว่าเป็นการชุมนุมรูปแบบใหม่ในประเทศไทย ที่แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการการชุมนุมที่ดี มีการสื่อสารข้อมูลระหว่างกันได้อย่างดี มีการนำเทคโนโลยี ต่าง ๆ มาใช้ในการรวมตัวและแสดงความคิดเห็น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ชุมนุมซึ่งส่วนใหญ่ เป็นคนรุ่นใหม่มีความเฉลียวฉลาด มีความสามารถ และได้ตกผลึกทางความคิดเป็นของตนเอง ซึ่งข้อเรียกร้องข้อแรกของกลุ่มผู้ชุมนุมก็คือการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง

- การสลายการชุมนุมในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ซึ่งเป็นการชุมนุมโดยสงบ รัฐบาลได้ใช้วิธีการฉีดน้ำ แรงดันสูง และมีการผสมสารเคมีในน้ำดังกล่าวเพื่อสลายการชุมนุม ซึ่งเป็นการดำเนินการที่มีได้เป็นไป ตามหลักสากล นอกจากนี้ เมื่อได้ประสานขอข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีที่รัฐบาลใช้ เพื่อประโยชน์ในการ ปฐมพยาบาลให้กับผู้ชุมนุม ก็ยังมิได้รับข้อมูลใด ๆ จากรัฐบาลแต่อย่างใด

- จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นว่า นายกรัฐมนตรีสมควรลาออกจากตำแหน่ง จึงจะสามารถยุติ ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ขณะนี้ได้

๒๘. นายนริศ ขำนุรักษ์ (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๖.๔๔ – ๑๖.๔๘ นาฬิกา

- รัฐสภาเท่านั้นเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง จึงควรใช้รัฐสภาเป็นแนวทางในการหา ทางออกของบ้านเมือง

- ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และเลือกตั้งใหม่ ขอให้ทุกฝ่ายยอมรับผลการเลือกตั้งที่เกิดจาก รัฐธรรมนูญฉบับใหม่

- การแก้ไขรัฐธรรมนูญจะต้องไม่แก้ไขหมวด ๑ และหมวด ๒ เพราะสถาบันไม่เคยเป็นปัญหา ของบ้านเมือง ควรมีอยู่คู่กับบ้านเมืองต่อไป

- ควรมีการตั้งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการเพื่อหาแนวทางยุติปัญหาและหาทางออกให้ บ้านเมือง ที่ประกอบด้วยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะตัวแทนผู้ชุมนุม

๒๙. นายอนุศักดิ์ คงมาลัย (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๖.๔๙ - ๑๖.๕๙ นาฬิกา

- ได้มีโอกาสศึกษาเอกสารประกอบการขอเปิดอภิปราย ตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ ต้องขอบคุณเจ้าหน้าที่รายละเอียดที่น่าสนใจมาก หากพี่น้องประชาชนได้มีโอกาสอ่านสาระที่ไปที่ไป ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลที่ขอเปิดอภิปราย ข้อมูลประกอบการพิจารณา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม หลักสากลในเรื่องการชุมนุมสาธารณะ แนวปฏิบัติ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

- ตนได้รับคำสั่งสอนจากพระอาจารย์ ว่าให้ใช้ปัญญาในการแผ่เมตตาให้กันและกัน และฟังเสียงคนที่ไม่ได้ออกเสียงด้วย ดังนั้น ต้องกระจายเสียงออกไปจากรัฐสภาให้ประชาชนได้รู้ว่า ผู้แทนปวงชนชาวไทยคิดเห็นอย่างไร เสนออย่างไร สร้างสรรค์ประเทศอย่างไร

- สถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ ที่ยังเป็นเป็นเหตุให้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน มีการอ้างว่าการชุมนุมอาจเป็นสาเหตุและเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาด เพราะประชาชนจะขาดความระมัดระวัง อาจส่งผลการระบาดของโรค

- หลังสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ ในช่วงเดือน เมษายน - พฤษภาคม ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเป็นผู้ที่ประสบปัญหา มาก บุคคลเหล่านี้จึงเป็นเสียงหนึ่งที่ต้องการให้แก้ปัญหา ในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งหากสถานการณ์ในประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงความปลอดภัยต่างชาติก็จะเดินทางเข้ามาในไทยมากขึ้น

- ประเด็นโต้แย้งครั้งนี้ มีด้านหนึ่งที่มองว่ารัฐบาลสร้างสถานการณ์และประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นการสร้างสถานการณ์ทางการเมืองเพื่อปกป้องตนเอง และมีคนเชื่อว่ารัฐบาลกระทำเช่นนั้นจริง

- จากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ พิสูจน์ได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศผู้นำในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่

- นายกรัฐมนตรีและท่านวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี กล่าวถึงแนวทางที่รัฐบาลวิเคราะห์ และปฏิบัติอย่างรอบคอบตามแนวทางของกฎหมาย ซึ่งน่าจะชัดเจนมากพอที่ไม่ควรจะมีผู้กระแทก แดกดันว่านายกรัฐมนตรีควรลาออกไปในเวลานี้

- เหตุใดจึงไม่มาช่วยกันแก้ไขสถานการณ์ โดยเฉพาะการติดตามการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติ เรื่องพวกนี้ต่างหากที่เป็นปัญหาที่รอคอยการแก้ไข ยังไม่รวมภัยธรรมชาติต่าง ๆ อีก แต่เรากลับใช้เวทีทางการเมืองทำลายกัน

- ในช่วงหนึ่งรัฐสภา สามารถปฏิบัติภารกิจไปได้โดยความร่วมมือของวุฒิสภา ในช่วงนั้นสมาชิกวุฒิสภาก็ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี เหตุใดเราจึงไม่ใช่ประเด็นสร้างสรรค์มาแก้ไขปัญหา

- สุดท้ายนี้ ขอสรุปว่า เราควร ตั้งสติ ใช้ปัญญา แผ่เมตตาให้กัน ใช้หูฟัง ตั้งสติ ประกอบกับฟังเสียงประชาชนต่างจังหวัดด้วย

๓๐. พันตำรวจเอกทวี สอดส่อง (พรรคประชาชน) เวลา ๑๖.๕๙ – ๑๗.๒๑ นาฬิกา

- ปัญหาที่ตนเป็นห่วง คือ ปัญหาทางความคิด โดยเฉพาะความคิดของนายกรัฐมนตรี ซึ่งเมื่อคิดแล้วก็ออกมาเป็นคำพูด เช่น คำพูดบางคำที่กล่าวไปถึงผู้ชุมนุม ทำนองว่า “คนเราตายได้ทุกเมื่อ อย่าทำทายกับพญามัจจุราช” เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม
- องค์กรประกอบของสมาชิกรัฐสภา ในส่วนที่มาจากกาการแต่งตั้ง แน่นนอนว่าคนหนุ่มสาวไม่มีทางได้เข้ามาจากการแต่งตั้ง แต่ล้วนมาจากอดีตข้าราชการเป็นส่วนใหญ่ นี่เป็นผลมาจากปัญหาทางความคิดทั้งนั้น คือ คิดว่าตนเองดีกว่าคนอื่น จึงมีเพียงคนบางกลุ่มเท่านั้น ที่จะได้รับการแต่งตั้ง
- ตนเห็นว่านายกรัฐมนตรีคิดว่าผู้ชุมนุมเป็นศัตรูของนายกรัฐมนตรี ไม่อย่างนั้นก็คงไม่มีการสลายการชุมนุม นี่เป็นปัญหาทางความคิดที่สำคัญ ทั้งที่การชุมนุมเป็นเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญก็เคยรับรองไว้แล้ว
- ตอนนี้นำประชาชนเกิดความไม่เชื่อมั่น ทั้งต่อตัวนายกรัฐมนตรีและต่อรัฐบาล ดังนั้นการที่ประชาชนออกมาส่งเสียง รัฐบาลต้องรับฟัง การกระทำของรัฐบาลที่ด้อยค่าผู้ชุมนุมว่ามีผู้อยู่เบื้องหลัง ยิ่งจะทำให้เกิดปัญหา ตนเห็นว่าไม่มีใครสามารถจูงใครได้แล้วในสมัยนี้

๓๑. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ตอบชี้แจงเวลา ๑๗.๒๑ – ๑๗.๒๔ นาฬิกา

- กรณีการตอบว่าอย่าประมาทในการใช้ชีวิต ไม่ใช่การขู่ แต่เป็นการยกคำตามศาสนาเพื่อให้ใช้ในการเตือนสติผู้คนและเตือนตนเองด้วยเช่นกัน
- กรณีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาตามข้อกฎหมาย
- ในการสลายการชุมนุม นั้น เนื่องจากแหล่งข่าวได้รายงานว่ากลุ่มผู้ชุมนุมมีเป้าหมายที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องป้องปรามตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน รัฐบาลมีความพยายามบังคับใช้กฎหมายอย่างระมัดระวังแล้ว
- ประเด็นที่ว่ารัฐบาลไม่ดูแลประชาชน การศึกษาไม่พัฒนา เห็นว่ายังไม่ใช่ประเด็นที่ต้องพิจารณาในวันนี้

๓๒. นายสัมพันธ์ มะยูโซ๊ะ (พรรคพลังประชารัฐ) เวลา ๑๗.๒๕ – ๑๗.๒๙ นาฬิกา

- ภาคใต้มีการรวมตัวพี่น้องประชาชน และเกิดปรากฏการณ์ปกป้องสถาบันไปทั่วภาคใต้ ทั้งยังมีการแสดงความจงรักภักดีของพี่น้องมุสลิมจำนวนมาก
- การรวมพลังทำให้รู้ว่าคนใต้รักในหลวงไม่แพ้ในพื้นที่ใดๆ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๙ และเจ้าฟ้าทุกพระองค์ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก แม้แต่ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อันตราย ท่านก็ไม่เคยทอดทิ้งประชาชน ไม่มีพื้นที่ตารางนิ้วใดที่ใดที่รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระราชินี ไม่เสด็จไป
- การชุมนุมของเยาวชนที่มีกล่าวอาฆาตมาดร้ายในหลวงและราชินี ถือเป็นการสร้างแผลลึกให้แก่คนไทย
- พื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่เคยมีเหตุการณ์จลาจลสถาบันพระมหากษัตริย์

- ขอเป็นกำลังใจให้นายกที่จะพูดคุยกับลูกหลาน ไม่ให้ชุมนุมใช้ถ้อยคำรุนแรง ผู้ชุมนุมควรคิดหาทางออกให้ประเทศโดยไม่ใช้คำรุนแรง
- ผู้อยู่เบื้องหลังไม่ควรให้ลูกหลานออกหน้าและพังบ้านของตัวเอง

๓๓. นายเอกภพ เพียรพิเศษ (พรรคก้าวไกล) เวลา ๑๗.๒๙ - ๑๗.๔๔ นาฬิกา

- การชุมนุมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามสิทธิที่รับรองโดยรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะการชุมนุมที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ถือเป็นชุมนุมโดยสันติและเป็นไปโดยปกติ มีการปราศรัยในหลายประเด็น ทั้งประเด็นเรื่องเพศ ประเด็นรัฐสวัสดิการ หรือประเด็นเรื่องอนาคตที่เด็กอยากเห็น แต่การชุมนุมครั้งดังกล่าวถูกทำให้ไม่เป็นปกติ เนื่องจากเรื่องที่มีการเรียกร้องในการชุมนุมเป็นเรื่องที่รัฐบาลไม่ต้องการฟัง

- จากญาติที่รัฐบาลเสนอต่อรัฐสภาครั้งนี้ มองว่าเป็นการกล่าวหาผู้ชุมนุม โดยเป็นการใช้ความถูกต้องของอำนาจรัฐมาทำร้ายลูกหลานของตนเองในการดำเนินการสลายการชุมนุม

- ญาติที่รัฐบาลกล่าวอ้างถึงเรื่องการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นั้น มีความเห็นว่าการชุมนุมนั้นไม่มีความรู้เรื่องโรคดังกล่าวเลย แต่กลับฉวยโอกาสเอาเรื่องโรคมาเป็นข้ออ้าง ที่กล่าวเช่นนั้น เนื่องจากการจัดการเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ใช่เรื่องที่ยืดติดและภูมิใจกับจำนวนยอดผู้ติดเชื้อที่เป็นศูนย์ แต่ควรต้องคิดถึงเรื่องของการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และการแก้ปัญหาเรื่องปากท้องเมื่อสามารถควบคุมโรคได้แล้วด้วย และจากการชุมนุมดังกล่าวมีมาอย่างต่อเนื่อง ๔ เดือน โดยไม่พบยอดผู้ติดเชื้อเลย

- การสลายการชุมนุมของรัฐบาลที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ มิได้เป็นไปตามหลักการสากล เนื่องจากรัฐบาลใช้วิธีการสลายการชุมนุมด้วยการฉีดน้ำที่มีแรงดันสูง และน้ำที่ใช้เมื่อกระทบผิวของผู้ชุมนุมแล้วมีอาการแสบ คัน คล้ายถูกแก๊สน้ำตา ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ

- การสลายการชุมนุมที่กล่าวอ้างว่าดำเนินการตามหลักสากลนั้น เมื่อพิจารณาตามเอกสารขององค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับข้อแนะนำการใช้กำลังเพื่อสลายการชุมนุม ซึ่งเป็นข้อแนะนำปี ๒๕๖๓ นั้น กำหนดให้นำมาใช้เมื่อมีความจำเป็น ได้สัดส่วนกับความรุนแรง และต้องพิสูจน์ได้ว่ามาตรการอ่อนใช้ไม่ได้ผล และยังมีเงื่อนไขในประการอื่น ๆ อาทิ ต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ต้องระวังกลุ่มเปราะบาง กรณีใช้น้ำในการสลายฝูงชนมิให้ฉีดในระยะประชิด ต้องเลือกใช้วิธีการสลายการชุมนุมโดยสันติวิธีก่อน ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคนที่ผ่านไปมา เป็นต้น

ทั้งนี้ การใช้น้ำสลายการชุมนุมโดยทั่วไปจะใช้ต่อเมื่อเกิดการจลาจล ทั้งยังมีข้อมูลว่าการใช้น้ำสลายการชุมนุมก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ชุมนุมในหลายประเทศ เช่น ประเทศอินโดนีเซีย ตุรกี ยูเครน เกาหลีใต้ และเยอรมนี

- จากลำดับเวลาการสลายการชุมนุม วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่เป็นการชุมนุมโดยปกติ แต่มีการฉีดน้ำสลายผู้ชุมนุม ซึ่งมีข้อมูลว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๑ คน และมีเด็กที่อยู่กับผู้ปกครองโดนน้ำด้วย ซึ่งความผิดพลาดในการใช้น้ำในการชุมนุมและมีเด็ก ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางนั้น จึงเป็นการผิดหลักสากล

- การใช้สารเคมีผสมในน้ำต้องมีการแจ้งโดยเปิดเผยว่าสารที่ใช้เป็นสารประเภทใด เพื่อให้สามารถทำการรักษาได้ ซึ่งรัฐบาลยังไม่มีการออกมาชี้แจงเกี่ยวกับสารเคมีที่ใช้ในน้ำดังกล่าว ซึ่งการไม่

แจ้งข้อสารเคมีที่ใช้ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นแก๊สน้ำตาหรือสารใด อาจถูกมองว่าเป็นการใช้อาวุธเคมีในการสลายการชุมนุม ดังนั้น จึงขอให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาศึกษาหาข้อเท็จจริงต่อกรณีดังกล่าว

- ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสลายการชุมนุม ได้ปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่ มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการดูแลรักษาผู้ที่โดนน้ำหรือไม้อ่างไร รวมทั้งได้คำนึงถึงสัดส่วนของการใช้กำลังในการสลายการชุมนุมหรือไม่

- แม้เจ้าหน้าที่จะอ้างว่าได้กระทำตามหน้าที่ แต่การเชื่อฟังคำสั่งที่ผิด ผู้ปฏิบัติงานก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงความผิดนั้นได้ ดังนั้น จึงขอเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ที่มีความอึดอัดกับการปฏิบัติงานดังกล่าว ออกมาแสดงตนและอยู่ข้างประชาชน

- การชุมนุมเป็นไปโดยปกติและสงบตามสิทธิในรัฐธรรมนูญ การใช้ความรุนแรงสลายการชุมนุมที่ไม่เป็นไปตามหลักสากลควรมีผู้รับผิดชอบ ซึ่งก็คือ รัฐบาล และนายกรัฐมนตรี ที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน เพื่อแสดงให้เห็นว่า “คำว่ารักชาติมีค่ามากกว่าตำแหน่งที่มี”

๓๔. นายณัฐชนน ศรีก่อเกื้อ (พรรคภูมิใจไทย) เวลา ๑๗.๔๕ - ๑๗.๕๗ นาฬิกา

- สามสถาบันหลักของไทยกำลังถูกฝ่ายต่าง ๆ เข้าแทรกแซง เห็นได้จาก ในส่วนฝ่ายบริหาร คณะรัฐมนตรีถูกเรียกร้องให้ลาออก ฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกวุฒิสภาถูกเรียกร้องให้ลาออก รวมถึงฝ่ายตุลาการที่เกิดปัญหาความไม่เชื่อมั่นจากประชาชน

- การชุมนุมเกิดจากความแตกแยกทางความคิดของคนที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกัน สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้น ตนมีความเห็นต่อข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม ดังนี้

๑. ข้อเรียกร้องที่ ๑ ที่เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก เห็นว่า เป็นสิทธิของนายกรัฐมนตรี

๒. ข้อเรียกร้องที่ ๒ เกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ย่อมเป็นหน้าที่ของรัฐสภาที่จะดำเนินการ

๓. ข้อเรียกร้องที่ ๓ ปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งการปฏิรูปตามข้อเรียกร้องยังไม่มี ความชัดเจน คือ ปฏิรูปแบบไหน ปฏิรูปโดยใคร ปฏิรูปเพื่อใคร ดังนั้น ไม่ควรนำสถาบันพระมหากษัตริย์ มาสร้างความแตกแยกของคนไทย

- จากการเปิดการประชุมสมัชชาวิสามัญครั้งนี้จะเห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญต่อการแก้ไขวิกฤติทางการเมืองเพราะปัญหาของประเทศยังมีอีกหลายข้อ คือ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสุขภาพจากโรคโควิด ๒๐๑๙ ปัญหาราคาสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นปัญหาปากท้องที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นชีวิตของคนไทย แต่ยังไม่เคยมีการเปิดการประชุมสภาเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาเรื่องดังกล่าวมา

- อย่างไรก็ตาม การเปิดสภาสมัชชาวิสามัญเพื่อปรึกษาหารือในการแก้ปัญหา ต้องไม่ใช่การใส่ร้ายหรือเรียกร้องให้ลาออก จึงขอเรียกร้องให้สมาชิกรัฐสภา ร่วมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเป็นเรื่องของการหารือต่อที่ประชุมรัฐสภา และอยากให้ทุกคนรวมทั้งผู้ชุมนุมดำเนินการตามกฎหมาย และหวังว่าจะเกิดความสามัคคีในปวงชนชาวไทยในที่สุด

๓๕. นายคำบุญ สิทธิสมาน (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๗.๔๕ – ๑๗.๕๗ นาฬิกา

- การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๖๕ ในครั้งนี้เห็นว่ามี การอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนอย่างยิ่ง โดยเฉพาะตั้งแต่ช่วงเวลาบ่ายสามโมงครึ่งเป็นต้นมา

- หลังจากแถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ซึ่งมีหัวข้อว่า “ถอยคนละก้าว” จากวันนี้จนถึง เวลา ๑๕.๐๐ น. ของวันนี้ รัฐบาลได้ถอยแล้วอย่างน้อย ๒ ก้าว โดยก้าวที่หนึ่ง คือ ยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และก้าวที่สอง คือ การขอเปิดประชุมสมัชชาวิสามัญ

- นอกจากนี้ ยังมีก้าวที่สาม คือ การประกาศทำท้อย่างชัดเจนที่สุด โดยนายกรัฐมนตรีและรองนายกฯ วิษณุ ประกอบการชี้แจงของประธานรัฐสภา ในการสนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยรัฐบาลพร้อมที่จะมีการถามพี่น้องประชาชนโดยตรง โดยจัดให้มีการประชุมติ อาจเป็น ๑ คำถาม หรือมากกว่านั้น แต่ในขณะนี้ประเด็นปัญหาว่าคำถามสำหรับการออกเสียงประชามติจะต้องมีลักษณะอย่างไรให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๖ ที่มีข้อจำกัดในคำถามที่เกี่ยวกับสถานะภาพของบุคคล

- รองนายกฯ วิษณุ กล่าวว่า หากมีกลไกหรือกรรมวิธีในการตั้งคำถามประชามติ ที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ รัฐบาลก็ยินดีพิจารณา ดังนั้นประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นใหม่ที่สมาชิกวุฒิสภาจะให้คำปรึกษาหารือในวันนี้

- ขอย้อนไปสนับสนุน แถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรี วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ในการกล่าวต่อพี่น้องประชาชนว่า “เชื่อว่าประเทศจะมีทางออก” จากการติดตามพบว่าแถลงการณ์ดังกล่าวมีคีย์เวิร์ด ๔ ประการ คือ

๑. ปฏิเสธวิธีการสุดขั้วจากทั้ง ๒ ฝ่าย เพราะหากฝ่ายใดชนะในตอนนี ความชนะนั้นก็ไม่มีที่ยืน

๒. หน้าที่ของผู้นำ คือ การรักษาความสมดุลระหว่างความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มในสังคม เนื่องจากความต้องการในขณะนี้มาจากหลายกลุ่ม ต้องคำนึงว่าผู้ที่ไม่ได้ออกมาชุมนุมก็ไม่ใช่ว่าไม่มีความต้องการ

๓. นายกรัฐมนตรีแสดงความเชื่อมั่นในระบบรัฐสภา การพูดคุยผ่านรัฐสภาเป็นวิธีเดียวที่จะหาทางออก

๔. รัฐบาลถอยแล้ว ขอให้ผู้ชุมนุมถอยด้วย

- ตนขอสนับสนุนทั้ง ๔ ประการดังกล่าว และขอสรุปเป็นคำสั้นๆ ว่า “๒ ปฏิเสธ – ๓ ไม่ – ๑ ต้อง” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

“๒ ปฏิเสธ” คือ ปฏิเสธความรุนแรง และปฏิเสธแนวคิดสองขั้ว

“๓ ไม่” คือ ไม่เหมารวมว่าคนเห็นต่างเป็นฝ่ายตรงข้าม ไม่บีบบังคับให้คนอื่นคิดเหมือนตัวเอง ไม่บีบบังคับให้คนที่มีความเห็นต่างไปอยู่สุดปลายขั้ว สังคมจะเดินหน้าไปได้ ไม่ใช่ด้วยการเดินไปสุดปลายขั้วสองฝาก ต้องคำนึงถึงคนที่อยู่ระหว่างทางนี้ด้วย อาจมีคนเห็นด้วยบางส่วน ไม่เห็นด้วยบางส่วน ต้องยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ยอมรับพื้นที่ยืนของทุกฝ่าย

“๑ ต้อง” คือ ต้องแก้ไขปัญหผ่านกลไกรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ รัฐสภาเป็นเวทีเปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสันติ สิ่งใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เป็นกลไกทางรัฐสภาทั้งหมด ทั้งการอภิปรายไม่ไว้วางใจ การลาออก การยุบสภา หรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญ การลงประชามติ ซึ่งเป็นวิธีการอันหลากหลายที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติจะร่วมมือกัน

- เห็นว่าการอภิปรายในวันนี้อาจพบทางแก้ปัญหา โดยประธานรัฐสภาอาจใช้อำนาจตามที่ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ข้อ ๕ (๖) กำหนดให้ประธานรัฐสภาสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ได้

- ดังนั้น นอกเหนือจากการการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ซึ่งเป็นเวทีใหญ่นี้ อาจใช้กลไกการตั้งคณะกรรมการ เป็นเวทีเล็กให้แต่ละฝ่ายเข้ามาร่วมกัน หาทางแก้ไขปัญหา

- ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมี ๒ มิติ คือ ๑. ความแตกต่างทางการเมืองตลอดเวลา ๑๕ ปี และ ๒. แนวคิดทางการเมืองของคนไทยของคน ๒ รุ่น ที่แตกต่างกัน

- เมื่อเกิดวิกฤตในบ้านเมือง รัฐบาลก็ชอบที่จะมาขอปรึกษาสภา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ตามมาตรา ๑๖๕ แต่หากกลไกดังกล่าวไม่ทันต่อเหตุการณ์ รัฐธรรมนูญได้บัญญัติมาตรา ๑๖๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติต่อเนื่องจากมาตรา ๑๖๕ คือ เมื่อปรึกษาหารือในสภาแล้ว อาจถามไปยังประชาชน ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้เคยเกิดขึ้นเมื่อครั้งปี ๒๕๕๙ ที่มีการทำประชามติ ๒ คำถาม อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าการทำประชามติในครั้งนี้อาจมีมากกว่า ๒ คำถามก็ได้

- สำหรับกลไกในการตั้งคำถามมิให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๖ ท่านเฉลิมชัย เครืองาม สมาชิกวุฒิสภา จะได้นำเสนอต่อไป

- สุดท้ายนี้ การถอยคนละก้าวเป็นสิ่งที่ดีที่สุด ตามภาษิตจีนว่า “ถอยหนึ่งก้าว ทะเลกว้างฟ้าใส หน่อหน้อยพายุจะสงบ” ขอให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ยึดถือแนวทางนี้เพื่อให้ประเทศไทยก้าวเดินต่อไปบนเส้นทางที่ยากลำบากได้

๓๖. นายสมคิด เชื้อคง (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๘.๑๓ – ๑๘.๒๔ นาฬิกา

- การเปิดการประชุมวิสามัญวันนี้ เป็นเรื่องที่กำลังไฟไม่ลงกัน รัฐบาลก็ไม่เสนอญัตติ

- ปัญหาเรื่องเชื้อโควิด ๒๐๑๘ จริง ๆ แล้วไม่ควรใส่มาเป็นเหตุแห่งการเสนอญัตติของเปิดประชุมวิสามัญ

- ข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม เป็นเรื่องของแต่ละคนอาจมีความเห็นที่แตกต่างกันได้ ซึ่งรัฐบาลต้องรับฟัง ตนเห็นว่าทุกอย่างจะจบด้วยการฟังและพูดคุยกัน

- บางคนบอกว่านายกรัฐมนตรีผิดอะไร ผู้ชุมนุมถึงมาเรียกร้องให้ลาออก ตนเห็นว่า แม้ไม่กล่าวถึงเรื่องในอดีต ที่เห็นชัดเจนวันนี้ ก็บอกได้แล้วว่า สินค้าเกษตรก็มีปัญหา รัฐบาลก็ยังบกพร่องมาก ชาวนาข้าวบ้านได้รับความเดือดร้อนจากการบริหารของรัฐบาลนี้ ตั้งแต่รัฐบาลนี้มาบริหาร มีเพียงคนบางกลุ่มเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์

- คนที่ออกมาชุมนุมไม่พอใจนายกรัฐมนตรี ไม่ใช่แค่ปัญหาปัจจุบันเท่านั้น แต่ไม่พอใจตั้งแต่การเข้ามาอย่างไม่ถูกต้องในอดีตแล้ว

- การลาออก ไม่ต้องไปคิดว่าใครจะมาเป็นนายกรัฐมนตรีแทน เพราะมันมีทางออกอยู่แล้ว

- ผู้ชุมนุมมองว่านายกรัฐมนตรีเป็นปัญหาของประเทศ ดังนั้น ถ้านายกรัฐมนตรีลาออกก็คลี่คลายปัญหาได้

- ผู้ชุมนุมไม่ได้คุยยาก ถ้ามองเขาอย่างเมตตา คุยได้แน่นอน ซึ่งต้องใช้ความจริงใจและความเข้าใจด้วย

๓๗. ศาสตราจารย์โกวิท พวงงาม (พรรคพลังท้องถิ่นไทย) เวลา ๑๘.๒๔ – ๑๘.๓๑ นาฬิกา

- สนับสนุนและเห็นด้วยกับการใช้เวทีรัฐสภาเพื่อหาทางออกร่วมกันในเรื่องตามญัตติตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ
- ตามข้อเรียกร้องที่กล่าวอ้างในญัตติ ซึ่งประกอบด้วย การขอให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การขอให้นายกรัฐมนตรีลาออก และการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นเหตุให้สภาต้องมาหาทางออกร่วมกัน
- การหาทางออกในการชุมนุม ซึ่งเชื่อว่าการชุมนุมเป็นสิ่งที่เกิดจากความเห็นต่างทางความคิด และเกิดปรากฏการณ์ความเห็นต่างในหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มเด็ก เยาวชน หรือกลุ่มที่แสดงความจงรักภักดี หากมีการขยายออกไปหลายกลุ่มก็จะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ
- มีข้อเสนอเพื่อการแก้ไขปัญหาดังนี้
 ๑. ขอให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน เปิดเวทีให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น โดยอาจมีกลไกกลางที่มีองค์ประกอบด้วย รัฐสภา ศาล รัฐบาล แล้วเชิญทุกกลุ่มเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน
 ๒. การแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องที่ต้องตรงกันว่าต้องมีการแก้ไข แต่จะดำเนินการอย่างไรให้รัฐธรรมนูญที่แก้ไขแล้วเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ซึ่งต้องดูข้อมูลจากคณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภาในการศึกษาล่วงหน้านั้นว่ามีข้อเสนอหรือผลการพิจารณาศึกษาอย่างไร แล้วควรต้องมีการเจรจาระหว่างสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐบาล เพื่อตกลงหาทางแก้ไขปัญหา ที่สามารถเดินไปในแนวทางเดียวกันที่ทุกฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน

๓๘. นายจิรวุฒิ อรรถกานนท์ (พรรคก้าวไกล) เวลา ๑๘.๔๓ – ๑๘.๕๖ นาฬิกา

- ถ้อยคำของรัฐบาลหลายกรณีมีลักษณะให้ร้ายผู้ชุมนุม ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเรียกร้องที่ต้องการให้ถอยคนละก้าว และมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งมากยิ่งขึ้น
- เห็นด้วยกับข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมที่ขอให้นายกรัฐมนตรีลาออก แต่แม้จะมีการลาออกและมีการเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ก็ตาม ก็อาจมีการเลือกพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มาเป็นนายกรัฐมนตรีเช่นเดิม ดังนั้น สมควรที่จะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยเร็ว ซึ่งประเด็นการดำเนินการให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญปรากฏในคำแถลงนโยบายรัฐบาล ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นผู้แถลงต่อรัฐสภาในวันเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะการแก้ไขมาตรา ๒๕๖ และยังเป็นประเด็นที่พรรครัฐบาลใช้ในการหาเสียงด้วย ซึ่งจนถึงปัจจุบันนี้ยังมิได้มีการดำเนินการแต่อย่างใด
- ตามที่รัฐบาลแจ้งว่าจะมีการเสนอกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงลงประชามติต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา นั้น เห็นว่า เนื่องจากได้จัดทำร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว และกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูป จึงสมควรดำเนินการควบคู่ไปได้โดยเร็ว
- ที่มา เนื้อหา และกระบวนการได้มาของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีความไม่ชอบ จึงจำเป็นที่จะต้องจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ อย่างไรก็ดี การทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องอยู่ภายใต้บรรยากาศที่ดี และมีได้อยู่ภายใต้อิทธิพลของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เดิม ดังนั้น ในปัจจุบันที่ยังเป็นรัฐบาลภายใต้ร่มเงาของ คสช. จึงยากที่จะมีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่

ที่ดีได้ จึงมีความจำเป็นที่นายกรัฐมนตรีจะต้องลาออกจากตำแหน่ง เพื่อให้เกิดบรรยากาศใหม่ที่จะจัดให้มีการยกย่องรัฐธรรมนูญได้

๓๙. นางสาวปารีณา ไกรคุปต์ (พรรคพลังประชาชน) เวลา ๑๘.๔๖ – ๑๘.๕๓ นาฬิกา

- ข้อเสนอของผู้ชุมนุมเป็นความต้องการของคนส่วนน้อย ไม่สามารถทำได้อย่างแน่นอน เป็นการทำการไม่บังควรและสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประเทศ
- ต้นเหตุของปัญหาแท้จริงแล้ว คือ สื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ที่มีการสร้างข่าวปลอมจำนวนมาก โดยเฉพาะข่าวใส่ร้ายสถาบัน และการปิดสื่อดังกล่าวไม่สามารถทำได้ จึงควรรับฟังข่าวอย่างมีสติ
- ผู้ชุมนุมได้ยอมรับว่ามีต่างชาติให้ทุนในการชุมนุมเพื่อวัตถุประสงค์ในการแทรกแซงกิจการภายในประเทศ
- การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงเป็นผลจากการที่ผู้ชุมนุมได้ขัดขวางขบวนเสด็จ
- ผู้ชุมนุมไม่มีสิทธิขัดขวางขบวนเสด็จ ทำลายทรัพย์สินและก่อความรุนแรงใดๆ เด็กและเยาวชนต้องไม่ชุมนุมในที่สาธารณะอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม ภาครัฐหาพื้นที่ให้ผู้ชุมนุม และรับฟังผู้ชุมนุมด้วย
- ข้อเสนอการปฏิรูปสถาบันไม่สามารถทำได้เพราะสถาบันปฏิรูปไม่ได้ แต่ต้องไม่ได้อยู่แล้ว และขอให้หยุดจลาจลสถาบันพระมหากษัตริย์โดยเด็ดขาด
- ขอให้ภาครัฐให้ความรู้ที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชน และหาผู้ที่อยู่เบื้องหลังมาดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

๔๐. นายขจิต ชัยนิคม (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๘.๕๓ – ๑๙.๐๔ นาฬิกา

- พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ไม่ควรเป็นนายกรัฐมนตรีตั้งแต่แรก เพราะขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๙ และถวายเป็นศรัทธาไม่ครบ
- ญัตตินี้เขียนเอาเปรียบเยาวชนที่ชุมนุมเรียกร้องอยู่ และมีได้คำนึงถึงคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่เคยวินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๕๙/๒๕๕๖ ว่าการชุมนุมโดยสงบเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ
- ต้องวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เยาวชนออกมาต่อต้าน หากเห็นแก่ประเทศชาติ ประชาชน ถ้าท่านนายกรัฐมนตรีไม่ลาออกจะแก้ไขปัญหาอย่างไร เพราะประชาชนไม่ไว้วางใจการบริหารงานของรัฐบาล ถ้าไม่ลาออก ยึดอำนาจ ก็จะมีคนออกมาต่อต้านมากกว่าเดิม ถ้ายุบสภา ไม่มีเหตุที่ต้องยุบสภา
- ทางออกที่ง่ายที่สุดคือ นายกรัฐมนตรีลาออกเท่านั้น ลาออกแล้ว รัฐธรรมนูญกำหนดกระบวนการไว้ มีทางออก
- เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญขอให้สภาเดิมนำพิจารณา ถ้าแก้ไขเสร็จแล้ว ก็ยุบสภาให้มีการเลือกตั้งใหม่ ถ้าดำเนินการตาม ๓ ขั้นตอนนี้ นายกรัฐมนตรีลาออก แก้ไขรัฐธรรมนูญ ยุบสภาและเลือกตั้งใหม่ เหตุการณ์ก็จะสงบ

- วันนี้เศรษฐกิจของประเทศกำลังแย่ พอแล้วสำหรับนายกรัฐมนตรีคนนี้ ท่านต้องดูสปีริตของนายกรัฐมนตรีในอดีตที่ผ่านมา ที่ลาออกไปโดยไม่ต้องให้มีคนมาไล่ ถ้ายอมรับความจริงต้องลาออกไปได้แล้ว

๔๑. นายพดล แก้วสุพัฒน์ (พรรคพลังท้องถิ่นไทย) เวลา ๑๙.๐๔ – ๑๙.๐๘ นาฬิกา

- ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินของการชุมนุม เพื่อเป็นการควบคุมโรคติดต่อ ซึ่งทั่วโลกยังมีการระบาด อย่งไรก็ดี รัฐบาลควรจัดให้มีหน่วยแพทย์ พยาบาล บริเวณจุดที่มีการชุมนุม อีกทางหนึ่งด้วย

๒. ควรมีมาตรการผ่อนคลายเป็นให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน และแจ้งให้ประชาชนได้ทราบสถานที่การลงทุน ลักษณะ และธุรกิจของการลงทุน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓. ควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อน ปัจจุบันเท่าที่ได้รับทราบคือปัญหาปากท้องที่มีความเหลื่อมล้ำ

๔. ทุกฝ่ายควรเห็นแก่ประโยชน์ของชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

๔๒. พลอากาศตรี เถลิงชัย เครื่องาม (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๙.๐๘ – ๑๙.๒๖ นาฬิกา

- ช่วงเวลาที่ผ่านมา ในฐานะคนไทยคนหนึ่งเห็นว่า ประเทศไทยมีความขัดแย้งมายาวนาน ซึ่งในอดีตความแตกแยก เป็นเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างการเมืองในแต่ละสี ที่ร้ายลึกมากกว่า ๑๕ ปี จนมาถึงปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ และความร้ายลึกนั้นได้แปรเปลี่ยนเป็นความแตกแยก

- มีคำกล่าวว่า ไม่มีปัญหาใดที่แก้ไขไม่ได้ สงครามหรือปัญหาระดับโลกยังมีวิธีแก้ได้ เหตุใดคนไทยด้วยกันจะพูดปรึกษากันไม่ได้

- เห็นด้วยกับคำแถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่ว่า “ถอยคนละก้าว” ซึ่งการถอยคนละก้าว ก็คือ ถอยไปอยู่ใต้ร่มพระบารมี และถอยไปใต้ร่มพระบรมโพธิสมภาร

- ความร้ายลึกที่เปลี่ยนเป็นความแตกแยกนี้ เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับสถาบัน ซึ่งเรื่องนี้มักเป็นประเด็นที่พูดคุยกัันลำบาก

- ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาโดยแบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. ระยะฉับพลัน คือ หยุดเฟคนิว หยุดด่า หยุดเฮทสปีช หยุดจบบ้างสถาบันไม่ว่าด้วยวิธีการใดก็ตาม

๒. ระยะกลาง คือ ถอยมาตั้งสติ ใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา ถอยไปคนละก้าว แต่ละฝ่ายส่งตัวแทนมาพูดคุยกัน สิ่งที่เกิดขึ้นเวลานี้เหมือนรถไฟสองสามขบวน วิ่งไปข้างหน้า ไม่รู้หนทาง ไม่รู้ปลายทาง วิ่งไปทะเลาะกันไป จบบ้างกันไป ปลายทางมีแต่เหวและนรก ดังนั้น จึงควรชะลอขบวนรถไฟและหาทางเจรจาเพื่อหาข้อยุติ

๓. ระยะเวลา : สิ่งที่ได้พูดคุยกันมาในระดับหนึ่งตั้งแต่เช้า คือ แนวทางการทำประชามติ ดังที่เปรียบเทียบว่าขบวนการต่างตะบึงไปข้างหน้า ไม่พูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็น ต่อไปอาจวิ่งไปชนกันเมื่อไหร่ก็ได้ ทางที่ดีที่สุด คือ การทำประชามติ ตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญ

- การทำประชามติ มีกติกาว่าต้องไม่ขัดรัฐธรรมนูญ

หากสิ่งที่มีมวลชนเรียกร้องได้ข้อยูติไปโดยผิวเผิน ในอีกหลายปีข้างหน้าจริงนี้อาจกลับมาอีก คือ เรียกมวลชนออกมาใส่รัฐบาลอีก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาข้อยูติในสิ่งที่เป็นปัญหา

- แนวคิดการทำประชามติที่อยากเสนอต่อรัฐบาล และประธานรัฐสภา คือ ให้ประธานรัฐสภาใช้อำนาจตามข้อบังคับฯ ข้อ ๕ (๖) ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำกิจการที่เกี่ยวข้องกับการทำประชามติ ประกอบด้วยบุคคลฝ่ายต่าง ๆ คณะรัฐมนตรี ผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน ผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล ผู้แทนนิสิตนักศึกษา ประชาชน อดีตประธานศาลฎีกา องคมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา ฯลฯ เพื่อหาคำถามในการทำประชามติ ๓ คำถามเป็นอย่างน้อย ร่วมกันคิดประเด็นคำถาม ส่งให้รัฐบาลรับไปเป็นคำถามประชามติ

- วิธีการนี้ เป็นการร่วมแรงร่วมใจระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เมื่อได้คำตอบมาทุกฝ่ายต้องยอมรับและหาข้อสรุปให้ได้

- ขณะนี้กำลังจะมีกฎหมายว่าด้วยการทำประชามติ ซึ่งเตรียมจะนำเข้าสู่การพิจารณาของสภา และเป็นกฎหมายปฏิรูป แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ร้ายลึกมาก การรอกกฎหมายที่จะเสนอสภาในเดือนมกราคม หรือกุมภาพันธ์ อาจไม่ทันการณ์ ดังนั้น ควรให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่พิจารณาทำกฎหมายว่าด้วยประชามติในสถานการณ์วิกฤตนี้ เสนอต่อรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลออกพระราชกำหนดจัดทำประชามติในเรื่องความขัดแย้งขณะนี้เป็นการเฉพาะ

- เห็นว่าเวลาที่เหมาะสมในการทำประชามติ คือ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ เนื่องจากในวันดังกล่าวจะมีการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพฯ จึงอาจกำหนดให้เป็น ๑ กุมภาพันธ์ การเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งละคูหาก็ได้

- วิธีนี้เป็นทางออกของประเทศ โดยใช้ มาตรา ๑๖๕ ประกอบมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อลบคำสบประมาทที่ว่าเวทีรัฐสภาเป็นเวทีปาหี่ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

- สุดท้ายนี้ เสนอให้ตระหนักถึงพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานไว้ว่า “คนไทยเมื่อเวลามีปัญหา ไม่ว่าใหญ่เล็ก ให้ใช้สติและปัญญาในการแก้ปัญหา” ดังนั้น ควรถอยคนละก้าว จากนั้นใช้สติและปัญญาในการแก้ไขปัญหา

๔๓. นายชลงาน ศรีแก้ว (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๙.๒๖ – ๑๙.๕๔ นาฬิกา

- ในการเปิดประชุมวิสามัญวันนี้ เป็นผลมาจากการที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีความสำคัญสมควรได้รับฟังความเห็นสมาชิกสภา

- พรรคร่วมฝ่ายค้านมีความเห็นต่อญัตติเปิดประชุมวิสามัญครั้งนี้ว่า น่าเสียดายและน่าเสียใจที่วิธีการเขียนญัตติไม่เป็นไปอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ ตนขอเตือนว่าอย่าใช้เวทีสภาในการทำให้ตนเองพันผิด ถ้านายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีจริงใจ ให้ความสำคัญกับสภาจริง ต้องมีการพูดคุยในสภาและนำข้อคิดเห็นไปปฏิบัติตั้งนานแล้ว สถานการณ์จะไม่บานปลายขนาดนี้ แต่ก็ยังดีที่มีโอกาสได้มาคุยในวันนี้

- ปัญหาการบริหารราชการแผ่นดิน รากเหง้าหรือมูลเหตุของปัญหา คือ การสืบทอดอำนาจ ที่ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินล้มเหลว (โดยเฉพาะสถานการณ์วิกฤต เช่น การชุมนุมในเวลานี้ ก็บริหารล้มเหลว มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง ที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมาย สถานการณ์คลี่คลายแล้ว แต่กลับประกาศตอนตีสี่ ซึ่งตนได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ในประเด็นการประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง ที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมาย) มีความอ่อนด้อยในการบริหารราชการแผ่นดิน การสลายการชุมนุมวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ เห็นได้ชัดว่าเป็นการลุแก่อำนาจ สิ่งที่ผู้ชุมนุมเรียกร้องเกิดมาก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด ๒๐๑๙ แต่เมื่อไม่ได้รับการตอบสนอง จึงเกิดการบานปลาย

- การปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นหนึ่งในข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นคำสามัญแล้ว ตนเชื่อว่าคนไทยรักสถาบันฯ แต่วิธีการของแต่ละคนแตกต่างกัน การปฏิรูปคือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้น ไม่ใช่การล้มล้าง

- มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญกำหนดให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน จึงมีผู้รับสนองพระบรมราชโองการเสมอ พระมหากษัตริย์ไม่ทรงผิด ถ้าจะมีคนผิด มีแค่ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ตามหลัก the king can do no wrong ผู้รับสนองพระบรมราชโองการต้องกลับไปมองดูตัวเองว่าได้ทำอะไรให้ประชาชนเรียกร้องการปฏิรูปหรือไม่

- เมื่อมีการประกาศยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงแล้ว ต้องใช้กฎหมายปกติกับผู้ชุมนุม วิธีการต่าง ๆ ต้องมาอยู่บนพื้นฐานปกติ ผู้ที่ถูกควบคุมตัวจากการชุมนุมในสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรง ต้องถูกปล่อยตัวทันที เพราะเมื่อยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงแล้ว ถือว่ากฎหมายใหม่ยกเลิกกฎหมายเก่าแล้ว

- ต้องมีการสอบข้อเท็จจริงกรณีขบวนเสด็จผ่านพื้นที่ชุมนุม ต้องมีผู้รับผิดชอบจากเหตุการณ์นี้ว่าปล่อยให้เกิดเหตุการณ์อย่างนี้ได้อย่างไร ถ้าไม่มีผู้รับผิดชอบนายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบ ควรมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อสอบข้อเท็จจริง

- ปัญหาการสลายการชุมนุม จะต้องมีการสอบสวนว่าเกินกว่าเหตุหรือไม่ ฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องตรวจสอบฝ่ายบริหารในเรื่องนี้

- ประเด็นที่มีคนเสนอว่า ควรทำประชามติว่าควรมีการชุมนุมหรือไม่ ตนเห็นว่า มาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ชัดเจนแล้วว่า การทำประชามติจะขัดกับรัฐธรรมนูญไม่ได้ และการชุมนุมเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ถ้ามประชามติเรื่องนี้ไม่ได้เพราะจะขัดกับรัฐธรรมนูญเอง

- ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ควรรอร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่เสนอโดยประชาชนด้วย เพื่อพิจารณาไปพร้อมกัน

- ปัจจุบันนายกรัฐมนตรีถือเป็นศูนย์กลางของปัญหา ขณะนี้บ้านเมืองเดินหน้าไปไม่ได้ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีจึงต้องลาออก แล้วค่อยเลือกนายกรัฐมนตรีใหม่ แม้จะต้องใช้กลไกรัฐธรรมนูญนี้ก็ตาม แต่หวังว่าเมื่อมีนายกรัฐมนตรีใหม่ และมีคณะรัฐมนตรีใหม่แล้ว อย่างน้อยก็จะได้เห็นอะไรใหม่ ๆ บ้าง เห็นแก่นาคตของเด็กและเยาวชนที่กำลังชุมนุมเรียกร้องอนาคตของเขา (การชุมนุมทุกวันนี้ไม่มีฐานการเมืองสนับสนุนเหมือนในอดีตแล้ว แต่เป็นการชุมนุมเพื่อเรียกร้องอนาคตของคนรุ่นใหม่)

๔๕. นายวิเชียร ขวลิขิต (พรรคพลังประชาชนรัฐ) เวลา ๑๙.๕๘ - ๒๐.๐๙ นาฬิกา

- ปัญหาความขัดแย้งมีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การเปิดประชุมรัฐสภาในช่วงแรก สภาผู้แทนราษฎรจึงได้มีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ และแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีนายพิระพันธ์ุ สาสิรัฐวิภาค เป็นประธาน โดยคณะกรรมการได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ซึ่งทุกฝ่ายเห็นตรงกันที่ประเด็นปัญหาเริ่มตั้งแต่การลงประชามติ โดยสรุปว่า

๑. การลงประชามติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๖๐ ซึ่งดำเนินการลงประชามติเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีผลการลงประชามติแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑.๑ ประชาชนลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๖ ล้านกว่าเสียง ซึ่งมีความเห็นว่าจะแนบเสียงจำนวนดังกล่าวรับรองว่าร่างรัฐธรรมนูญมีสาระที่ดี

๑.๒ ประชาชนผู้ไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๐ กว่าล้านเสียง เห็นว่าเป็นการลงมติในช่วงสถานการณ์ภายใต้การบริหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ก็เห็นว่าที่มาของรัฐธรรมนูญไม่ชอบ

- สำหรับประเด็นขัดแย้งที่เกิดขึ้นในประเทศในขณะนี้ มีหลายประเด็น ได้แก่

๑. ประเด็นมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญที่ให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิร่วมเลือกนายกรัฐมนตรีนั้น อีกฝ่ายเห็นว่าไม่เป็นประชาธิปไตย แต่อีกฝ่ายเห็นว่าหาก ส.ส. เห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งรัฐบาลก็จะบริหารประเทศไม่ได้ จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ขัดแย้งกัน

๒. ที่มาหรือการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งเห็นว่าหากเป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดจากประชาชน ประชาชนก็จะเกิดความหวงแหนรักษา แต่ถ้าไม่ได้เกิดจากประชาชนก็จะไม่ยากให้คงไว้

๓. เรื่องยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ

ซึ่งข้อขัดแย้งหลายประการเหล่านี้นำมาซึ่งข้อเรียกร้องต่าง ๆ ที่เห็นในปัจจุบัน

- นับแต่มีการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ ซึ่งถือกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญตามแนวคิดใหม่ จนมาถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ถือว่าประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับถาวรสืบต่อมารวม ๓ ฉบับแล้ว ซึ่งที่ผ่านมาการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญได้มีการดำเนินการโดยชอบตามกระบวนการที่รัฐธรรมนูญกำหนด หากแต่เกิดจากการยกเลิกไปตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ดังนั้น ปัจจุบันจึงเกิดความพยายามแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ ขอเรียกร้องให้ทุกฝ่ายแก้ไขรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งทั้งหลายในปัจจุบัน

- การเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกมิใช่วิถีทางตามรัฐธรรมนูญ จึงมิใช่วิถีทางของประชาธิปไตย

- ขอให้ทุกคนเดินตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ ควรฟังและเคารพเสียงของผู้อื่น และไม่ไปบังคับให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตนเพียงฝ่ายเดียว

- หากจะตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อรวบรวมข้อมูลประเด็นข้อขัดแย้งและทางออกของปัญหา จากทุกภาคส่วนก็จะเกิดผลดีในการแก้ไขปัญหาต่อไปในอนาคต ขอเสนอและสนับสนุนแนวทางดังกล่าว

๔๕. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๒๐.๐๙ - ๒๐.๒๕ นาฬิกา

- ขอบคุณรัฐบาลที่เห็นความจำเป็นและเห็นความสำคัญที่ให้รัฐสภาได้อภิปรายเสนอข้อคิดเห็นต่อรัฐบาล เพื่อร่วมกันหาทางออกให้กับประเทศ อันเป็นวิถีทางหาทางออกของปัญหาที่ถูกต้อง
- ทุกประเทศในโลกมีรัฐธรรมนูญ กฎหมาย เป็นกฎเกณฑ์ของประเทศ เนื่องจากต้องมีกฎกติกาของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม
- ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นระบอบที่เหมาะสมกับประเทศไทย และตนยึดมั่นในระบอบนี้ รวมถึงยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- เซอร์วินด์สตัน เชอร์ชิล กล่าวไว้ว่า ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่เลวน้อยที่สุด
- รัฐธรรมนูญปัจจุบันรับรองสิทธิเสรีภาพ แต่การใช้สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลต้องไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ละเมิดกฎหมาย
- การชุมนุมในระยะหลังมีการก้าวล่วงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และก้าวล่วงสถาบันพระมหากษัตริย์ การที่รัฐบาลออกพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉินเห็นว่า เป็นการดำเนินการที่เหมาะสมแล้ว และก็ได้มีการยกเลิกในเวลาต่อมา แม้จะยกเลิกพระราชกำหนดดังกล่าวไปแล้วก็สามารถใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะในการควบคุมได้
- พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะของไทยเป็นไปตามกฎกติการะหว่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ ถือว่า กฎหมายไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล มีหลักการใกล้เคียงกันแต่ต่างกันที่รายละเอียด สำหรับสหรัฐอเมริกาไม่มีกฎหมายเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ แต่เป็นไปตามกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และรัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิไว้แต่ในขณะเดียวกันก็จำกัดสิทธิดังกล่าวไว้ด้วย ซึ่งมีคำพิพากษาของศาลในเรื่องนี้ไว้ด้วย การชุมนุมสาธารณะมิใช่สิทธิเด็ดขาด แต่ถูกจำกัดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- เชื่อว่าการประชุมในครั้งนี้รัฐบาลมีความเชื่อมั่นในการใช้กลไกรัฐสภาเพื่อหาทางออกสมาชิกวุฒิสภาทุกท่านมีคุณวุฒิและวิญญูติ
- หากปล่อยให้ความขัดแย้งนี้ยาวนาน ความคิดและความเชื่อจะยังมีความแตกต่าง และห่างกันมากขึ้นจนเกิดความรุนแรงยิ่งขึ้น จนยากต่อการแก้ไข
- มีข้อเสนอ ๓ ประเด็น เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ดังนี้
 ๑. ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการเผยแพร่ข่าวปลอม และโดยที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายควบคุมสื่อออนไลน์โดยตรง ดังนั้น รัฐต้องบังคับใช้กฎหมายความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อย่างจริงจัง
 ๒. รัฐควรจัดให้มีกลไกการชี้แจงข้อมูลของภาครัฐแก่ประชาชน รัฐต้องให้ข้อมูลต่อประชาชนให้มากขึ้น
 ๓. การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางความคิด ควรจะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ เปิดให้มีการพูดคุยกันของคนทุกกลุ่ม มีคนกลางทำหน้าที่ อะไรที่ตกลงกันได้ก็ควรตกลงกัน สิ่งใดที่ยังหาทางออกไม่ได้ก็พักไว้ก่อน และจะหาทางออกได้ถ้าทุกคนมีความตั้งใจจริง นายกรัฐมนตรีได้ประกาศแล้วว่าให้ถอยกันคนละก้าว
- เชื่อว่าทุกฝ่ายมีความรักชาติ ไม่อยากเห็นประเทศชาติวิบัติ

- ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีผลงานเด่นหลายเรื่อง คือ

๑. ประเทศไทยได้รับการโหวตว่าเป็นประเทศที่เหมาะสมสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจ ในปี ๒๐๑๙ – ๒๐๒๐

๒. การจัดการปัญหาเรื่องการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๓. การฟื้นตัวจากปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ แม้ประเทศไทยจะไม่ใช่ประเทศมหาอำนาจ แต่เป็นประเทศที่ฟื้นตัวจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นอันดับ ๑ ของโลก

- การดำรงอยู่เป็นประเทศไทยจนถึงทุกวันนี้ ได้มาจากการเสียสละเลือดเนื้อของบรรพบุรุษ เพื่อปกป้องรักษาประเทศไว้ให้ลูกหลาน หากลูกหลานมัวแต่ทะเลาะขัดแย้งกันแล้วประเทศไทยจะเป็นเช่นไร

----- จบการอภิปรายในวันจันทร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ -----

สรุปประเด็นอภิปรายในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ)
วันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

๑. นางมนพร เจริญศรี (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๐๙.๔๘ – ๑๐.๐๐ นาฬิกา

- นายกรัฐมนตรีต้องจริงใจที่จะรับฟังข้อเสนอต่าง ๆ ของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา
- นายกรัฐมนตรีต้องลาออกทันทีเพื่อยุติปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ
- รัฐบาลและสมาชิกวุฒิสภา ต้องสนับสนุนการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับเพื่อให้ได้กติกาของบ้านเมืองที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย
- เมื่อนายกรัฐมนตรีบอกให้ทุกฝ่ายถอยคนละก้าว ตัวนายกรัฐมนตรีเองก็ควรมีความจริงใจต่อการแก้ไขปัญหา ไม่ควรชิงยุบสภาเพื่อเลือกตั้งใหม่โดยใช้กติกาเดิมที่ตนเองได้เปรียบ หรือไม่ควรออกมารัฐประหารอีก
- นายกรัฐมนตรีควรเลิกอ้างว่าไม่ลาออกเพราะไม่มีใครอื่นที่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และตนเองมีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาของประเทศต่าง ๆ อยู่ เพราะยังมีบุคคลอื่นอีกมากที่เหมาะสมกว่า
- นายกรัฐมนตรีไม่ควรผูกขาดความจงรักภักดีต่อสถาบันไว้แต่เพียงฝ่ายเดียว และนายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อกรณีขบวนเสด็จผ่านเส้นทางที่มีการชุมนุมด้วยการลาออก
- เด็กและเยาวชนออกมาชุมนุมเพื่อต้องการอนาคตที่ดีกว่า ไม่กลัวต่ออำนาจรัฐที่ไม่ชอบธรรม รัฐจะต้องไม่ใช่มาตรการที่รุนแรงกับเด็กและเยาวชนผู้ชุมนุม แม้จะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงผู้ชุมนุมก็ไม่กลัวเนื่องจากผู้ชุมนุมเห็นว่านายกรัฐมนตรีไม่มีความชอบธรรมที่จะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว
- การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบ มุ่งใช้ความรุนแรง และรัฐบาลสนับสนุนให้มีการจัดมือออกมาชนมือเด็ก โดยนายกหรือรัฐบาลก็ไม่ห้ามมือของฝ่ายตน รัฐบาลปล่อยให้มือของฝ่ายตนเองออกมาชนกับผู้ชุมนุมที่เป็นเด็กโดยมีมือฝ่ายรัฐบาลจะประกอบด้วยข้าราชการที่ออกมาชุมนุมด้วย ซึ่งแทนที่จะให้ข้าราชการเอาเวลาไปทำงานเพื่อประชาชน
- นายกต้องปล่อยตัวแกนนำโดยไม่มีเงื่อนไขและยุติการใช้ความรุนแรงด้วยประการทั้งปวง

๒. นางสาวธนิษานต์ พรพงษาโรจน์ (พรรคพลังประชาชน) เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๐.๐๔ นาฬิกา

- ปัญหาการชุมนุมบนท้องถนนของกลุ่มเยาวชนสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย และต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน
- เสนอว่าควรมีการเปิดพื้นที่และเปิดเวทีให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้กับเยาวชน นักวิชาการ เพื่อร่วมกันหาทางออก และเพื่อให้เกิดการถอยคนละก้าวตามเจตนารมณ์ของนายกรัฐมนตรี

- การเปิดเวทีแสดงความคิดเห็น เช่น การอภิปรายของรัฐสภาที่มีการแสดงความคิดเห็นแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย แต่จะเห็นว่าเวทีนี้ได้เป็นการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แต่ไม่มีการใช้ความรุนแรง

- การเปิดเวทีผ่านรัฐสภาถือเป็นจุดเริ่มต้นการนำเยาวชนเข้าสู่ระบบที่มีพื้นที่เวทีแสดงความคิดเห็น และเป็นจุดเริ่มต้นของประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

- ข้อเรียกร้องจากการชุมนุมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ซึ่งยังไม่สามารถหาข้อสรุปในเวลาช่วงนี้ แต่มีประเด็นที่สังคมควรให้ความสนใจ เช่น ปัญหาความปลอดภัยของเด็กผู้หญิงในโรงเรียน หรือความปลอดภัยของเด็กผู้หญิงและผู้หญิงในครอบครัว ซึ่งการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นเป็นสิ่งที่สามารถร่วมกันหาทางออกใหม่ ๆ ได้

- รัฐสภาเป็นการทำงานของผู้แทนประชาชนทั้งหมดทั่วประเทศ ซึ่งรัฐสภาจะเป็นเวทีที่ช่วยกันหาทางออก ลดความตึงเครียดที่ตั้งอยู่บนความชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับได้ในสากล

๓. นายอาน กาจระโทก (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๐.๐๔ - ๑๐.๑๔ นาฬิกา

- เชื้อมั่นในระบบรัฐสภาว่าจะสามารถเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาประเทศ ดังนั้น คนไทยทุกคนสามารถร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศได้

- เห็นด้วยกับข้อเรียกร้องของนิสิตนักศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และการขอให้รัฐบาลหยุดคุกคามประชาชน ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ชุมนุมดำเนินการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากความรุนแรงย่อมเป็นสิทธิที่สามารถทำได้ตามรัฐธรรมนูญ แต่หากมีการละเมิดกฎหมายก็ต้องดำเนินการตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม รัฐควรจัดให้มีเวทีที่คนซึ่งมีความเห็นที่แตกต่างกัน สามารถแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้

- ข้อเรียกร้องที่ขอให้นายกรัฐมนตรีลาออก เห็นว่า นายกรัฐมนตรีมิได้มีความผิดอย่างใดในการบริหารประเทศ มิได้มีการทุจริต หรือข้อบกพร่องที่สมควรให้นายกรัฐมนตรี พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ได้ มิเช่นนั้น ย่อมถือว่าไม่เป็นธรรมที่จะใช้เหตุผลเพียงว่า ไม่ชอบนายกรัฐมนตรี เลยต้องการให้ลาออก

- สถาบันพระมหากษัตริย์มิได้มีความผิดอะไรที่จะต้องได้รับการปฏิรูป ประชาชนจำนวนมากยังมีความจงรักภักดีต่อสถาบัน เพราะคนเหล่านี้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

- ทางออกของประเทศต้องเปิดรับความคิดเห็นของคนทุกฝ่ายและคนทุกวัย มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปลูกฝังศีลธรรม ให้ความรู้ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องแก่คนรุ่นใหม่

๔. นายวิรัตน์ วรศลิริน (พรรคเสรีรวมไทย) เวลา ๑๐.๑๕ - ๑๐.๒๐ นาฬิกา

- การชุมนุมที่เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ความเห็นต่าง ที่เยาวชนของเราออกมาเคลื่อนไหวเพราะเขาก็ได้รับข้อมูลข่าวสารเช่นกัน

- ทุกคนเป็นลูกของแผ่นดินอย่าผลักไสต่อว่าเขา

- ที่ผ่านมามีทุกคนรักและเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่ตั้งแต่ท่านนายกรัฐมนตรีเข้ามาบริหารประเทศทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน
- นายกรัฐมนตรีมี ๔ ทางเลือก
 ๑. ซื่อเวลา ไม่ออก ไม่สนใจ อยู่ต่อไป ปล่อยให้ชุมนุมไปเรื่อยๆ ทำร้ายประเทศชาติต่อไป
 ๒. ลาออก ท่านต้องยอมรับว่าท่านเป็นต้นตอของปัญหา หากไม่ยึดอำนาจในวันนั้นก็จะมีเกิดปัญหาในวันนี้ ถ้าท่านเสียสละลาออกก็จะแก้ไขปัญหานี้ได้
 ๓. ยุบสภา หากไม่มีทางออกท่านคงเลือกยุบสภา แต่การชุมนุมจะบานปลายกลายเป็นรัฐที่ล้มเหลว
 ๔. การยึดอำนาจ ถ้าเกิดขึ้นจริงหายนะจะมาเยือน แผ่นดินจะนองเลือด
- นายกรัฐมนตรีต้องใช้ปัญญา ความสุขุมในการแก้ไขปัญหานี้ ต้องปกป้องสถาบันด้วยการกระทำมิใช่ด้วยคำพูด

๕. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ตอบชี้แจงเวลา ๑๐.๒๐ – ๑๐.๒๔ นาฬิกา

- กรณีการกล่าวอ้างว่านายกรัฐมนตรีมีพฤติกรรมผลักดันให้มีการแบ่งชนชั้น นายกรัฐมนตรีแย้งว่าไม่เคยพูดหรือแสดงพฤติกรรมดังกล่าว แต่การประชุมในวันนี้ยากให้ร่วมกันกำหนดทิศทางอนาคตของประเทศไปด้วยกัน
- ปัจจุบันเกิดปัญหาการทำลายสถาบันครอบครัวเกิดขึ้นในประเทศไทย เด็กไม่เคารพผู้ใหญ่ศิษย์ไม่เคารพครู ส่งผลให้เกิดการแตกแยก จำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน
- กรณีการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกนั้น ไม่สามารถทำได้เนื่องจากมีหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วง
- กรณีกล่าวว่ นายกรัฐมนตรีเป็นต้นตอของปัญหานี้ อยากให้ย้อนศึกษาเรื่องราวเผด็จการรัฐสภาที่เกิดขึ้นก่อนปี ๕๗ ซึ่งส่งผลให้เกิดการยึดอำนาจเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ในวันนี้ อยากให้ผู้เห็นต่างศึกษาประวัติศาสตร์ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันและส่งผลถึงอนาคตประกอบด้วย
- กรณีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หากศึกษาดูจะพบว่ามีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกสมัยในสถานการณ์ที่ต่างกัน

๖. นายภราดร ปริศนานันทกุล (พรรคภูมิใจไทย) เวลา ๑๐.๒๕ – ๑๐.๓๘ นาฬิกา

- ขอขอบคุณที่ทุกฝ่ายเห็นชอบร่วมกันว่าจะใช้เวทีของรัฐสภาเพื่อแสวงหาทางออกของประเทศในขณะนี้
- การประชุมร่วมกันของรัฐสภาในครั้งนี้เป็นก้าวแรกในการหาทางออกของประเทศ หากแต่จะไม่มีประโยชน์ใดๆเลย ถ้าหากทุกฝ่ายจะใช้เวทีนี้ในการตำหนิหรือแสดงความไม่จริงใจต่อกัน ดังนั้นขอเรียกร้องให้ทุกฝ่ายใช้เวทีรัฐสภาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- จากข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ชุมนุม มีความเห็นดังนี้

๑. ประเด็นการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก มีความเห็นว่า กรณีหากนายกรัฐมนตรีลาออก รัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญในการเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ผู้ชุมนุมจะต้องพิจารณาว่ารับได้หรือไม่หากนายกรัฐมนตรีที่จะเข้ามารับตำแหน่งใหม่นั้น เป็นผู้ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ ๕ คน ตามที่ทราบกัน หากกลุ่มผู้ชุมนุมรับไม่ได้ ก็เห็นว่าการลาออกของนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันไม่เป็นประโยชน์แต่อย่างใด

๒. ประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ สำหรับเรื่องนี้เห็นว่าทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกัน โดยส่วนตัวสนับสนุนแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารัฐสภาจะสนับสนุนแนวทางนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

- ขอเสนอความเห็นที่สำคัญที่จะต้องทำในปัจจุบัน คือ “๓ ต้อง” และ “๓ หยุด”

“๓ ต้อง” ได้แก่

๑. ต้องไม่ปิดกั้นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในการแสดงออกอย่างเสรี
๒. ต้องมีการเจรจาอย่างตรงไปตรงมาของทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันแสวงหาทางออกของประเทศ
๓. ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญ

“๓ หยุด” ได้แก่

๑. หยุดการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบ
๒. หยุดคิดว่าการใช้อำนาจพิเศษจะเป็นทางออกของการแก้ไขปัญหา
๓. หยุดเสียดสี ด่าทอ ไม่แสดงความเคารพ และไม่ให้เกิดภัยร้าย

๗. นายสงคราม กิจเลิศไพโรจน์ (พรรคเพื่อชาติ) เวลา ๑๐.๓๘ - ๑๕.๕๒ นาฬิกา

- การหารื้อวันนี้ หากมีทางออกและสามารถแก้ไขปัญหาได้ เชื่อว่าจะได้มอบมรดกดีๆ ให้ลูกหลานในวันข้างหน้า แต่หากวันนี้เป็นเพียงการซื้อเวลา รัฐบาลที่มาจากการยึดอำนาจจะกลายเป็นทรราชในที่สุด

- ต้นตอปัญหาดังกล่าว คือ

๑. การทำรัฐประหารยึดอำนาจ
๒. การร่างรัฐธรรมนูญเพื่อสืบทอดอำนาจ
๓. การบริหารบ้านเมืองที่สร้างหนี้สินมากมาย ต้องใช้หนี้ถึง ๘๗ ปี
๔. ข้ออ้างที่ยึดอำนาจบอกว่าปกป้องสถาบัน แต่ผลกระทบต่อสถาบันกลับมีมากกว่ารัฐบาลใดๆที่ผ่านมา

๕. มีการทุจริตประพตมิชอบ แต่ไม่เคยมีการดำเนินคดีคนใกล้ชิด มีแต่ให้หน่วยงานสอบเพิ่มเติม และมักอ้างว่ารัฐบาลก่อนก็มีการทุจริต

- รัฐบาลนี้ยิ่งอยู่นานปัญหายิ่งบานปลาย มีการให้หน่วยความมั่นคงจัดทำข้อมูลผู้นำกลุ่มต่าง ๆ กลุ่มคนที่เคลื่อนไหวตรงข้ามกับรัฐบาลก็จะถูกจัดการ หากเป็นพ่อค้ายักธุรกิจจะโดนตรวจสอบภาษี หากเป็นข้าราชการประจำหากมีการรายงานว่าเคยทำงานให้กับรัฐบาลชุดก่อนจะถูกเก็บเข้ากรู

- สิ่งหนึ่งที่รัฐบาลทำสำเร็จที่สุด คือ การคุกคามประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับฝ่ายรัฐบาล

- ขณะนี้เด็ก ๆ นักเรียน นักศึกษา พุดถึงสาเหตุของปัญหา ซึ่งก็คือ ความไม่เป็นประชาธิปไตยซึ่งเกิดจากการยึดอำนาจ จนเด็ก ๆ เยาวชน เรียกรัฐบาลนี้ว่า รัฐบาลโจร
- ขณะนี้สังคมมี ๑ ความเชื่อ คือ ๑. มีคนอยู่เบื้องหลังการชุมนุม และ ๒. ผู้ชุมนุมซึ่งเป็นเด็กขาดประสบการณ์
- มีการเอาแกนนำเยาวชนไปขังคุกเพื่อให้กลัว แต่ก็มีเหตุการณ์ติดคุก ๑๐ คน แต่กลับเกิดการคนเดินขบวนเป็นแสนคน
- การแก้ไขรัฐธรรมนูญอยู่ในวิสัยที่ทำได้ แต่ผู้มีอำนาจกลัวว่าจะคุมประเด็นไม่อยู่
- มหาบุรุษที่ยิ่งใหญ่ของโลกมาจากการเสียสละและรักประชาชน นายกรัฐมนตรีต้องรู้ว่าสมควรจะเลือกทางใด ที่มาจากการยึดอำนาจเมื่อประชาชนทนไม่ได้ก็จะเป็นทรราชในที่สุด
- การปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่มีคนกล่าวว่คือการล้มล้างสถาบันฯ เป็นการแปลความหมายทางลบ เพื่อปลุกกระตมคนให้ออกมาต่อต้าน เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้บ้านเมืองจะสงบได้อย่างไร
- พรรคเพื่อชาติมีความเห็นว่า ต้องมีพื้นที่ปลอดภัยเพื่อที่จะคุยกัน เอาคนที่ไม่มีผลประโยชน์ได้เสียทางการเมืองมาเป็นคนกลาง จัดพื้นที่พูดคุยกันเพื่อหาทางออกให้ประเทศชาติ หลีกเลี่ยงการกล่าวหาว่า นักการเมืองคนนั้นคนนี้อยู่เบื้องหลัง
- นายกรัฐมนตรีต้องไม่เห็นแก่ตัว เสพติดอำนาจจนเพลิน การแก้ไขรัฐธรรมนูญอย่าให้เนิ่นนานเกินไป

๘. นางสาวสุนัฐชา โล่สถาพรพิพิธ (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๐.๕๒ – ๑๐.๕๙ นาฬิกา

- การชุมนุมที่เกิดขึ้นเกิดจากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ความคิดของคนแต่ละรุ่นก็ไม่เหมือนกัน ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาจะเป็นเวทีในการหาทางออกของปัญหาได้
- ประเด็นตามมติของรัฐบาลมีเนื้อหาไม่ตรงกับปัญหาที่แท้จริง จึงควรเอาปัญหาแท้จริงของการชุมนุมเข้ามาพูดคุยด้วย
- เมื่อมีการชุมนุมโดยสงบไม่ควรใช้ความรุนแรงกับทุกฝ่ายเพราะแก้ไขปัญหาไม่ได้ เห็นได้จากบทเรียนในอดีตก็มีแต่ความสูญเสีย จึงไม่ควรสร้างเงื่อนไขให้เกิดความสูญเสีย
- ทุกฝ่ายต้องเคารพกฎหมายและมีการบังคับใช้อย่างเป็นธรรมกับทุกฝ่าย
- การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงของรัฐบาล ควรใช้ความระมัดระวังในการจับกุมแกนนำผู้ชุมนุมด้วย เพราะที่ผ่านมา มีการจับกุมแกนนำมากจนเกินไปเป็นเหตุให้เกิดการชุมนุมประท้วงเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น
- จุดยืนของพรรคประชาธิปัตย์สนับสนุนการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยการยกร่างใหม่ทั้งฉบับ ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาว่าจะให้มีสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ แล้วค่อยยุบสภาเลือกตั้งใหม่
- การให้นายกรัฐมนตรีลาออกและยุบสภาในตอนนี้ยังไม่ใช่เวลาที่เหมาะสม ต้องรอรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก่อน ค่อยยุบสภาแล้วเลือกตั้งด้วยกติกาที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย
- รัฐสภาควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อหาหรือแนวทางแก้ไขปัญหาที่ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกฝ่าย

๙. นายถวิล เปลี่ยนศรี (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๑.๔๐ นาฬิกา

- ขอขอบคุณนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ที่ได้ขอให้มีการเปิดประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อหารือในประเด็นที่เป็นปัญหาของประเทศในขณะนี้ ซึ่งเป็นแนวทางที่สวยงามของระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการอภิปรายของสภาก็จะเป็นการแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างมีวุฒิภาวะ แม้ว่าบางครั้งเวทีแห่งนี้จะเป็นเวทีของการใช้เสียงข้างมากปิดปากเสียงข้างน้อย แต่ด้วยเวทีนี้เป็นเวทีที่ศักดิ์สิทธิ์ หากใครที่กระทำการดังกล่าวก็ได้บทเรียนจากประชาชน ซึ่งมีเหตุการณ์ดังกล่าวมาแล้ว

- ญัตติของคณะรัฐมนตรี ๓ เรื่อง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ปัญหาเรื่องโรคโควิด ๑๙ มีความรุนแรงกระทบในวงกว้าง โดยไม่คิดว่าจะมีเหตุการณ์เช่นนี้ ที่ส่งผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของคนในประเทศอย่างไม่ทันตั้งตัว การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวหยุดชะงัก เกิดปัญหาคนตกงานจำนวนมาก ป้องกันได้ลำบากซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดทั่วโลกและไม่มีใครเคยมีประสบการณ์มาก่อน

แต่ประเทศไทยโชคดีที่ภาครัฐได้มีมาตรการและการดำเนินการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้เป็นอย่างดี แต่ประเทศก็มีต้นทุนที่ต้องจ่ายไป คือ เศรษฐกิจทรุดโทรม ธุรกิจหยุดชะงัก ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องมีการรักษาสมดุลของสถานการณ์บ้านเมืองในสถานะที่มีความเสี่ยง และเมื่อต้องมาเผชิญกับเหตุการณ์ชุมนุม ซึ่งมีการป้องกันเรื่องโรคโควิด ๑๙ ได้ลำบาก แม้จะมีการป้องกันดีแต่ก็ควบคุมได้ยากและส่งผลถึงเรื่องการค้า ธุรกิจ ที่ชะลออยู่แล้วให้แย่ลงไป

- การชุมนุมที่กระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ยิ่งทำให้ปัญหายุ่งยากมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงของประเทศไทย

- มีข้อเสนอต่อรัฐบาล ดังนี้

๑. การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาปากท้องประชาชน ซึ่งมีข้อมูลจากสถาบันวิจัยต่าง ๆ คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยจะถอยหลังไป ๒ - ๓ ปี จึงจะสามารถพัฒนาและนำเศรษฐกิจให้กลับมา ณ จุดที่เคยเป็นได้ และการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลขณะนี้ก็เหมือนกับนายกรัฐมนตรีกำลังเดินบนเส้นลวด และมีคนโห่ร้องจากด้านล่าง ซึ่งการแก้ไขปัญหาที่กระทำได้ยาก ซึ่งเราควรต้องหยุดเพื่อให้นายกรัฐมนตรีได้มีสมาธิแก้ไขปัญหาโดยอาศัยความได้เปรียบจากการควบคุมสถานการณ์โรคโควิด ๒๐๑๙ ได้ดี

๒. การขัดขวางรถพระที่นั่งในขบวนเสด็จ ขอให้ผู้ชุมนุมมีการทบทวนเหตุการณ์เช่นนี้ ทั้งนี้แม้จะเข้าใจว่าคนรุ่นใหม่เป็นเสียงที่สำคัญต่ออนาคตของประเทศและเสียงของเยาวชนต้องมีการรับฟัง แต่ควรต้องมีการกระทำอย่างรู้กาลเทศะ เรียนรู้การทำงานของคนรุ่นเก่า และจากประสบการณ์การทำงานมายาวนาน เป็นที่ประจักษ์ว่าสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่สำคัญและเป็นเสาหลัก ดังนั้น การรื้อหรือทำลายเสาหลักจึงเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม และจะส่งผลกระทบและเกิดอันตรายต่อประเทศชาติในที่สุด

๓. ศัตรูของคนรุ่นใหม่ไม่ใช่สถาบันพระมหากษัตริย์แต่เป็นนักการเมือง ข้าราชการ และนายทุนที่เกี่ยวข้องกับกลไกการทุจริต แต่ปัญหาคือผู้ชุมนุมไม่ทราบว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร และคนเหล่านี้ถูกปลุกปั่น ผลักดันให้เข้าคุกโดยที่ผู้ชุมนุมไม่รู้ตัว

๔. เรื่องการปฏิรูปควรเป็นเรื่องที่กระทำด้วยความรัก การเรียกร้องให้ปฏิรูปสถาบันที่เป็นข้อเรียกร้องด้วยความเกลียดชังเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ดังนั้น ขอประณามพฤติกรรมของคนที่เป็นไอ้โม่งอีแอบ ที่ใส่ความคิดและอุดมการณ์ส่วนตัวโดยไม่รับผิดชอบ เพื่อให้เด็กเกลียดสถาบัน

๕. แม้ว่าข้อเรียกร้องทางการเมืองที่อาจไม่ได้อยู่ในกรอบหน้าที่ของวุฒิสภา แต่การแก้ไขปัญหาก็สามารถใช้ช่องทางดำเนินการตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญได้ เช่น การขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจหากที่ประชุมไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีก็ต้องลาออกหรือการยุบสภา แต่จากทำงานของรัฐบาลขณะนี้ก็ไม่พบว่านายกรัฐมนตรีกระทำผิดตามบทบัญญัติเรื่องใด แต่ช่วยให้บ้านเมืองผ่านวิกฤตต่าง ๆ มาด้วยดี

๖. กรณีที่เห็นว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เป็นศูนย์กลางของปัญหาและเรื่องเรียกร้องซึ่งขณะนี้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ๖ ฉบับ ก็อยู่ระหว่างการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภา และคาดว่าจะเดือนพฤศจิกายนนี้ เมื่อเปิดสมัยประชุมสภาแล้วก็จะได้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีการเสนอเพิ่มเติมเข้ามาพิจารณาในที่ประชุมสภา ซึ่งตามขั้นตอนนี้เรื่องต่าง ๆ ก็จะสามารถเดินหน้าต่อไปได้

- วุฒิสภามีได้มีความขัดแย้งหรือผลประโยชน์จากรัฐธรรมนูญ แต่ทุกเรื่องเป็นบทบาทของวุฒิสภาที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการทำหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ และสมาชิกวุฒิสภาก็ไม่หวังอำนาจแต่อย่างใด พร้อมสนับสนุนตามกลไกของรัฐธรรมนูญเต็มที่ แต่ขอให้ดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยหลักความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

- จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า

๑. การแก้ไขปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ เป็นเรื่องของคนและทุกฝ่ายควรจะหยุดความขัดแย้งแล้วให้เวลารัฐบาลในการแก้ไขปัญหา

๒. กรณีข้อเรียกร้องเรื่องปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ จะกระทำไม่ได้ เนื่องจากสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเสาหลักของประเทศ

๓. การแก้ไขรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้ตามขั้นตอนทางกฎหมายและบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่กำหนด แต่โดยส่วนตัวเกรงว่าแม้จะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้ว จะสามารถยุติปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่

๑๐. นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร (พรรคก้าวไกล) เวลา ๑๑.๑๗ - ๑๑.๓๔ นาฬิกา

- การมีความเห็นที่แตกต่างกันเป็นเรื่องปกติของสังคม เพราะโลกมีความเปลี่ยนแปลง ทุกสิ่งจึงต้องมีการปรับตัว ดังนั้น การพยายามคงทุกสิ่งไว้ดังเดิมมีแต่จะทำให้เกิดผลเสีย รัฐบาลที่ยึดโยงกับประชาชนจึงต้องเปิดใจรับฟังประชาชน ใช้วิธีการทางรัฐสภาในการแก้ไขปัญหา และรับฟังความเห็นของทุกฝ่าย ซึ่งจะทำให้การพูดคุยเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมภายนอกมีบรรยากาศที่ดีขึ้นไปด้วย ซึ่งในขณะนี้รัฐบาลดำเนินการไปในทิศทางตรงกันข้าม ทั้งการดำเนินคดีกับผู้ที่มีความเห็นต่าง มีการปิดกั้นข่าวสารในหมู่ประชาชนโดยการพยายามดำเนินคดีกับสื่อโซเชียลถึงสามแสนบัญชี มีความพยายามปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังระหว่างกันในกลุ่มประชาชน

- นายกรัฐมนตรีไม่เคยเรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ แต่พยายามที่จะสร้างเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความเกลียดชังและแตกแยกในหมู่ประชาชน และประชาชนหันมาทำร้ายกันเอง เพื่อที่ตนจะได้ใช้อำนาจพิเศษมาจัดการฝ่ายที่อยู่ตรงข้ามกับตน

- รัฐธรรมนูญฉบับนี้ถูกออกแบบมาเพื่อประโยชน์ของฝ่ายนายกรัฐมนตรีเอง ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่จะอ้างว่ารัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลที่มาจากประชาชน และยอมไม่แปลกที่ประชาชนบางกลุ่มจะเกิดความรู้สึกท้อไม่ได้ เพราะพวกเขาเหล่านั้นถูกกดทับด้วยระบบอำนาจนิยมที่มีอยู่ในสังคมมานาน

- เมื่อพิจารณาสถานการณ์ของบ้านเมืองในขณะนี้ทุกฝ่ายต้องยอมรับว่า มีคนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน แต่พึงระวังไว้เสมอว่า ความแตกต่างนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องมุ่งร้ายต่อกัน หากแต่ทุกฝ่ายต้องเคารพในความเห็นของกันและกัน ดังนั้น ทางแก้ไขที่ถูกต้องคือ ทุกฝ่ายจะต้องพูดคุยกันด้วยสายใยของสังคมที่มีความผูกพันต่อกันทั้งในแง่ของความเป็นเพื่อน ความเป็นครอบครัว หรือความเป็นคนในสังคมเดียวกัน ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว สำหรับประเด็นเรื่องการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งที่สามารถพูดคุยกันได้ด้วยเหตุและผล รวมทั้งการปฏิรูปในประเด็นอื่น ๆ ก็สามารถทำได้

- นายกรัฐมนตรีซึ่งไม่ตระหนักถึงความผิดของตน ว่าตนเป็นต้นเหตุและศูนย์กลางของปัญหา จึงสมควรลาออกจากตำแหน่ง และเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ซึ่งได้มีจุดเชื่อมโยงกับอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ขึ้นมาดำเนินการให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จากนั้น จึงมีการยุบสภาเพื่อเลือกตั้งใหม่อันจะเป็นการคืนอำนาจให้แก่ประชาชน จึงจะแก้ไขวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ได้

๑๑. นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ (พรรคพลังประชารัฐ) เวลา ๑๑.๔๗ – ๑๒.๐๘ นาฬิกา

- การพิจารณาข้อเสนอ ๓ ข้อของกลุ่มผู้ชุมนุม ต้องดูที่เจตนาที่เจตนาดีก็ตอบรับ แต่หากไม่มีเจตนาดีก็คงยากที่จะตอบรับ

- วันนี้ผู้ชุมนุมคิดอย่างไรกับบ้านเมือง คนไทยทั้งประเทศรู้หมดแล้วว่ากลุ่มผู้ชุมนุมมีเจตนาอย่างไร

- วันนี้สภาต้องเอาความจริงมาพูดกัน ผู้ชุมนุมปราศรัยโจมตีสถาบัน เช่น ให้ชักชวนกันให้ยกเลิกการใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ ที่มีสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ถือหุ้นอยู่ การปราศรัยโจมตีรัฐบาลเป็นเพียงส่วนน้อย แต่ส่วนมากโจมตีสถาบัน มีการอภิปรายเปรียบเทียบนายกรัฐมนตรีนับสุนซ์ และบอกว่าปัญหาเกิดจากเจ้าของสุนซ์ มีเจตนาอย่างไร

- สรุป อยากให้เข้าใจว่าข้อเท็จจริงการชุมนุมมีเป้าหมายอย่างไร โดยเฉพาะช่วงหลังที่มีการกระทำหลายประการที่เป็น การโจมตีสถาบันพระมหากษัตริย์ อาทิ การฉีกพระบรมฉายาลักษณ์ การขัดขวางขบวนเสด็จ การถือป้ายที่มีข้อความไม่เหมาะสม เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ มิใช่แค่การปฏิรูปสถาบัน แต่มากกว่านั้น

- ปัจจัยที่สนับสนุนการเคลื่อนไหว ปัจจัยแรก มีการใช้การสื่อสารออนไลน์แชร์ข่าวข้อมูลเท็จบิดเบือนเพื่อสร้างความเกลียดชังกับฝ่ายตรงข้าม สถาบัน สื่อออนไลน์หลายสื่อรัฐบาลปิดไม่ได้ ถึงเวลาที่ต้องแก้ไขเรื่องนี้ มิฉะนั้นปัญหาจะไม่มีทางจบ

- ปัจจัยที่ ๒ เงินทุน มีผู้สนับสนุนเงินทุนจากในและต่างประเทศ องค์กรต่างประเทศ

- ปัจจัยที่ ๓ คือนักการเมือง ใช้เรื่องการชุมนุมประท้วงเป็นเครื่องมือเข้าสู่อำนาจ เป้าหมายของเขาไม่ใช่การเป็นนายกรัฐมนตรี แต่มากกว่านั้น

- ไม่เคยโกรธเกลียดเยาวชนคนรุ่นใหม่ หลายคนยากลำบาก ต้องต่อสู้ มีนักการเมืองส่วนหนึ่ง สนับสนุนให้เขาออกมาเคลื่อนไหวโดยบอกว่าเพื่ออนาคตที่ดีกว่า เป็นการหลอกลวงเยาวชนเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง คนไทยทั้งประเทศรู้ว่าใครเป็นผู้สนับสนุน

- ถ้าท่านนายกตัด ๓ ปัจจัยนี้ไม่ได้ท่านไม่ชนะ แต่ท่านนายกมีทางเลือกดังนี้

๑. นายกลาออก ทางออกนี้แม้นายกจะลาออกก็ไม่จบปัญหา ต้องเลือกนายกใหม่ ใครจะเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี ใครจะรวมเสียงและจัดตั้งรัฐบาลที่มั่นคงได้ แม้จะตั้งได้ก็อยู่ไม่ได้

๒. ยุบสภา ทางเลือกนี้หลายคนเห็นด้วย คินอำนาจให้ประชาชนไปเลือกตั้งกันใหม่ แต่จะมีคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งใส่เสื้อเหลืองมาประท้วงท่านอีก ก็ไม่จบ ถ้ารัฐบาลปัจจุบันชนะเลือกตั้งก็ไม่จบ คนกลุ่มเดิมก็ออกมาประท้วง ระหว่างยุบสภาเศรษฐกิจประเทศจะเสียหายมาก

๓. ยึดอำนาจ นายกรัฐมนตรีทำได้ ท่านเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม บ้านเมืองสงบ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ประชาชนทุกฝ่ายยอมรับ แต่ก็มีความเสี่ยงภัยจ่อมพลถนอม ยึดอำนาจตัวเอง ต่อมาก็คือโดนขับไล่

๔. การทำประชามติ ถามความเห็นประชาชนว่าต้องการเปลี่ยนแปลงไหม เห็นด้วยกับข้อเสนอของผู้ชุมนุมหรือไม่ ถ้าตั้งคำถามที่เหมาะสมและประชาชนมีส่วนร่วมในการประชามติอย่างเต็มที่ ทางเลือกนี้เป็นทางออกที่ดี แต่ทางเลือกนี้จะมีการวิพากษ์วิจารณ์ที่รุนแรงท่านต้องอดทนยอมรับ

๕. ทางเลือกสุดท้าย คือ Do Nothing ไม่ต้องทำอะไร ทนอยู่ต่อไป ท่านอาจชนะเพราะฝ่ายผู้ชุมนุมประท้วงหมดแรงไปเอง

- ทุกวันนี้คนไทยจำนวนมากรู้สึกว่ประเทศไทยกำลังพ่ายแพ้ หหมดหวัง แต่เราต้องสู้ไปด้วยกัน เราต้องชนะ

๑๒. นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ตอบชี้แจงเวลา ๑๒.๐๘ - ๑๒.๑๗ นาฬิกา

ตอบนายวิโรจน์ ลักษณะอาติศร กรณีการใช้กฎหมายไม่เป็นธรรม และปิดกั้นเสรีภาพ การแสดงออกของประชาชนผ่านสื่อโซเชียล

- รัฐบาลเห็นว่า การมีความเห็นต่างเป็นเรื่องที่ดี แต่รัฐจำเป็นต้องมีกฎหมายในการควบคุมดูแล การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ เพราะหลายครั้งในโลกโซเชียลมีการส่งต่อข้อมูลที่มีเนื้อหารุนแรง หลายสื่อมีเจตนาเผยแพร่ข้อมูลในลักษณะจบบ้างและเป็นผลเสียกับประเทศ หากไม่มีกฎหมายหรือ มิได้ใช้บังคับอย่างเข้มงวด สิ่งที่ท่านวิโรจน์เสนอเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศทางการเมืองที่ดีในสังคม คงไม่สามารถเกิดขึ้นไปได้

- ปัจจุบันสถิติการทำผิดกฎหมายจากการแสดงออกผ่านสื่อโซเชียลที่ไม่เหมาะสมมีจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะได้รับการแจ้งและหลักฐานจากประชาชน ซึ่งรัฐจำเป็นต้องดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยมีได้ตัดสินความรู้สึกนึกคิดของรัฐบาล และไม่เลือกปฏิบัติ

- ปัจจุบันหากมีข้อผิดพลาดในการแสดงออกผ่านสื่อโซเชียล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะตักเตือนให้ดำเนินการแก้ไขก่อน หากไม่มีการดำเนินการแก้ไข จึงจะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป อย่างไรก็ตาม การแสดงออกผ่านสื่อโซเชียลย่อมสามารถกระทำได้ โดยต้องไม่ผิดกฎหมายและอยู่

บนมาตรฐานเดียวกัน คือ ไม่หยาบคาย และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ในขณะที่ด้วยกันรัฐจะไม่ละเมิดสิทธิของประชาชนในการแสดงออกผ่านสื่อโซเชียลเช่นกัน

๑๓. นายดอน ปรมัตถวินัย (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ)

ตอบชี้แจงเวลา ๑๒.๑๙ – ๑๒.๓๑ นาฬิกา

- การอภิปรายเมื่อวานมีการพูดถึงประเด็นที่ว่าได้มีการชี้แจงไปยังองค์การระหว่างประเทศต่อเหตุการณ์ชุมนุมที่เกิดขึ้นในขณะนี้หรือไม่

- วันนี้ขอชี้แจงเกี่ยวกับประเด็นที่ได้พูดคุยกับชาวต่างชาติที่มาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งได้รับข้อมูลมาว่า เมื่อเข้ามาในประเทศไทยสามารถรับรู้ได้ถึงบรรยากาศของเสรีภาพ การแสดงออกถึงความคิดเห็นต่าง ๆ รับรู้การแสดงออกของรัฐบาล ซึ่งเป็นสิ่งไม่ค่อยได้เห็นในประเทศอื่น ในการรับรู้มติคณะรัฐมนตรีซึ่งมีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักนายกเป็นประจำทุกสัปดาห์

- เมื่อย้อนไปถึงเหตุการณ์เมื่อ ๓ ปีที่แล้ว สมัยรัฐบาล คสช. ได้เคยให้มีการสุมตัดคลิปการนำเสนอข่าวการทำงานของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ของสื่อในประเทศไทยเป็นเวลา ๑ เดือนเต็มพบว่า มีรายการที่นำเสนอเนื้อหาโจมตีรัฐบาลเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นชัดเจนว่า เสรีภาพไม่ได้ขาดหายไปจากวงการสื่อของไทยแต่อย่างใด

- เรามีคำถามไปยังสื่อต่างประเทศว่า เหตุใดจึงมีการรายงานข่าวเกินไปกว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งได้รับคำตอบว่า การรายงานข่าวของสื่อต่างประเทศเกิดจากการคัดลอกข่าวจากสื่อในประเทศไทยไปรายงานต่อ

- ทั้งหมดนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลมิได้มีการกดดันในเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกแต่อย่างใด

- นอกจากนี้ จากการได้พูดคุยกับทูตจากประเทศต่าง ๆ พบว่าตำแหน่งที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในไทยเป็นที่ช่วงชิงกันมาก เนื่องจากประเทศไทยมีกิตติศัพท์ที่ดี

- สำหรับประเด็นที่มีการถามว่าได้ชี้แจงต่อองค์การระหว่างประเทศหรือไม่นั้น ขอเรียนว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ภาคธุรกิจ NGOs องค์การระหว่างประเทศในประเทศไทย ตลอดจนสถานทูตของประเทศต่าง ๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทย จับตามองความเคลื่อนไหวต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่ตลอด กระทรวงการต่างประเทศได้ประสานงานกับสถานทูตไทย ณ นครเจนีวา พบว่าองค์การสหประชาชาติมีความเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยว่า เป็นเรื่องที่มีความสมดุล การสลายการชุมนุมอยู่ภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights- ICCPR) ในส่วนของปฏิกริยาจากรัฐบาลต่างชาติ นั้นไม่ปรากฏว่ามีรัฐบาลของประเทศใดออกถ้อยแถลงเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประเทศไทย เนื่องจากรัฐบาลประเทศอื่น ๆ เห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในไทย อยู่ในกรอบที่เป็นสากล มีเพียงประเทศออสเตรเลีย ที่ประกาศเตือนประชาชนในประเทศที่จะเดินทางมาประเทศไทยเท่านั้น

๑๔. นายเจตน์ ศิรธรานนท์ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๒.๓๑ – ๑๒.๓๗ นาฬิกา

- หนึ่งในเหตุผลประกอบการขอเปิดอภิปรายตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญครั้งนี้ คือ การชุมนุมมีความเสี่ยงอย่างยิ่งต่อการแพร่ของโรคโควิด ๒๐๑๙ ดังนั้น ขอฝากไปยังประชาชนที่จะเข้าร่วมการชุมนุมว่า เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวัง

- กรณีข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก เป็นข้อเรียกร้องที่ไม่มีเหตุผลเพราะนายกรัฐมนตรีไม่ได้มีความผิดแต่อย่างใด อีกทั้ง หากนายกรัฐมนตรีตัดสินใจลาออกก็เห็นว่าสถานการณ์การชุมนุมจะไม่คลี่คลายแต่อย่างใด เนื่องจากข้อเรียกร้องดังกล่าว มิใช่ความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งต้องการจะแก้ไขหมวดที่ ๑ และหมวดที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ ด้วย

- นายกรัฐมนตรีต้องไม่ลาออกอย่างเด็ดขาด เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะช่วยปกป้องประเทศและสถาบันพระมหากษัตริย์ในขณะนี้

- มีข้อสังเกตต่อเรื่องการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ว่า ข้อเสนอดังกล่าวเป็นกรณีที่จะต้องถูกโต้แย้งจากคนไทยเป็นจำนวนมากอย่างแน่นอน โดยต้องตระหนักว่ามีประชาชนอีกฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ และออกมาเคลื่อนไหว โดยเป็นเรื่องที่อาจก่อให้เกิดการปะทะและเกิดความรุนแรงทางการเมืองได้

- มีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล ดังนี้

๑. ตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน โดยควรมีองค์ประกอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งฝ่ายค้านและรัฐบาล สมาชิกวุฒิสภา นักวิชาการ และที่สำคัญ คือ ตัวแทนของกลุ่มผู้ชุมนุม

๒. ขอฝากไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเรียกทูตของประเทศต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์การชุมนุมในปัจจุบันเพื่อพูดคุยและหารือ โดยอาจมีข้อเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน

๓. ขอฝากไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาเพิ่มมาตรการในการกีดกันสื่อข้ามชาติ กรณีที่มีการเผยแพร่ข่าวที่บิดเบือน และแจ้งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบ

๔. รัฐบาลต้องไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขสถานการณ์ เพราะจะทำให้สถานการณ์แย่งลง และการชุมนุมจะแพร่ขยายออกไปในวงกว้าง

๕. ควรมีการตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อแก้ไขข่าวสารที่มีการบิดเบือน และทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงให้แก่ประชาชน

๖. การแก้ไขรัฐธรรมนูญควรเป็นไปตามกลไกที่ถูกต้อง โดยเห็นว่าการทำประชามติอาจเป็นหนึ่งช่องทางที่จะสามารถแก้ไขสถานการณ์การชุมนุมในขณะนี้ได้

๑๕. นายนิคม บุญวิเศษ (พรรคพลังประชาชนไทย) เวลา ๑๒.๔๖ – ๑๓.๐๒ นาฬิกา

- การจะแก้ไขปัญหาของประเทศได้ ต้องทราบปัญหาและยอมรับปัญหาก่อน เพราะในทุกวันนี้ นักศึกษาออกมาชุมนุมขับไล่ นายกรัฐมนตรี ดังนั้น จึงต้องมีสาเหตุที่เขาออกมาขับไล่ รัฐบาลต้องหาสาเหตุให้เจอ

- คำถามว่า นายกรัฐมนตรี ผิดอะไร? คนเราเป็นคน มันต้องมีผิดบ้าง ส่วนคนที่ออกมาปกป้อง ก็ยกย่องกันเกินไป ชนิดที่ว่าไม่มีอะไรผิดเลย เก่งที่สุด จงรักภักดีที่สุด เจ้าตัวยังไม่ได้พูดเลย มีแต่คนพูดแทน

- การเปิดประชุมสภาสัมวิสามัญครั้งนี้ รัฐบาลบอกว่าสาเหตุหนึ่งเพื่อแก้สถานการณ์การระบาดของโควิด ๒๐๑๙ ตนเห็นว่าสถานการณ์ไม่ได้รุนแรงเหมือนช่วง ๖ – ๗ เดือนก่อนแล้ว วันนี้ควบคุมได้แล้ว ตนจึงไม่เห็นด้วยกับการใช้สาเหตุนี้ สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชน

- รัฐบาลบริหารประเทศเพื่อรับมือสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด ๒๐๑๙ หลายรูปแบบ แต่กระทบเศรษฐกิจ และภาคส่วนอื่นๆ หนักมาก ไม่สมดุลกัน รัฐบาลมีการออกกฎหมายกู้เงินเพื่อฟื้นฟู SMEs แต่ปรากฏว่า เงื่อนไขต่าง ๆ กลับทำให้ SMEs กู้ไม่ได้ ภาพรวมเศรษฐกิจจึงติดลบ ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เคยนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง

- สาเหตุหนึ่งที่เกิดการชุมนุม คือ ปัญหาเศรษฐกิจและปากท้องของประชาชน ดังนั้น ถ้ารัฐบาลอยากอยู่ต่อ จะต้องแก้ปัญหาดังกล่าวให้แก่ประชาชนได้

- กรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ชุมนุมขัดขวางขบวนเสด็จ ตนขอถามว่าปกติที่จะมีการเสด็จมีต้องมีเจ้าหน้าที่เคลียร์เส้นทาง แต่ครั้งนี้เหตุใดจึงบกร่อง ดังนั้น ต้องมีการสอบสวนหาผู้รับผิดชอบ หากไม่มีใครรับผิดชอบ นายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบ

- การสลายการชุมนุมที่เขาชุมนุมโดยสงบเรียบร้อย รัฐบาลทำเกินกว่าเหตุ ทำไม่คุ้มกัน ไม่เจรจากันดี ๆ

- การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงของรัฐบาลไม่สมเหตุสมผล จนเมื่อถูกตำหนิและต่อต้านมาก ๆ รัฐบาลจึงได้ยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงไป

- การปิดสื่อ เป็นเรื่องที่กระทบเสรีภาพอย่างสำคัญ และยิ่งหากมีการเลือกปฏิบัติ บางสื่อถูกปิด บางสื่อไม่ถูกปิด ยิ่งไม่สงบ

- ข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก ตนประเมินว่า นายกรัฐมนตรีคงไม่ลาออก แต่คงต้องมีทางออกสักทาง ตนเห็นว่า ควรใช้เวทีของรัฐบาลนี้หาทางออกร่วมกัน

๑๖. นายศุภชัย ใจสมุทร (พรรคภูมิใจไทย) เวลา ๑๓.๐๒ – ๑๓.๑๖ นาฬิกา

- รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด ๒๐๑๙ ได้ดีมาก ในขณะที่ต่างประเทศเกิดการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างจนกระทบเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าว

- ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดของกลุ่มผู้ชุมนุม ในอดีตที่ผ่านมา การชุมนุมเป็นการต่อสู้กันของกลุ่มตัวแทนทางการเมืองแต่ละฝ่าย แต่ในการชุมนุมครั้งนี้ไม่ใช่ตัวแทนของฝ่ายใด เป้าหมายมิใช่

เรื่องการเมืองเพียงอย่างเดียว แต่เป็นประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ ความหวังใยในอนาคตของตัวเอง ดังนั้น รัฐจึงต้องรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มผู้ชุมนุมให้มากและเปิดใจกว้างมากขึ้น

- พรรคภูมิใจไทยมีจุดยืนที่การแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อการแก้ไขปัญหาทางการเมือง และไม่สนับสนุนความรุนแรงไม่ว่าจะเกิดกับฝ่ายใด และเห็นว่ารัฐต้องเร่งแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการรักษาราคาสินค้าการเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนให้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับประเทศ

- รัฐต้องแสดงให้เห็นว่ารัฐต้องการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาส สร้างรายได้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเห็นโอกาสและมั่นใจในอนาคตของตนเอง

- การจับจ้วงและล่วงละเมิดสถาบันเกิดขึ้นเป็นวงกว้าง รัฐควรดำเนินคดีผู้กระทำผิดอย่างตรงไปตรงมา โดยเน้นผู้กระทำผิดจริง ๆ

- รัฐบาลต้องแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลจัดการปัญหาการชุมนุมได้เอง โดยแสดงให้เห็นว่าเป็นเรื่องภายในที่รัฐจัดการได้ และรัฐควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๑๗. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์ (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๓.๐๒ – ๑๓.๑๖ นาฬิกา

- ขอสอบถามสมาชิกรัฐสภาในที่ประชุมนี้ว่า ก่อนเข้านอนเมื่อคืนนี้ได้คิดหรือไม่ว่าวันนี้จะมาร่วมกันหาทางออกให้กับประเทศอย่างไร และมีความจริงใจในการหาทางออกอย่างไร เพราะจากการอภิปรายเมื่อวานนี้ คณะรัฐมนตรีไม่เปิดใจรับฟังข้อเรียกร้องของผู้มาชุมนุมเลย และจากการรับฟังถ้อยแถลงของนายกรัฐมนตรีก็ไม่ใช่ทางของประเทศไทยเลย

- ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะลงนามได้อ่านรายละเอียดญัตติที่เสนอครบแล้วหรือไม่ เพราะจากญัตติที่เสนอดูเสมือนเป็นการกล่าวหาผู้ชุมนุม ซึ่งเหมือนเป็นการราดน้ำมันใส่กองไฟ เช่น กรณีที่อ้างว่าการชุมนุมอาจก่อให้เกิดการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทั้งที่ตลอดเวลาการประชุมที่ผ่านมา ๔ เดือนยังไม่พบผู้ติดเชื้อในการชุมนุมจนถึงปัจจุบัน แต่แนวทางการป้องกันการแพร่เชื้อที่รัฐบาลควรดำเนินการ คือ การป้องกันการนำเชื้อภายนอกเข้ามาในประเทศ

- กรณีความไม่เรียบร้อยซึ่งเกิดจากการกีดขวางรถในขบวนเสด็จ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่รายละเอียดในญัตติกล่าวว่า เป็นความผิดของผู้ชุมนุมนั้น มองว่าเป็นการเสนอญัตติเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้ตนเอง และอ้างเรื่องการชุมนุมเพื่อใช้มาตรการสลายการชุมนุม แต่อีกด้านประชาชนก็มีความสงสัยว่า การที่มีกลุ่มคนที่ต่อต้านการชุมนุมว่าน่าจะเป็นเครือข่ายที่นายกรัฐมนตรีให้มาเรียกร้อง ดังนั้น จึงนำเรื่องเข้ามาสู่ช่องทางรัฐสภา ซึ่งไม่ควรใช้กระบวนการของรัฐสภาเพื่อลดล้างการกระทำผิด และเป็นการใช้เสียงข้างมากลากไปในที่ประชุมสภา

- จากการแถลงของนายกรัฐมนตรีดูเหมือนไม่รู้ว่าจะปัญหาที่แท้จริงคืออะไร และควรมีความจริงใจเพื่อหาทางออก ไม่ใช่คิดแต่จะหาวิธีการจัดการผู้มีความเห็นต่าง หรือการบังคับให้นายกรัฐมนตรีลาออกด้วยการอ้างเหตุการณ์ความไม่สงบ และสร้างเส้นทางเพื่อยกตนเองเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี โดยครั้งแรกมาขอเวลาว่าอยู่ไม่นาน แต่จนถึงบัดนี้มาอยู่นานเกินไปแล้ว ประชาชนทนไม่ได้ ควรลาออกและชดใช้สิ่งที่เคยทำ

- การชุมนุมของเยาวชน นักศึกษาเป็นไปด้วยความสงบ จนมาถึงเหตุการณ์วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่รัฐบาลได้ใช้ความรุนแรงสลายการชุมนุมซึ่งไม่เป็นไปตามหลักสากล รัฐบาลไม่มีการรับฟัง

ข้อเรียกร้อง แต่เตรียมพร้อมที่จะจัดการผู้ชุมนุมทุกเมื่อ ซึ่งการตัดสินใจเข้าควบคุมการชุมนุมถือว่าเป็นการกระทำผิดอย่างยิ่ง

- รัฐมนตรีชี้แจงว่าการสลายการชุมนุมเป็นเรื่องปกติที่นานาชาติก็ปฏิบัติ แต่รัฐมนตรีควรต้องพิจารณาด้วยการประชุมที่เกิดขึ้นเป็นไปด้วยความสงบ ไม่มีความรุนแรง

- จากการใช้ความรุนแรงสลายการชุมนุมเป็นสิ่งที่รัฐบาลไม่ควรกระทำ เพราะเป็นเหตุให้มีคนมาร่วมชุมนุมเพิ่ม แม้ว่าต่อมารัฐบาลจะมีการยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตกรุงเทพฯ แต่การยกเลิกดังกล่าวดูว่าเป็นการเปิดโอกาสให้มีผู้ชุมนุมกลุ่มใส่เสื้อเหลืองออกมาชุมนุมได้ โดยไม่มีการถูกกล่าวหา หรือการจับกุมดำเนินคดี ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มเยาวชนผู้ชุมนุมที่ถูกคุกคาม และถูกตั้งข้อกล่าวหาและจับกุมรายวันเป็นจำนวนมาก ตลอดจนการควบคุมการเผยแพร่ข่าวของนักข่าว การห้ามอาสาสมัครสาธารณสุข แพทย์อาสาที่เข้าไปดูแลผู้ที่ถูกสลายการชุมนุม อีกทั้ง มีภาพเผยแพร่ว่ากองกำลังตำรวจที่เตรียมสลายการชุมนุมปิดกั้นรถพยาบาลไม่ให้เข้าไปช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามหลักการสากล เรื่องนี้ประชาชนไม่ให้ภัยอย่างแน่นอน

- คณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการพิจารณาถึงเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนของผู้ชุมนุม

- การเรียกร้องของกลุ่มผู้ชุมนุม นั้น เพราะผู้ชุมนุมเชื่อว่าตนเป็นพลังสำคัญแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ผู้ชุมนุมล้วนมาด้วยความเต็มใจ และไม่พอใจในการบริหารงานของนายกรัฐมนตรี โดยไม่มีอำนาจแอบแฝงใด แต่ภาครัฐแม้แต่ปิดหูปิดตาปล่อยให้อำนาจควบคุมจนผู้ชุมนุมต้องออกมารวมตัวบนถนน

- กรณีมีการควบคุมตัวผู้ชุมนุมตั้งแต่เข้ามิด เป็นการกระทำที่ข่มขู่และใส่ร้าย ทำเป็นกรณีตัวอย่างเพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนไม่กล้าออกมาร่วม กรณีที่มีการจับกุมเยาวชนรัฐบาลต้องมีการปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไข

- ข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นในวันนี้มาจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับอัปยศ รวมทั้งการบริหารงานที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริต และปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ ประชาชนจึงออกมาเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลง

- ขอเสนอทางออกสำหรับแก้ไขปัญหาข้อเรียกร้องตามวิถีที่เสนอต่อสภา ที่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีควรดำเนินการ ดังนี้

- ต่อข้อเรียกร้องข้อที่ ๑ เห็นว่า นายกรัฐมนตรีลาออก เพื่อแสดงความจริงใจในการแก้ไขปัญหา และหาทางออกและการลาออกก็จะหยุดการเคลื่อนไหวภายนอกที่มีอยู่ได้

- ต่อข้อเรียกร้องข้อที่ ๒ และ ข้อที่ ๓ เห็นว่า เป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการได้ด้วยกระบวนการทางของรัฐสภา

- การที่รัฐบาลกล่าวอ้างว่าผู้ชุมนุมได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มคนนั้น เป็นการกล่าวอ้างที่เข้าใจผิดและควรหยุดหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง

- นายกรัฐมนตรีบอกว่าขอเวลาอีกไม่นาน เป็นเพียงคำหลอกลวงประชาชน ประชาชนพอแล้วสำหรับนายกรัฐมนตรีที่ทำร้ายประชาชน

๑๘. นายระวี มาศฉมาดล (พรรคพลังธรรมใหม่) เวลา ๑๓.๒๙ – ๑๓.๓๕ นาฬิกา

- เมื่อพิจารณาข้อเรียกร้องทั้งสามข้อของผู้ชุมนุม เห็นว่า ได้ข้ามผ่านข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกไปแล้ว แต่มุ่งไปที่การปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นข้อที่เกี่ยวโยงกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งประเด็นเช่นนี้ เป็นข้อที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคม ดังนั้น สมควรที่จะนำประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาผ่านการทำประชามติเพื่อรับฟังเสียงของประชาชนเสียก่อน ซึ่งจะช่วยลดข้อขัดแย้งในสังคมลงได้ระดับหนึ่ง เพราะได้ผ่านการรับฟังเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตย แต่หากรัฐสภาตั้งต้นที่จะรับร่างรัฐธรรมนูญของประชาชนมาแก้ไขรัฐธรรมนูญก็อาจเกิดความขัดแย้งแตกแยกในสังคมขึ้นได้ ทั้งยังสุ่มเสี่ยงที่จะเป็นการขัดรัฐธรรมนูญตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วด้วย

- โดยปกติรัฐบาลมักไม่รับข้อเสนอของผู้ชุมนุมง่าย ๆ ไม่ว่าจะมีการเคลื่อนไหวโดยมีผู้ร่วมชุมนุมมากเพียงใดก็ตาม แต่สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันนี้เห็นว่า นายกรัฐมนตรีได้เริ่มถอยให้กับผู้ชุมนุมบ้างแล้ว ทั้งการยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน การใช้วิธีการทางรัฐศาสตร์มาจัดการกับปัญหาการชุมนุม รวมทั้งการใช้วิธีการทางรัฐสภาโดยขอเปิดสมัยประชุมวิสามัญเพื่อปรึกษาหารือหาทางออกให้กับประเทศ ขณะเดียวกันการที่ผู้ชุมนุมมีได้มาชุมนุมปิดล้อมรัฐสภาหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา ก็ถือได้ว่าเป็นการถอยของฝ่ายผู้ชุมนุมเช่นกัน

๑๙. พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๓.๓๕ – ๑๓.๕๘ นาฬิกา

- ตอนนี้แบ่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาที่อภิปรายออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และอยู่ตรงกลาง อย่างไรก็ตาม อยากรขอให้สมาชิกวุฒิสภาทุกท่านพิจารณาและอภิปรายด้วยเหตุผล อย่าใช้อารมณ์ เสียสติ ใสร้าย

- บ้านเมืองอยู่ด้วยระบบนิติรัฐ ในฐานะที่เคยเป็นผู้บัญชาการตำรวจนครบาลมาก่อน ทุกข์ของประชาชนคือทุกข์ของผม ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายไหนก็ตาม ถ้าใช้ความรู้สึกมาโจมตีกล่าวหา ก็ไม่ถูกต้อง

- ยุติติที่รัฐบาลเสนอต่อรัฐสภาซึ่งมี ๓ ประเด็น ตนมีความเห็นในบางประเด็น ดังนี้

๑. ประเด็นที่หนึ่ง เป็นเรื่องความเสี่ยงของการระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙

๒. ประเด็นที่สอง คือ การขัดขวางขบวนเสด็จของพระราชินีในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ ในฐานะที่ตนเคยรับผิดชอบหน้าที่ในการควบคุมดูแลขบวนเสด็จ และจัดเส้นทางของขบวนเสด็จ ขอให้ข้อมูลว่า ในการพิจารณากำหนดเส้นทางของขบวนเสด็จได้จะต้องมีการจัดประชุมหลายหน่วยงาน จัดซักซ้อม และใช้กฎหมายหลายฉบับในการบริหารจัดการ เพราะเป็นการถวายเป็นการรักษาความปลอดภัยให้กับสถาบันพระมหากษัตริย์

เมื่อสรุปแผนขบวนเสด็จแล้ว จะต้องมีการตรวจพื้นที่ ซักซ้อม และวางกำลังก่อนมีการเสด็จประมาณ ๒ ชั่วโมง และจะจัดกำลังตำรวจให้การควบคุมดูแลตลอดเส้นทาง ซึ่งตนเห็นว่า ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ แม้ในภาพรวมเหตุการณ์จะอยู่ในภาวะปกติ แต่ในวันนั้นผู้บัญชาการตำรวจนครบาลยังไม่วางใจ เพราะมีกลุ่มผู้ชุมนุมเข้ามาใกล้ขบวนเสด็จ จึงได้จัดกำลังเสริมเพิ่มเติมอีก ๑ กองร้อย

กลุ่มผู้ชุมนุมรู้ว่าจะมีขบวนเสด็จเพราะเห็นตำรวจชุดอารักขาเข้าประจำที่ จึงมีการส่งข้อมูลกันให้มารวมตัวกันที่สะพานชมัยมรุเชษฐ์ ตำรวจก็ได้จัดเตรียมกำลัง ๑ กองร้อยเพื่ออารักขา ทำทุกวิถีทางแล้ว แต่มีกลุ่มผู้ชุมนุมกระจัดกระจาย กระจายเข้ามาที่สะพานชมัยมรุเชษฐ์ มีการขึ้นนำให้ชูป้าย ตะโกนถ้อยคำรุนแรงต่าง ๆ ทำให้เกิดคำถามว่าทำไมตำรวจไม่ทำหน้าที่ แต่แท้จริงได้มีการสั่งการแล้ว และเพิ่มกำลังตำรวจเพื่ออารักขาอีก ๑ กองร้อย

- ในเรื่องการขัดขวางขบวนเสด็จ เห็นว่ามีเพียงผู้ชุมนุมส่วนน้อยที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นี้ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินคดี รวมทั้งในเรื่องที่มีการสั่งย้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็เพื่อให้มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนว่ามีความผิดหรือไม่ หรือเป็นความบกพร่องของผู้ใด ยังมีได้ตัดสินลงโทษใคร

- ในเรื่องที่รัฐบาลมีการสลายการชุมนุม นั้น การสลายการชุมนุมคือการไม่ให้ชุมนุมเลย ไม่ให้อยู่ชุมนุมกัน และเมื่อพิจารณาแนวปฏิบัติในการสลายการชุมนุมตามหลักปฏิบัติสากลซึ่งมีหลายขั้นตอนเรียงจากเบาไปหาหนัก จึงเห็นว่า ยังมีใช้กรณีที่นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้สลายการชุมนุม แต่เป็นการสั่งการของข้าราชการประจำไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ใช้อำนาจตามกฎหมาย ปฏิบัติไปตามขั้นตอนจากเบาไปหาหนัก เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการแจ้งเตือนก่อนแล้ว มิได้กระทำเกินกว่าเหตุแต่อย่างใด พอกลุ่มผู้ชุมนุมไปพันเขตพระราชฐานแล้วตำรวจก็ได้ติดตามไปแต่อย่างใด

- ชาวบ้านเมืองไทยทุกวันนี้มีอยู่ได้ก็เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์ การชุมนุมในอดีตไม่เคยมีการโจมตีสถาบัน แต่กลับเคารพเทิดทูนสถาบัน มีการชูพระบรมฉายาลักษณ์ไว้เหนือเกล้า

- ผู้ชุมนุมส่วนน้อยยังเป็นเด็กเยาวชน ใช้ถ้อยคำหยาบคาย รุนแรง

- ข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ชุมนุม ๓ ข้อ นั้น ต้องพูดคุยกันด้วยเหตุผล แต่ขอให้ทั้งสองฝ่ายไม่ใช้ความรุนแรง ขอให้มองฝ่ายตรงข้ามเป็นคนไทยด้วยกัน

- เรื่องเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทยบอกว่าเศรษฐกิจไทยกำลังดีขึ้นแล้ว กำลังจะมีวัคซีนป้องกันโควิด ๒๐๑๙

- ประเทศหลายประเทศที่มั่งคั่งกำลังตื่นตระหนก แต่อยากจะมาอยู่อาศัย มาลงทุนประเทศไทย

- การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอาศัยเสียงส่วนใหญ่ และเคารพเสียงส่วนน้อย เรื่องการทำประชามติขอความเห็นจากประชาชนหากยอมรับกันก็ขอสนับสนุน

- การเจรจาทุกฝ่ายต้องมีความจริงใจ พระพุทธเจ้ามีพระธรรมเทศนากาลามสูตรไว้ ว่าอย่าเพิ่งเชื่อในสิ่งต่าง ๆ แต่ให้ใช้ปัญญาพิจารณาก่อน

๒๐. นายไชยา พรหมา (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๔.๑๗ นาฬิกา

- ปรากฏการณ์การชุมนุมของเยาวชนโดยมีข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกเพราะการบริหารราชการแผ่นดินที่ผิดพลาด เกิดวิกฤติทางการเมือง และวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ส่งผลโดยตรงต่ออนาคตของเยาวชน ประกอบกับมีข้อเรียกร้องให้แก้รัฐธรรมนูญโดยยกร่างใหม่ เพื่อเป็นทางออกของปัญหา เพราะรัฐธรรมนูญไม่สอดคล้องกับบริบททางการเมืองในปัจจุบัน ทั้งหมดนี้สาเหตุเกิดจาก

๑. การปฏิวัติซึ่งตามรัฐธรรมนูญถือเป็นการกบฏ แต่ความผิดฐานกบฏกลับถูกลบล้างด้วยรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๗

๒. การเข้าสู่อำนาจของนายกรัฐมนตรีไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย โดยการรัฐประหารเพื่อใช้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ โดยอ้างปัญหาวิกฤติทางการเมืองในขณะนั้น และมีการสืบทอดอำนาจ

ยาวนานต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามก็ดี สถานการณ์การชุมนุมที่เกิดขึ้นปัจจุบัน อาจเกิดมีอบชนมีอบจากการสร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง แต่ขอเตือนว่าหากเป็นการสร้างสถานการณ์จริงอาจไม่ใช่ทางแก้ปัญหา และทำให้เกิดการต่อต้านจากประชาชน

๓. แม้จะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่กลุ่มผู้ชุมนุมยังคงไม่เกรงกลัวต่อประกาศที่ไม่เป็นธรรมตามหลักประชาธิปไตย เพราะเป็นการชุมนุมโดยสงบภายใต้รัฐธรรมนูญ

๔. หากเกิดการรัฐประหาร จะมีการฉีกรัฐธรรมนูญอีกครั้ง เพื่อต้องการยึดอำนาจ เพราะรัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้เปลี่ยนแปลงการปกครองด้วยการยึดอำนาจ ต่อมาจะจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นมาเพื่อสร้างความชอบธรรม และวางกลไกให้มีการสืบทอดอำนาจ โดยใช้สื่อคลุมประชาธิปไตยทับไว้

- ปัญหาหลัก ๆ ที่เกิดขึ้นมีความเห็น ดังนี้

๑. ต้องไม่ให้การรับรองการฉีกรัฐธรรมนูญอีกต่อไป โดยอ้างคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันวงจรอุบาทว์นี้เกิดขึ้นอีก และเพื่อการยอมรับของนานาชาติ

๒. รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ได้สร้างกลไกการเลือกตั้งด้วยระบบพิสดาร โดยให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ในการร่วมเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นการบริหารประเทศที่ขัดต่อความเป็นประชาธิปไตย

๓. การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่ไม่สอดคล้องกับสถานะโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลในอนาคต รวมทั้ง มีคณะกรรมการที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะของประเทศ และกำหนดบทบาทของรัฐบาลในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายบางอย่างที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มทุนที่ใกล้ชิดรัฐบาล

- ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าว จึงมีข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล ดังนี้

๑. การลาออกของนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการรับผิดชอบทางการเมือง

๒. ให้ปิดสวิตช์ ส.ว. เพราะเป็นการสืบทอดอำนาจจากการรัฐประหาร

๓. ขอให้ยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ เพื่อพิสูจน์ว่ารัฐบาลมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหาของประเทศ โดยการคืนอำนาจให้ประชาชน

๒๑. นายอันวาร์ สาและ (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๔.๑๗ – ๑๔.๒๕ นาฬิกา

- การหาทางออกของประเทศในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ยาก เนื่องจากวิกฤติและปัญหา มีความซับซ้อน ซึ่งที่ผ่านมาตนได้มีการพูดคุยหารือเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสถานการณ์วิกฤติของบ้านเมืองดังกล่าว

- เด็กและเยาวชนในปัจจุบันสนใจเรื่องการเมืองเป็นอย่างมาก รัฐบาลต้องไม่มองข้ามสิ่งสำคัญในเรื่องนี้

- ในท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ วิกฤติเศรษฐกิจ และสถานการณ์การชุมนุม รัฐบาลต้องคิดแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ โดยสิ่งจำเป็นอย่างมาก คือ ต้องรู้ปัญหา หาเหตุของปัญหาให้ได้

- รัฐบาลต้องไม่กระทำผิดไม่ว่าด้วยประการใด เนื่องจากจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาในการบริหารประเทศ

- ความเห็นต่อข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ชุมนุม มีดังนี้

๑. กรณีข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกมีความเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ เปรียบเสมือนทหารออกรบแล้วยอมไม่วางปืน

๒. กรณีเรียกร้องให้พรรคการเมืองฝ่ายพรรคร่วมรัฐบาลถอนตัวจากการร่วมรัฐบาลเห็นว่ายังไม่มีความเป็นไปได้

๓. กรณีการยุบสภามีความเห็นว่าเป็นทางเลือกที่จะไม่ทำให้เกิดการเสียชีวิตของประชาชน ก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ก็มีแนวคิดว่าควรมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญก่อนมีการยุบสภา

- หากต้องเสนอทางเลือกมีความเห็นว่าการยุบสภาเพื่อคืนอำนาจให้ประชาชนนับเป็นทางออกที่ดี

๒๒. นายมงคลกิตติ์ สุขสินธารานนท์ (พรรคไทยศรีวิไลย์) เวลา ๑๔.๒๕ – ๑๔.๒๘ นาฬิกา

- การประชุมร่วมกันของรัฐสภาในวันนี้เกิดขึ้นจากสถานการณ์การชุมนุมของคณะราษฎร ๖๓

- ความเห็นต่อข้อเรียกร้อง ๓ ประการของกลุ่มผู้ชุมนุม

๑. กรณีเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก สามารถกระทำได้ แต่ขึ้นอยู่กับนายกรัฐมนตรีก่อนจะลาออก สถานการณ์ที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันได้หรือไม่

๒. กรณีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เห็นด้วยว่าต้องดำเนินการและควรเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อลดความขัดแย้ง

๓. กรณีการเรียกร้องการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์มีความเห็นว่าเป็นสถาบันที่มีความสำคัญและมีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานกว่า ๗๘๑ ปี สำหรับแนวคิดที่สมควรจะดำเนินการในเรื่องนี้ควรเป็นแนวทางในลักษณะสมานฉันท์ โดยเน้นการทำให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงหัวใจของสถาบันในลักษณะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎร

- ขอเสนอสองทางเลือกในปัจจุบันที่เป็นไปได้ คือ นายกรัฐมนตรีลาออก หรือมีการยุบสภา

๒๓. นายกิตติ วัชรสินธุ์ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๔.๒๘ – ๑๔.๔๒ นาฬิกา

- กรณีผู้ชุมนุมเดินขบวนไปสถานทูตเยอรมนี และยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลเยอรมัน ตนเห็นว่าหลายข้อเรียกร้อง ไม่สมควรอย่างยิ่ง และเป็นการขัดกับหลักการระหว่างประเทศที่จะไม่ก้าวล่วงกิจการภายในของประเทศอื่น ตนเห็นว่าเป็นการนำไฟนอกเข้ามาในประเทศ ชักศึกเข้าบ้าน นอกจากนี้ ภาษาในจดหมายข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมก็เป็นภาษาทำนองเดียวกับบุคคลที่ลี้ภัยไปจากประเทศไทยใช้อยู่

- เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีการเชิญผู้แทนทูตมารับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์ในประเทศแล้ว

- ญาติขอเปิดประชุมวิสามัญ ที่รัฐบาลอ้างสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด ๒๐๑๙ ด้วยนั้น ตนเห็นว่าถูกต้องแล้ว เพราะปัจจุบันสถานการณ์ทั้งที่ชายแดนและพื้นที่รอบประเทศยังสุ่มเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด

- ตนเห็นด้วยกับการแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ แต่การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องตามมาด้วยหน้าที่รับผิดชอบ และไม่ไปละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น โดยเฉพาะในความเชื่อความศรัทธา
- มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่งฝากไปถึงผู้ชุมนุมว่า บางอย่างเป็นเรื่องความฝัน ต้องมองความจริงด้วย อย่ามองประวัติศาสตร์เป็นเพียงอดีต แต่ควรมองเป็นรากฐาน เพื่อจะมองไปยังอนาคตได้
- กรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ชุมนุมขัดขวางขบวนเสด็จ มีองค์กรสิทธิมนุษยชนออกมาตำหนิรัฐบาล เรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ชุมนุม แต่ไม่มีการกล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิขององค์พระมหากษัตริย์
- ตนยังไม่เห็นว่า นายกรัฐมนตรีควรลาออก
- ข้อเรียกร้องให้ปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ตนเห็นว่าสถาบันฯ ของไทยมีประวัติศาสตร์เป็นของตนเอง ไม่เหมือนประเทศอื่น และเป็นเสาหลักของชาติ (Pillar of Stability) การไปรื้อเสาหลักนี้เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และรัฐธรรมนูญก็รับรองไว้แล้วว่า ผู้ใดจะละเมิดมิได้
- ตนคาดหวังว่าการหาทางออกจะเป็นไปได้ด้วยดี ด้วยการเคารพสิทธิเสรีภาพ และคุยกันด้วยความจริงใจ ตัดบทบาทของผู้อยู่เบื้องหลังออกไป

๒๔. นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (พรรคก้าวไกล) เวลา ๑๔.๔๒ – ๑๕.๐๒ นาฬิกา

- เดิมข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์เริ่มต้นด้วยความมีเหตุมีผล แต่ผู้กล่าวข้อเสนอดูจับกุมดำเนินคดี ทำให้ข้อเสนอในโอกาสต่อมามีความรุนแรงและตรงไปตรงมามากขึ้น
- พรรคก้าวไกลเห็นด้วยกับการนำประเด็นการปฏิรูปสถาบันฯ มาหารือในเวทีของการประชุมร่วมรัฐสภา โดยรัฐสภาควรกำหนดกรอบในการพูดคุยเรื่องการปฏิรูปสถาบันฯ เพื่อให้มีการพูดคุยกันในรัฐสภา บางประเด็นตกลงกันได้ก็ตกลงกันก่อน บางประเด็นตกลงไม่ได้ก็ศึกษาก่อน
- ขณะนี้แม้รัฐบาลจะยกเลิกการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงแล้ว แต่ยังปรากฏว่าผู้ชุมนุมยังมีข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปสถาบันฯ อยู่ และได้ทำให้ประเด็นปฏิรูปกลายเป็นประเด็นสาธารณะไปเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นในเรื่องนี้ ผู้ใหญ่ควรจะตอบคำถาม พูดคุยกับเด็กและเยาวชนอย่างมีวุฒิภาวะมากขึ้น
- ปัญหาของสังคมปัจจุบัน ในครอบครัวเด็กเห็นต่างพ่อแม่ ในโรงเรียนเด็กเห็นต่างจากครู สังคมจึงเกิดความแตกแยกจึงควรมีการพูดคุยกันเพื่อแก้ไขปัญหา
- การปฏิรูปสถาบันฯ เป็นการทำให้ดีขึ้นและให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยควรมีการพูดคุยและแสวงหาทางออกร่วมกัน ควรเป็นการพูดคุย ถาม - ตอบแบบสุภาพ ไม่จบบ้างและรุนแรง
- ในต่างประเทศ เช่น สถาบันพระมหากษัตริย์ของอังกฤษก็เคยผ่านการปฏิรูปมาก่อน จนทำให้สถาบันอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและตั้งอยู่อย่างมั่นคงในปัจจุบัน ส่วนประเทศญี่ปุ่น องค์จักรพรรดิอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญและตรวจสอบได้ ทำให้สถาบันมีความสง่างามในตัวเองและสถาบันมิได้ถูกลดทอนความศักดิ์สิทธิ์แต่อย่างใด
- ในประเทศไทย ความเชื่อของคนในสังคมอาจมีความหลากหลาย โดยความต้องการของบางกลุ่มอาจต้องการล้มล้างสถาบันฯ บางกลุ่มอาจต้องการรักษาพระราชอำนาจไว้อย่างเคร่งครัด แต่อย่างไรก็ตาม ความเชื่อของแต่ละกลุ่มจะมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์บ้านเมืองในแต่ละสมัย บางขณะความเชื่อแบบหนึ่งก็มั่นคงและเพิ่มมากขึ้นกว่าความเชื่ออีกแบบหนึ่ง ซึ่งถ้าความนิยม

ในสถาบันฯ มีความเปลี่ยนแปลงด้วยสถานการณ์เช่นนี้ และอำนาจของสถาบันฯ มีขึ้นมีลงตามสถานการณ์ในแต่ละช่วง ย่อมไม่อาจถือว่าสถาบันฯ มีความมั่นคงอย่างแท้จริง จึงควรมีการปฏิรูปให้สถาบันฯ มีสถานะและถูกจัดการภายใต้รัฐธรรมนูญอย่างมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

- ไม่ว่าคนจะชอบสถาบันฯ ในลักษณะใด แต่หลักที่สำคัญ คือ สถาบันฯ ต้องมีความโปร่งใส ต่อรับต่อสาธารณะ (ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ) เช่น การตรวจสอบงบประมาณของสถาบันฯ ทำให้ไม่ได้ง่ายมากนัก กรรมการวิสามัญถูกเตือนว่าไม่ควรแปรญัตติตั้งงบประมาณในหมวด ๑ และ ๒ ของรัฐธรรมนูญ การตรวจสอบงบประมาณของโครงการในพระราชดำริทำได้ยากมาก เพราะหน่วยงานในโครงการมีการอธิบายชี้แจงข้อมูลต่อกรรมการงบประมาณน้อยมาก ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ ทั้งนี้ ยิ่งสถาบันฯ ตรวจสอบยาก ยิ่งทำให้ไม่โปร่งใส และจะกระทบต่อสถานะของสถาบันเอง

- ควรนำข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมมาคุยกันในรัฐสภา เช่น บทบาทผู้สำเร็จราชการ องคมนตรี มีความโปร่งใสหรือไม่ จึงควรเอารัฐธรรมนูญทุกหมวดมาคุยกันได้ ซึ่งแม้จะพูดคุยกันแล้วก็อาจไม่ต้องแก้ก็ได้ ขอแค่มีการพูดคุยเหตุผลกันก็จะทำให้สถานการณ์ผ่อนคลายลง

- ข้อเสนอของผู้ชุมนุม เช่น การลดงบประมาณของสถาบันลงในท่ามกลางปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน พระราชบัญญัติเกี่ยวกับกิจการหรือทรัพย์สินของพระองค์หลายฉบับ ควรนำมาถกเถียงในรัฐสภาได้ จะทำให้การชุมนุมตามท้องถนนลดลง การจลาจลก็จะน้อยลง

- ปัญหาการรัฐประหารทำให้สถาบันมีปัญหา เนื่องจากคณะรัฐประหารมักจะทำรัฐประหารยึดอำนาจโดยอ้างเหตุว่าปกป้องสถาบัน

- การหยุดความรุนแรงและจลาจลจะทำได้ ถ้าเอาสถาบันมาคุยกันในรัฐสภา ซึ่งการพูดคุยร่วมกันจะช่วยป้องกันมิให้มีการนำสถาบันมาปกป้องเพื่อสร้างความชอบธรรม ซึ่งจะไม่ส่งผลดีต่อสถาบันเองด้วย

- การตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการเกี่ยวกับการปฏิรูปสถาบันฯ ประกอบด้วยผู้รักสถาบันและผู้ต้องการปฏิรูป เพื่อคุยกันหาข้อตกลงร่วมกัน และรัฐต้องหยุดการจับกุม หยุดดำเนินคดีผู้ชุมนุมทุกคน เพื่อให้แกนนำเข้าหาหรือกับรัฐบาล หรือรัฐสภาได้ ทั้งนี้ นอกกรัฐสภาก็มีการจัดเสวนากันได้ เพื่อมีการพูดคุยกันอย่างมีเหตุผลเป็นวงกว้าง เพราะถ้าไม่มีที่ไหนพูดได้ ที่สุดท้ายที่จะพูดคือ ท้องถนน

- การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ควรจัดทำรัฐธรรมนูญโดยพิจารณาได้ทุกหมวดไม่เว้นแม้แต่หมวด ๑ และ ๒

- การนำข้อเรียกร้องการปฏิรูปสถาบันฯ มาคุยกันในรัฐสภาหรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสถาบันฯ ถือเป็นารออกแบบการปกครองในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทยนั่นเอง โดยมีได้ลอกเลียนแบบต่างประเทศแต่อย่างใด

๒๕. นายสายัณห์ ยุติธรรม (พรรคพลังประชารัฐ) เวลา ๑๕.๐๓ - ๑๕.๐๘ นาฬิกา

- ขอขอบคุณคนไทยทั่วประเทศที่ได้เดินทางหลังไหลไปจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยความเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทั้งวัดพระมหาธาตุ วัดเจดีย์ (ไอ้ไข่) ศาลหลักเมือง หรือวัดยางใหญ่

- เมื่อปี ๒๕๖๒ รัฐสภาได้มีการประชุมเพื่อลงมติเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งปรากฏว่า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้รับเลือกตั้ง ซึ่งตนเองเห็นว่าในประเทศไทยไม่มีใครเหมาะสมเป็นนายกรัฐมนตรีเท่า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในระบบรัฐสภาเป็น

อย่างยิ่ง ให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมสภาอย่างต่อเนื่องทั้งการประชุมอภิปรายไม่ไว้วางใจ การพิจารณางบประมาณ หรือการเปิดอภิปรายครั้งนี้ ทั้ง ๒ วัน

- การชุมนุมเกิดจากการยุบปลุกปั่นของสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ส่งผลกระทบต่อสถาบันกษัตริย์ แต่ทุกคนควรต้องทำความเข้าใจก่อนว่าสถาบันกษัตริย์อยู่คู่กับประเทศไทยมาอย่างยาวนาน จากประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ประเทศไทยไม่เคยขาดสถาบันกษัตริย์ และกษัตริย์ หมายความว่า “ชาตินี้ครบ”

- การกีดขวางขบวนเสด็จเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เพราะตามหลักการขบวนเสด็จสามารถเดินทางไปไหนก็ได้

- การยุบปลุกปั่นที่เกิดขึ้นรัฐบาลต้องมีการแก้ไขปัญหาครบไซเบอร์ ซึ่งเป็นไอ้โม่ง

- หากให้นายกรัฐมนตรีลาออก แล้วใครจะมาทำหน้าที่ และหากนายกรัฐมนตรีคนไหนที่มาทำหน้าที่ก็ถูกไล่ให้ลาออก แล้วการบริหารประเทศจะเป็นอย่างไร การไม่ลาออกของนายกรัฐมนตรี เป็นเรื่องที่มาถูกทางแล้ว และการมารับฟังความเห็นจากสภาก็เป็นแนวทางที่ละมุนละม่อมในการบริหารประเทศ

- ปัญหาเรื่องการระบาดของโควิด ๒๐๑๙ เมื่อมีการควบคุมได้ก็จะทำให้ต่างชาติสามารถเดินทางมาไทย และคนไทยเดินทางไปต่างประเทศได้

- ขอให้ฉายนายกรัฐมนตรีว่าเป็นคนที่ “รวมไทย สร้างชาติ ต้องผงาด”

๒๖. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๕.๐๘ - ๑๕.๑๗ นาฬิกา

- จากปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมที่ผ่านมา อยากให้มองที่พระบรมราชปณิธานของรัชกาลที่ ๙ ที่ได้ทรงพระราชทานไว้ให้กับชาวไทย โดยเป็นข้อที่จะเป็นเกราะป้องกันตัวให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในบ้านเมือง คือ “รู้ รัก สามัคคี” กล่าวคือ มีความรู้ มีน้ำใจไมตรีต่อกัน นำไปสู่ความสามัคคี เพื่อแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

- เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่เป็นกฎหมายอันเป็นหัวใจในการบริหารบ้านเมือง มีสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นศูนย์กลางการบริหารโดยไล่เรียงตั้งแต่ในระดับส่วนกลาง คือ กระทรวงทั้ง ๒๐ กระทรวง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งทั้งสามส่วนต่างมีส่วนร่วมในภาชีอากรของประเทศ จึงสมควรที่จะต้องดำเนินตามและสืบสานตามพระบรมราชปณิธานข้างต้น จึงจะเป็นเกราะป้องกันให้แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ของประเทศได้

- เอกลักษณ์ของชนชาติไทยคือ ความรักใคร่สามัคคี การพุดจากกันด้วยเหตุผล มีความรักใคร่กรุณาต่อกัน ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ เป็นเพราะทุกคนหลงลืมที่จะปฏิบัติตามพระบรมราชปณิธาน คือ ขาดความรู้ ความรัก และความสามัคคีนั่นเอง

๒๗. นายสงวน พงษ์มณี (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๕.๑๗ - ๑๕.๒๗ นาฬิกา

- ดีใจที่รัฐบาลได้นำปัญหาของบ้านเมืองที่เกิดขึ้นในขณะนี้เข้ามาสอบถามและรับฟังความเห็นจากรัฐสภา
- ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น กลัวว่าจะเหมือนเหตุการณ์ปี ๒๕๑๙ สร้างความเกลียดชังกับฝ่ายตรงข้าม วันนี้สังคมเจอเหตุการณ์ทำนองเดียวกัน
- เทคโนโลยีทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การรวมตัวกันของผู้ชุมนุมในปัจจุบันเป็นพลังที่น่ากลัว การชุมนุมที่สืบทอดราชประสงค์เห็นภาพเด็กนักเรียนไปร่วมชุมนุม
- ความขัดแย้งที่มองไม่เห็นคือความขัดแย้งกันภายในพรรคการเมือง จะมองเห็นเมื่อมีการยุบสภา นักการเมืองจะมีการย้ายพรรค ก่อตั้งพรรคใหม่ ถ้ายึดอำนาจจะเกิดความขัดแย้งอีกแบบ
- รัฐบาลการ อำนาจรัฐอยู่ส่วนกลางเป็นประชาธิปไตยภายใต้การชี้นำแบบรวมศูนย์ หรือเผด็จการชนชั้นนำ ผู้แทนประชาชนไม่ได้มีส่วนในการใช้งบประมาณ ต่างจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่สามารถทำได้ เพราะรัฐธรรมนูญปัจจุบันห้าม เป็นสิ่งที่ไม่เป็นประชาธิปไตย
- รัฐใช้อำนาจกฎหมายจนเคยชิน โดยไม่รับฟังเสียงคนภายนอก วันนี้ใช้กฎหมายมาเป็นอำนาจเป็นการใช้อำนาจเผด็จการ เลยกแก้ไขปัญหาไม่ได้
- คนแก้ไขปัญหาได้คือนายกรัฐมนตรีคนเดียว โดยให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ หากยึดอำนาจก็จะถูกต่อต้าน

๒๘. นายสาธิตย์ วงศ์หนองเตย (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๕.๒๘ - ๑๕.๓๖ นาฬิกา

- ญัตติที่ตั้งในวันนี้เป็นการแสวงหาทางออกร่วมกัน สิ่งที่สำคัญคือรัฐต้องรับฟังเพื่อเผชิญกับปัญหา เพราะการชุมนุมครั้งนี้ต่างจากการชุมนุมครั้งที่ผ่านมาในอดีต คือ
 ๑. กลุ่มผู้ชุมนุม คือ เยาวชน และคนหนุ่มสาว ที่ประเมินจำนวนไม่ได้ ทั้งที่แสดงออกและไม่แสดงออกด้วยการร่วมชุมนุม
 ๒. พฤติกรรมของแกนนำที่แสดงออก ทำให้รู้ว่าประเด็นข้อเรียกร้องต่าง ๆ เป็นเพียงยอดของภูเขาน้ำแข็งหรือไม่ พื้นฐานอาจมาจากปัญหาต่าง ๆ ที่สะสม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่ออนาคตของเยาวชนโดยตรง
- แม้จะมีการแก้ปัญหาด้วยการบังคับใช้กฎหมายอาจแก้ปัญหาชั่วคราว แต่แรงขับยังคงอยู่และอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทางออก ณ ขณะนี้ที่ควรเร่งดำเนินการ คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยมีระยะเวลาชัดเจน และการตั้งคณะกรรมการด้วยคนที่เป็นกลางขึ้นพิจารณาแก้ปัญหา
- เมื่อศึกษาปัญหาเชิงลึกแล้วพบว่า ปัญหาทั้งหมดเกิดจาก ชุดความคิดของรัฐที่มีโครงสร้างอำนาจที่เป็นแบบราชการรวมศูนย์ วัฒนธรรมอำนาจนิยม และปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สนับสนุนนายทุนใหญ่
- แนวทางแก้ไขปัญหาระยะยาว คือ ปรับสมดุลโครงสร้างอำนาจ แก้ไขกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า ให้เป็นการแข่งขันอย่างแท้จริง

- การปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ควรจริงจังในการหาทางออกด้วยการพูดคุยด้วยเหตุผล เพราะต้องต่อสู้กับชุดความคิดของกลุ่มบุคคลที่ต่อต้านสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีความเชื่อจากข้อมูลที่เป็นเท็จ เพราะกลุ่มผู้ชุมนุมจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่หรือผู้บริหารประเทศในอนาคต

๒๙. นายวันชัย สอนศิริ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๕.๓๖ - ๑๕.๕๑ นาฬิกา

- ขอขอบคุณนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา และพรรคการเมือง ที่นำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมาพูดคุยและหารือกันในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาในครั้งนี้

- ประเด็นเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น ทราบว่านายกรัฐมนตรีได้รับไปดำเนินการ โดยรับข้อเสนอว่าหากสามารถผลักดันให้เรื่องใดสามารถสัมฤทธิ์ผล ตลอดจนเกิดความพอใจของทุกฝ่ายได้ ก็จะเร่งดำเนินการ อีกทั้ง รองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม ก็ได้อภิปรายรายละเอียดเพิ่มเติม พร้อมยืนยันว่ารัฐบาลสนับสนุนการแก้ไขรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน โดยจะมีการเสนอกฎหมายและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังนั้น จึงทำให้บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกรัฐสภาคลี่คลายมากขึ้น

- แนวทางการแก้ไขปัญหาตามที่นายกรัฐมนตรี ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “เราควรหันหน้ากลับมาปรองดองกัน” เพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นั้น เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง ถูกจุด และตรงประเด็นในสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนี้ และในอนาคตต่อไปข้างหน้า หากสามารถกระทำได้จริงและรวดเร็ว ก็จะทำให้บ้านเมืองเกิดความสงบเรียบร้อยและมั่นคงจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

- ขอเสนอว่า จะมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะยุติความทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมา เพราะหากสามารถยุติเรื่องนี้ได้ก็จะสามารถทำให้บ้านเมืองเกิดความสงบร่มเย็นได้

๓๐. นางสาวจิราพร สินธุไพร (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๕.๕๑ - ๑๖.๐๒ นาฬิกา

- ตนเคยอภิปรายในสภาหลายครั้งว่า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา คือ คู่กรณีของผู้ชุมนุม จึงควรไปเจรจากับผู้ชุมนุมเอง แต่ พลเอก ประยุทธ์ฯ ก็ไม่เคยทำ จนต้องมาเปิดประชุมวิสามัญ อย่างไรก็ตาม การเสนอญัตติขอเปิดประชุมวิสามัญ กลับไม่ได้พูดถึงข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมเลย นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอจะตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ อ้างว่าเพื่อมาแก้ไขปัญหา ตนเห็นว่าไม่ใช่ทางแก้ที่ถูกต้อง ทางที่ถูกต้อง คือ พลเอก ประยุทธ์ฯ ต้องไปเจรจา

- ความผิดของ พลเอก ประยุทธ์ฯ คือ

๑. พลเอก ประยุทธ์ฯ ไม่ใช่ผู้บริหาร แต่เป็นนักรัฐประหารที่สร้างกลไกที่ทำให้เกิดความเสียหายมากมาย ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่ถดถอยมาตั้งแต่ก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด ๒๐๑๙ ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาการระบาดดังกล่าวก็ยิ่งซ้ำเติมสถานการณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจ ทั้งการปิดกิจการ การว่างงาน ฯลฯ จนนำไปสู่การที่ผู้ชุมนุมซึ่งประกอบด้วยนิสิต นักศึกษา ออกมาเรียกร้องอนาคตที่ดีกว่านี้

๒. พลเอก ประยุทธ์ฯ ไม่ใช่คนปรองดอง แต่เป็นนักไล่ล่า กล่าวคือ มีการไล่ล่าจับกุมคุมขังผู้ที่มีความเห็นต่าง นักกิจกรรมทางการเมือง ฯลฯ

๓. พลเอก ประยุทธ์ฯ ไม่ใช่คนปฏิรูป แต่เป็นนักปฏิเสธการปฏิรูป ตั้งแต่เข้ามาสู่อำนาจ ยังไม่มีการปฏิรูปใด ๆ เลย แม้จะมีการตั้งคณะกรรมการมากมาย ก็ยังไม่มีมีการปฏิรูป ประชาชนทนไม่ไหว จึงต้องออกมาไล่

- แม้พลเอก ประยุทธ์ฯ จะมาบอกในสภว่าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ มีกำหนดเวลาดำเนินการต่าง ๆ ตนก็ไม่เชื่อ เพราะหลายครั้งที่พลเอก ประยุทธ์ฯ พูด แต่ไม่ได้ทำให้เกิดขึ้นจริง

- ประชาคมโลกจับตาดูการชุมนุม และพร้อมเดินเคียงข้างนิสิต นักศึกษา

- ตนไม่เห็นความจริงจึ่งในการแก้ไขสถานการณ์ของ พลเอก ประยุทธ์ฯ แต่กลับเห็นการเติมเชื้อไฟเข้าไปในความขัดแย้งมากขึ้น

- ตนขอให้รัฐบาลตบยืนยันว่าจะไม่ใช้กำลังความรุนแรง หรือ อาวุธ กับผู้ชุมนุมอีก

- ถ้าพลเอก ประยุทธ์ฯ ลาออก จะคลี่คลายปัญหาได้ทันที

๓๑. นายสุพัฒนพงษ์ พันธ์มีเชาว์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

ตอบชี้แจงเวลา ๑๖.๐๓ - ๑๖.๑๓ นาฬิกา

- ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๒๐๑๙ ในช่วงเดือนเมษายนที่ผ่านมา แม้จะสงบแล้ว และรัฐมีการผ่อนคลายมาตรการควบคุมลง จนประชาชนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้ปกติ ทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้น ความมั่นใจของผู้บริโภคจะเริ่มดีขึ้น ความเชื่อมั่นทางธุรกิจ การส่งออก ราคาสินค้าเกษตร อยู่ในระดับที่ดีขึ้นตามลำดับ

- ต่างชาติ เช่น IMF ได้ชื่นชมการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๒๐๑๙ ของประเทศไทย และอัตราการฟื้นฟูหลังการระบาดของโรครมีความรวดเร็วมากขึ้น ทั้งนี้ ภาครัฐได้เพิ่มมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลายมาตรการ ทำให้สภาพเศรษฐกิจของประเทศปรับตัวดีขึ้น แม้ตัวเลข GDP จะติดลบอยู่ที่ระดับ ๗ เปอร์เซ็นต์ แต่ยังคงติดลบไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์

- รัฐได้มีมาตรการเยียวยาฟื้นฟูผู้ประกอบการธุรกิจ โดยมีการพักชำระหนี้ของลูกหนี้ ๑๒.๕ ล้านราย รัฐบาลร่วมมือกับภาคเอกชน พยายามประคับประคอง ซึ่งพบว่า กลุ่มลูกค้าที่จะประสบปัญหาล้มละลาย ๙๐ เปอร์เซ็นต์ กลับมาประกอบธุรกิจได้ปกติ แต่มีเพียง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ที่ยังไม่สามารถกลับมาได้ ซึ่งจะต้องหาแนวทางช่วยเหลือต่อไป

- เราเป็นประเทศที่ฟื้นฟูหลังการแพร่ระบาดได้เป็นอย่างดี เราจะค่อยๆ ททยอยเปิดประเทศ แต่ก็จะต้องติดปัญหาการชุมนุมทำให้ความเชื่อมั่นลดลง แต่อย่างไรก็ตาม รัฐ ภาคเอกชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะพยายามประคับประคองประเทศให้ผ่านช่วงวิกฤตไปได้ เพื่อรักษาประเทศไว้สำหรับให้เด็กและเยาวชนรุ่นต่อไป

๓๒. นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ตอบชี้แจงเวลา ๑๖.๑๓ - ๑๖.๓๘ นาฬิกา

- ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาหนี้สาธารณะ ปัญหาการศึกษาจบใหม่ไม่มีงาน เป็นปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกัน

- ปี ๒๕๖๒ มีข้อมูลว่าเศรษฐกิจประเทศไทยขยายตัว ร้อยละ ๒ ซึ่งถือเป็นการขยายตัวต่ำสุดของประเทศในกลุ่มอาเซียน มีผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายนอก อาทิ ปัญหาเศรษฐกิจโลก และสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระทบต่อประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งประเทศไทย เพราะเกี่ยวเนื่องถึงเรื่องห่วงโซ่อุปทานในระบบเศรษฐกิจ (Supply Chain) ที่มีฐานอยู่ในประเทศจีน หรือผลกระทบจากการทำประชาคมติ Brexit ที่ทำให้กระแสโลกมีความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งค่าเงินบาทที่แข็งตัวระยะสั้นในหลายช่วง รวมทั้งปัจจัยภายใน โดยเฉพาะการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปี ๒๕๖๓ ที่เกิดความล่าช้า ไม่เป็นตามแผนงาน

- ปี ๒๕๖๓ เมื่อพิจารณาข้อมูลเป็นรายไตรมาส จะพบว่า ไตรมาสแรก เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจมากน้อยต่างกันไป ขึ้นอยู่กับ การควบคุมและการรับมือของแต่ละประเทศ เมื่อเข้าสู่ไตรมาสสอง แม้ตัวเลขการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของประเทศติดลบ แต่ประเทศไทยก็ยังได้รับค่าขึ้นชมในการรับมือกับปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยมองว่าเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่จะปรับตัวได้ดี ผ่านดัชนี การใช้ไฟฟ้า และการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรม และภาคการผลิตที่เพิ่มขึ้น

ส่วนในไตรมาสสาม มีข้อมูลว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มการขยายตัวที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะมี ส่วนช่วยให้ตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในไตรมาสที่สามและไตรมาสที่สี่ดีขึ้นได้

- การดำเนินงานของกระทรวงการคลัง ต่อปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ ขอให้ข้อมูล ดังนี้
ระยะแรก

๑. การรับมือกับปัญหาโควิด เน้นการดูแลทั้งประชาชนและผู้ประกอบการภาคเอกชน โดยมี มาตรการทางการเงิน และมาตรการภาษีที่ช่วยแบ่งเบาภาคธุรกิจ เช่น การปรับลดภาษีในการผลิตหน้ากากอนามัย ทำให้หน้ากากอนามัยมีราคาลดลง สามารถหาซื้อได้ทั่วไปในปัจจุบัน

๒. สินเชื่อเพื่อการจ้างงาน เมื่อรัฐบาลประกาศมาตรการ Lockdown ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ แต่ได้มีแผนงานเพื่อช่วยเหลือภาคธุรกิจให้คงการจ้างแรงงาน ซึ่งภาคธุรกิจก็อาจคงแรงงานแต่ลดเงินเดือน หรือการเพิ่มมาตรการเพื่อการจ้างงานนักศึกษา เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดด้านแรงงาน การประหยัด และลดค่าใช้จ่าย การลดค่าธรรมเนียมบริการของหน่วยงานรัฐ รวมทั้งการขยายเวลาและลดภาษีส่วนบุคคลในปี ๒๕๖๒

ระยะที่สอง

๑. กิจกรรมการเดินทาง เป็นผลต่อเนื่องจากโรคโควิดที่เชื่อว่าสามารถแพร่กระจายจากคนสู่คน ดังนั้น จึงมีมาตรการป้องกันไม่ให้คนอยู่ใกล้ชิดกัน

๒. การเติมเงินในระบบให้ประชาชนทั่วไป ภาคการเกษตร และภาคสังคม ที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของกระทรวงพัฒนาสังคมฯ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีมาตรการช่วยเหลือประชาชนไปกว่า ๑๕.๓ ล้านคน โดยเป็นมาตรการเยียวยาเสริมสภาพคล่อง และแบ่งเบาค่าใช้จ่ายให้ประชาชน

๓. มีมาตรการภาษีเพื่อบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ด้วยการเลื่อนการเสียภาษี
ระยะที่สาม ซึ่งเป็นช่วงหลังการคลาย Lockdown เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจสามารถ
ดำเนินงานได้ปกติ โดยการออกมาตรการด้านการเงินการคลัง คือ

๑. การออกพระราชกำหนดเพื่อให้รัฐบาลกู้เงินมาใช้บริหารประเทศ ๓ ฉบับ โดยมีมาตรการ
ที่ดำเนินไปแล้ว เช่น มาตรการเพื่อการรักษาเสถียรภาพ ให้การช่วยเหลือดูแลบุคลากรทางการแพทย์
การจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์ และค่าใช้จ่ายเพื่อการกักตัวของผู้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย
และมาตรการชดเชยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด เช่น ผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
ผู้ประกันตน กลุ่มเปราะบาง มากกว่า ๓๐ ล้านคน เป็นเงินกว่า ๓๖๐,๐๐๐ ล้านบาท

๒. แผนงานเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาหลักเกณฑ์เพื่อนำเงิน
ไปใช้ และส่งไปถึงกลุ่มรากหญ้าอย่างแท้จริง

๓. แผนงานการจ้างแรงงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงาน และกระทรวง
อุดมศึกษาในการหามาตรการเพื่อจ้างงานนักศึกษาจบใหม่

๔. มาตรการ Soft Loan ซึ่งปฏิบัติตามมาตรการของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจะมีเครื่องมือ
๓ ส่วน คือ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ เช่น ออมสิน ธกส. อิสลามแบงก์ EXIM bank
และสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร

๕. การดำเนินงานของกระทรวงการคลัง โดยดำเนินมาตรการผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
ของรัฐที่สามารถขยายเวลาการพักหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ หรือในกรณี SMEs ผู้ประกอบการ SMEs
สามารถติดต่อกับธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ในการดูแลเสริมสภาพคล่องหรือ
การยืดเวลาพักชำระหนี้ได้

- ความมั่นคงด้านการธนาคารเพียงพอต่อมาตรการที่รัฐมีหรือไม่ นั้น สำหรับสถาบันการเงินเฉพาะ
กิจของรัฐมีการสำรองเงินไว้เป็นไปตามมาตรฐานของธนาคารแห่งประเทศไทย

- ความมั่นคงทางฐานะการคลังของประเทศ พิจารณาได้จากทุนสำรองระหว่างประเทศ
มีความมั่นคงตามการชี้แจงของธนาคารแห่งประเทศไทย

- การแก้ไขปัญหาหรือการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ได้รับผลกระทบจากปัญหาเดียวกันและเป็นเหมือนกัน
ทั้งโลก อย่างไรก็ดี ปีนี้รายได้ของประเทศยังคงเป็นไปตามเป้าหมาย ฐานะทางการเงินมีความมั่นคง
ช่วงวิกฤติโควิด รัฐบาลได้ดำเนินแผนงานเพื่อการพัฒนาและรักษาสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสุขภาพ
โดยมีการดำเนินการระยะสั้นในการสร้างกำลังซื้อ และมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย
โดยมีโครงการที่ดำเนินไปแล้ว ดังนี้

๑. โครงการช้อปดีมีคืน เพื่อเสริมสร้างกำลังซื้อ

๒. โครงการเราเที่ยวด้วยกัน ในความรับผิดชอบของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๓. โครงการคนละครึ่ง เป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยและหาบเร่แผงลอย ตลอดจนการเพิ่ม
กำลังซื้อให้ประชาชน

- ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ฐานะทางการเงินของประเทศมีความมั่นคง มีเสถียรภาพทางการคลัง
ซึ่งในระยะต่อไปต้องดูมาตรการในการแข่งขันของประเทศ และโครงการต่าง ๆ ที่รัฐริเริ่ม เพื่อให้เป็นไป
ตามวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญและมอบหมายให้จัดทำ
แผนงานเพื่อเสริมขีดความสามารถ และสร้างคุณภาพการพัฒนาประเทศ ทั้งระบบวาง โครงสร้างพื้นฐาน

ต่าง ๆ การปรับปรุงสนามบินและท่าอากาศยานเพื่ออำนวยความสะดวกและรองรับนักท่องเที่ยว และเดินทางการลงทุนในอนาคตเพื่อการสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย

๓๓. นายสุชาติ ชมกลิ่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

ตอบชี้แจงเวลา ๑๕.๕๑ - ๑๖.๐๒ นาฬิกา

- ขอให้ข้อมูลในประเด็นที่กล่าวถึงภาคแรงงาน ทั้งเรื่องการจ้างงาน และการเลิกจ้าง ซึ่งเป็นที่ทราบดีว่าแรงงานเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ โดยข้อมูลที่จะรายงานนี้เป็นข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

- เมื่อพิจารณาข้อมูลการเลิกจ้างจากฐานข้อมูลผู้ประกันตนในกองทุนสวัสดิการสังคม ปรากฏว่าในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด ๒๐๑๙ มีการเลิกจ้างจำนวนมากถึงกว่า ๘ แสนราย แต่ปัจจุบันผู้ถูกเลิกจ้างดังกล่าวกลับเข้าสู่การจ้างงานแล้วกว่าแสนราย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลผู้ประกันตนรายใหม่ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกันยายนแล้ว จะเห็นว่ามีจำนวนถึง ๔ แสนราย แสดงให้เห็นว่า มีแรงงานใหม่เข้าสู่ระบบการจ้างงานจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าระบบเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวขึ้น

- ในส่วนภาคธุรกิจที่ใช้มาตรการตามมาตรา ๗๕ ของกฎหมายแรงงาน ในการชะลอการทำงานหรือลดค่าจ้างของลูกจ้าง ในปัจจุบันมีเพียงประมาณสองหมื่นราย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการผลิตของภาคธุรกิจเริ่มกลับเข้าสู่ภาวะปกติแล้ว

- ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด ๒๐๑๙ มีจำนวนการลาออกจากงานหรือการเลิกจ้างโดยเฉลี่ยเดือนละประมาณ ๑ แสนราย แต่เมื่อเข้าสู่เดือนสิงหาคมเป็นต้นมา จำนวนการเลิกจ้างได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในเดือนกันยายนที่ผ่านมา มีการเลิกจ้างเพียงประมาณ ๕ หมื่นราย

- จากการประสานข้อมูลกับสภาอุตสาหกรรมพบว่า ในส่วนของภาคยานยนต์ได้กลับมาขยายการผลิตสั่งซื้อที่เป็นปกติ และบางแห่งมีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้จากการตรวจสอบในกลุ่มแรงงานในภาคยานยนต์ พบข้อมูลว่า มีอัตราการจ้างงานและการทำงานนอกเวลาตามปกติ อย่างไรก็ตามก็ต้องยอมรับว่าในภาคการท่องเที่ยวยังคงได้รับผลกระทบและยังไม่สามารถฟื้นฟูให้เป็นปกติได้

- ที่ผ่านมาระทรวงแรงงานได้จัดงาน Job expo เพื่อให้มีการจัดหางานระหว่างผู้ว่าจ้างและแรงงาน โดยสามารถจับคู่ระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้หางานได้กว่าแสนราย โดยจำนวนหนึ่งอยู่ระหว่างการสัมภาษณ์ และอีกส่วนหนึ่งกว่าหมื่นรายได้มีการทำสัญญาว่าจ้างแล้ว นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสังเกตว่าขณะนี้มีความต้องการที่ยังว่างอยู่กว่าล้านอัตรา ส่วนใหญ่อยู่ในภาคผลิต ภาคสิ่งทอ และการออกแบบ ขณะที่ผู้มีสมัครงานเพียงสองแสนกว่าอัตราส่วนใหญ่วางตัวอยู่ในกลุ่มงานด้านการตลาด ซึ่งทางกระทรวงแรงงานได้ประสานไปยังกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้พัฒนาการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อตลาดแรงงานต่อไป

- สำหรับการเลิกจ้างแรงงานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในช่วงที่เกิดการระบาดของเชื้อโควิด ซึ่งมีการเลิกจ้างกว่า ๒ แสนราย โดยในจำนวนดังกล่าวเป็นชาวกรุงเทพฯ ประมาณแสนราย และส่วนที่เหลือเป็นแรงงานที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งกระทรวงแรงงานได้เล็งเห็นในส่วนนี้และสนับสนุนให้กลุ่มแรงงานดังกล่าวสามารถพัฒนาฝีมือเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัวหรือทำเกษตรกรรมได้

- ในเรื่องการเลิกจ้างอย่างไม่เป็นธรรม ได้มีการประสานให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มสหภาพแรงงาน รวมทั้งทำงานเชิงบูรณาการกับกรมสวัสดิการแรงงานแล้ว และมีความพยายามที่ผลักดันแรงงานเหล่านี้มาทำงานในตำแหน่งของภาครัฐที่ยังว่างอยู่

๓๔. นางสาวชนก จันทาทอง (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๖.๕๑ - ๑๗.๐๐ นาฬิกา

- การที่นายกรัฐมนตรีขอให้มีการอภิปรายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖๕ โดยมีเหตุผลคือ การแพร่ระบาดของโควิด ๒๐๑๙ การขัดขวางขบวนเสด็จ และการชุมนุมที่ผิดกฎหมาย จึงสมควรรับฟังความเห็นของสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีต้องการขอความเห็นจากสมาชิกวุฒิสภาเพื่อหาทางออกประเทศ

- ทางออกมีทางเดียวคือ พลเอก ประยุทธ์ ต้องลาออกจากรัฐมนตรีเท่านั้น โดยเหตุผลที่ท่านสมควรลาออกมี ๕ ข้อ

๑. ท่านยึดอำนาจจากรัฐบาลที่มาจากประชาธิปไตย ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๒. ท่านร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่ชอบ มีกติกาที่เอื้อต่อพวกพ้องเพื่อให้ตนเองกลับเข้ามาใช้อำนาจต่อไป อาทิ การให้สมาชิกวุฒิสภาเลือกนายกรัฐมนตรีได้ ทำให้ท่านได้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาด้วยวิธีการที่ไม่สง่างาม

๓. ท่านบริหารประเทศไม่เป็น ดูได้จากหลายๆสิ่งๆที่รัฐบาลทำไป เช่น อยากให้ประชาชนยากจน ดูได้จากต้องการแจกบัตรคนจนให้มากขึ้นทุกปี ท่านใช้ถ้อยคำที่ซ้ำเติมประชาชน เช่น น้ำท่วมให้ไปเลี้ยงปลา หนาวแพงให้ปลูกกินเอง แทนที่จะปรับเปลี่ยนการปลูกพืชของเกษตรกร

๔. สร้างหนี้มากมายให้กับประชาชนไทยตลอดเวลาตั้งแต่รัฐประหารจนบัดนี้ ๖ ปี สร้างหนี้มาแล้ว ๓.๓ ล้านล้านบาท ส่งผลให้หนี้สาธารณะสูงขึ้นเป็น ๖.๙๘ ล้านล้านบาท คนไทยเป็นหนี้เฉลี่ยคนละ ๑ แสนบาท

๕. ท่านไม่สามารถสร้างความปรองดองให้กับประเทศไทยได้เลย นักเรียนนักศึกษาออกมาชุมนุมจำนวนมาก แต่ท่านกลับสั่งการให้มีการใช้การสลายการชุมนุมที่รุนแรง ใช้กำลังกับนักเรียนนักศึกษา สร้างตราบาปให้กับเด็กที่มองเห็นต่างทางการเมือง เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่นนี้มิใช่การสร้างความปลอดภัย

๓๕. นายบุญญ สิ่วภิรมย์รัตน์ (พรรคเศรษฐกิจใหม่) เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๗.๐๙ นาฬิกา

- การแก้ปัญหาในครั้งนี้ประชาชนมองเราด้วยความคาดหวังและความไม่ไว้วางใจ ดังนั้น หลังจากวันนี้รัฐสภาต้องมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดยทุกภาคส่วนทั้ง รัฐบาล ผู้ชุมนุม รัฐสภา ประชาชน ควรร่วมกันกำหนดทิศทางการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง โดยขอเสนอ ดังนี้

๑. การตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับฟังความคิดเห็นของผู้ชุมนุม ประกอบด้วย ๑) นิสิต นักศึกษา ผู้ชุมนุม ๒) ตัวแทนรัฐบาล ๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคฝ่ายค้าน ๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรครัฐบาล และ ๕) สมาชิกวุฒิสภา โดยมีสัดส่วนเท่ากัน ทั้งนี้ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งควรเปิดกว้างและพร้อมรับฟัง เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่ทุกฝ่ายยอมรับได้

๒. แก้ไขรัฐธรรมนูญโดยนำร่างทั้งหมดมาพิจารณาพร้อมกัน และมีกำหนดเวลาแก้ไขที่ชัดเจนตามด้วยการยุบสภา

๓. การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เช่น โดยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีลดลงร้อยละ ๔๐ ถึงร้อยละ ๕๐ จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ประกอบการ E-Commerce Application และ Platform ต่างๆ รวมทั้งนำเงินนอกงบประมาณมาใช้กระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างงาน รวมทั้งควรมีการสนับสนุนสตาร์ทอัพอย่างแท้จริง โดยไม่มีการเล่นพรรคเล่นพวก

๔. การแก้ปัญหาโควิด ๒๐๑๙ ต้องมีการรณรงค์ให้ประชาชนป้องกันการแพร่ระบาด อาทิ การสวมหน้ากาก การทำ Social distancing อย่างจริงจัง และเร่งสนับสนุนส่งเสริมให้ผลิตวัคซีนให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว เพื่อให้ประเทศพร้อมที่จะเปิดประเทศอย่างปลอดภัย ซึ่งไม่ใช่กระทบแค่การท่องเที่ยวแต่ยังส่งผลต่อการส่งออกด้วย โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่ราคาตกต่ำอย่างต่อเนื่อง

๓๖. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๗.๐๙ - ๑๗.๒๒ นาฬิกา

- การอภิปรายในครั้งที่เป็นความคาดหวังของทุกกลุ่ม ที่อยากเห็นทางออกของประเทศที่เป็นทางออกที่สงบสุข

- ขอเน้นที่พระบรมราโชวาท รัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานไว้ว่า “กีฬาสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคน และชีวิตของบ้านเมือง” ซึ่งเห็นว่าสามารถเชื่อมโยงกับการเมืองได้ เหตุที่มีความเห็นเช่นนี้เพราะในอดีตเคยมีคำกล่าวที่ว่า การเมืองนำการทหาร นำเศรษฐกิจ นำทุกอย่าง แต่วันนี้ขอให้กีฬานำการเมือง เนื่องจากหากทุกคนมีน้ำใจนักกีฬา อาจไม่ต้องใช้กฎหมายบังคับกัน แต่ถ้าทุกคนไม่มีสปิริตแบบนักกีฬา ก็จะไม่สามารถผ่านพ้นปัญหาไปได้ ดังนั้น ก่อนตำหนิใคร ก่อนที่จะไล่ให้ใครลาออก ต้องพิจารณาตัวเองก่อนว่าดีพอหรือยัง สปิริตของตัวเองสำคัญที่สุด ถ้าตัวเองดูแล้ว จึงมองสปิริตของคนอื่น

- หากเปิดช่องว่างให้เด็ก เยาวชน ทุกเพศ ทุกวัยในการแสดงความคิดเห็น ควรต้องอบรมเรื่องการใช้อ้อยคำ มิให้มีการใช้คำหยาบคายด้วย

- ประเด็นที่อาจเป็นทางออกของประเทศไทย คือ การปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา ทุกวันนี้ใช้การศึกษาเป็นสื่อกลมเกลียวชีวิต เราต้องอบรมไม่ให้เยาวชนใช้คำหยาบคาย

- เมื่อเน้นเรื่องกีฬา บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๑ ที่กำหนดว่า “รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน” ควรที่จะยังคงไว้

- หากมองกีฬาเหมือนกับการเมือง รัฐบาลกับฝ่ายค้านเปรียบเสมือนคู่แข่งกัน แต่ต้องไม่มองอีกฝ่ายเป็นศัตรู มิฉะนั้นประเทศชาติจะเสียหาย ต่างฝ่ายต้องหยุดสร้างความเกลียดชัง สร้างความแตกแยกด้วยคำหยาบคาย

- สำหรับประเด็นการปฏิรูปสถาบัน ควรนำไปไว้ทีหลัง ไม่เช่นนั้นกองเชียร์ทั้งสองฝ่ายจะออกมาเคลื่อนไหว และเกิดความไม่สงบในประเทศ

- สุดท้ายนี้ ขอนำคำสอนของหลวงพ่อบัณฑิต มาเตือนใจทุกท่าน ดังนี้ “หน้านอกบอกความงาม หน้าในบอกความดี หน้าที่ยบอกความสามารถ หน้านอกหน้าในแต่งให้น้อย หน้าที่ยแต่งให้มาก”

๓๗. นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ตอบชี้แจงเวลา ๑๗.๒๓ - ๑๗.๓๖ นาฬิกา

- ขอขอบคุณที่สมาชิกวุฒิสภาที่ได้อภิปรายแสดงความห่วงใยเกี่ยวกับสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

- ตลอดระยะเวลา ๑๐ เดือนที่ผ่านมา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการแก้ไขปัญหาโรคโควิด ๒๐๑๙ ที่แพร่ระบาดทั่วโลก โดยนายกรัฐมนตรีได้เป็นประธานศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ ด้วยตนเอง โดยได้ผนึกกำลังและบูรณาการการทำงานทำให้เกิดพลังในการต่อสู้กับสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้เป็นอย่างดี

- ปัจจุบันประเทศไทยได้รับการจัดลำดับเป็นประเทศที่สามารถรับมือกับโรคโควิด ๒๐๑๙ ในลำดับต้น ๆ ของโลก ซึ่งกรณีนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากรัฐบาลไม่ให้ความใส่ใจในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ

- ขณะนี้ประเทศไทยมีความพร้อมอย่างมากทั้งในเรื่องเวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ เพื่อรองรับสถานการณ์ของโรคโควิด ๒๐๑๙ ตัวอย่างเช่น องค์กรเภสัชกรรมได้มีการผลิตหน้ากากอนามัยเพื่อลดปัญหาการกักตุนหน้ากากอนามัยด้วยแล้ว เป็นต้น

- ในเรื่องการผลิตวัคซีนซึ่งเป็นข้อกังวลของประชาชนนั้น ขอรายงานข้อมูลว่า ได้มีการลงนามใน MOU กับทุกสถาบันที่เป็นสถาบันชั้นนำด้านการพัฒนาและคิดค้นการผลิตวัคซีน และขอให้คำยืนยันว่า รัฐบาลชุดนี้จะทำให้ทุกคนในประเทศไทยได้รับวัคซีน หากมีการค้นพบและผลิตได้สำเร็จ

- ภาครัฐได้มีการบรรจุบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาโรคโควิด ๒๐๑๙ เพิ่มเติม รวมทั้งมีการดูแลอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยได้ให้คำสัญญาว่าจะดูแลบรรดาอาสาสมัครฯ ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดสถานการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังได้มีการอนุมัติงบประมาณเพื่อพัฒนาและยกระดับการสาธารณสุขทั้งระบบ

- รัฐบาลจะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ที่จะทำให้มีผู้ติดโรคโควิด ๒๐๑๙ ในประเทศไทยมีจำนวนน้อยที่สุดและหากยังคงมีผู้ติดเชื้อก็จะสนับสนุนและให้การดูแลรักษาพยาบาลเป็นอย่างดี

- รัฐบาลขอยืนยันว่า มีความพร้อมในการต่อสู้กับโรคโควิด ๒๐๑๙ และมีความเชื่อมั่นเป็นอย่างมากกว่า สามารถรับมือกับสถานการณ์ได้เป็นอย่างดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต และเมื่อภายหลังจากสถานการณ์ของโรคโควิด ๒๐๑๙ ผ่านพ้นไป เชื่อกันว่าคนทั่วโลกจะต้องมีความมั่นใจกับประเทศไทย แต่ทั้งนี้ทุกคนในชาติจะต้องมีความสามัคคี โดยที่ตนเชื่อว่าทุกคนจะสามารถรักและสามัคคีกันได้ดีดังเช่นที่ผ่านมา

๓๘. นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์ (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๗.๓๖ - ๑๗.๔๘ นาฬิกา

- นับแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เริ่มมีการชุมนุมเรียกร้องของนิสิต นักศึกษา ซึ่งรัฐบาลใช้วิธีการจับกุมคุมขังมาตลอด ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาคือผิดและทำให้เกิดการชุมนุมบานปลายไปทั่วประเทศ
- ตอนนี้เริ่มมีบุคคลที่สามเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว มีการดึงเรื่องความขัดแย้งจากต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องแล้วด้วย
- รัฐบาลมองผู้ชุมนุมเป็นศัตรู ไม่ได้พยายามเข้าไปแก้ปัญหา ดังนั้น การใช้เวทีรัฐสภาแก้ไขปัญหาจะได้ผลได้อย่างไร ในเมื่อพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา แคคนเดียวที่เป็นปัญหา
- ตนไม่อยากจะเห็นเหตุการณ์ซ้ำรอยเหตุการณ์รุนแรงทางการเมืองในอดีต ดังนั้น ในเมื่อพลเอก ประยุทธ์ฯ คือ คู่ขัดแย้งเพียงคนเดียวของประชาชน พลเอก ประยุทธ์ฯ จึงต้องเป็นคนเริ่มต้นในการแก้ปัญหา โดยต้องเปิดใจรับฟัง จริงใจ แล้วเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ชุมนุมได้มีโอกาสมาพูดคุยด้วยเพื่อหาทางออกร่วมกัน
- ขอเรียกร้องให้ พลเอก ประยุทธ์ ลาออกฯ ซึ่งจะทำให้กลายเป็นวีรบุรุษ ซึ่งดีกว่าเป็นทรราช
- เด็กรุ่นใหม่เป็นพลเมืองโลก มีความรู้ มีความสามารถ และสายตากว้างไกล ในการชุมนุมมีการถ้อยทีถ้อยอาศัย แต่สาระสำคัญ คือ เขามีความคิด เขาเรียกร้องอนาคตที่สดใสกว่าที่ประเทศเป็นอยู่ตอนนี้
- เรื่องการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ นายกรัฐมนตรีต้องลงไปรับฟังผู้ชุมนุมอย่างจริงจัง เพื่อให้ทราบข้อเรียกร้องที่แท้จริง
- ในวันนี้ตนยังคิดไม่ออกว่าทางออกของปัญหาจะเป็นอย่างไร

๓๙. นายพีระวิทย์ เรื่องลือตลภาค (พรรคไทยรักธรรม) เวลา ๑๗.๔๘ - ๑๗.๕๑ นาฬิกา

- รัฐบาลและทุกคนควรร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง ให้มีความสงบสุขด้วยสันติวิธี มีความอยู่ดีกินดี
- ขอให้รัฐสภาหารือเพื่อให้ปัญหาจบลง ควรฟังข้อเสนอของฝ่ายค้าน แต่ข้อเสนอดังกล่าวต้องปฏิบัติได้ด้วย
- ขอให้ม็อบกลางเป็นผู้ไกลเกลี่ย เช่น สถาบันพระปกเกล้า เป็นตัวกลางในการไกลเกลี่ย
- ขอให้เร่งรัดการพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญ และในประเด็นเรื่องการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์เห็นว่า ต้องมีการพูดคุยกันหาแนวทางแก้ไขหรือหาทางออกอย่างจริงจัง

๔๐. นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ตอบชี้แจงเวลา ๑๗.๔๘ - ๑๗.๕๑ นาฬิกา

- การสลายการชุมนุมและการจับกุมดำเนินคดีกับผู้ชุมนุม มีผู้ถูกจับกุมซึ่งมีอายุ ๑๗ ปี เพียงคนเดียวเท่านั้น
- การจับกุมของเจ้าหน้าที่ใช้วิธีที่เป็นสากล จับกุมอย่างละมุนละม่อม ไม่ใช่เครื่องพันธนาการ
- การสลายการชุมนุมมีการแจ้งก่อนสลายลวงหน้า และดำเนินการด้วยมาตรการจากเบาไปหาหนัก
- การจับกุมดำเนินคดีเด็กและเยาวชนได้ทำตามขั้นตอนของกฎหมายและมาตรฐานสากลทุกประการ โดยมีการแจ้งสิทธิขณะจับกุม การแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำจะมีทนายความและนักสังคมสงเคราะห์ร่วมด้วย และแจ้งผู้อำนวยการสถานพินิจด้วย ก่อนส่งศาลเด็กและเยาวชนภายใน ๒๔ ชั่วโมง หากศาลเห็นว่าการดำเนินการจับกุมและดำเนินคดีไม่ถูกต้องศาลจะสั่งปล่อยทันที

๔๑. นายจรัญ ท่วงทรัพย์ (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๗.๕๙ - ๑๘.๑๔ นาฬิกา

- ถ้าหากไม่มีการวางแผนให้นายกรัฐมนตรีอยู่ในตำแหน่งอย่างยาวนาน และถ้าไม่มีนายกรัฐมนตรีที่ลงมาเป็นคู่ขัดแย้งทางการเมือง ก็คงไม่มีการออกมาประท้วงของประชาชน
- เหตุการณ์อ้างอิงตามที่ได้กล่าวอ้างถึงนายกรัฐมนตรี คือ
 - ระยะเริ่มแรก เริ่มวางแผนตั้งแต่การรัฐประหาร และเริ่มบริหารงานด้วยนโยบายการกู้เงินจากปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ เพื่อมาเป็นช่องทางในการทำพรรคการเมือง
 - ระยะที่สอง การร่างรัฐธรรมนูญที่เอื้อประโยชน์ให้นายกรัฐมนตรีกรณีพรรคของตนเอง ไม่สามารถเป็นพรรคที่มีเสียงข้างมากได้
- จากทฤษฎีเชิงประจักษ์ ประชาชนได้มีการรับรู้ มีการสังเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง และรับรู้ถึงความจริงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาว่านายกรัฐมนตรีเป็นอย่างไร จนมีการเคลื่อนไหวทุกวันนี้ แต่น่าเสียใจแทนประชาชน เพราะทุกวันนี้นายกรัฐมนตรียังคงยึดติดว่า การเคลื่อนไหวของสังคมในวันนี้ยังมีนักการเมืองอยู่เบื้องหลัง ทั้งนี้ ขอให้ฝ่ายความมั่นคงช่วยรายงานความจริงให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย
- จากคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีที่ว่า ผมไม่ปฏิรูป ผมเกลียดการเมือง และเราจะทำตามสัญญาขอเวลาอยู่ไม่นาน ปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าเป็นเรื่องโกหกทั้งหมด
- ยุทธศาสตร์ชาติไม่มีการเปลี่ยนแปลง งานไม่มีความก้าวหน้า แต่หากมีความตั้งใจจริงที่จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่จริงสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การทำงานมาเมื่อ ๔ ปี ที่ผ่านมาแล้ว
- นายกรัฐมนตรีได้อธิบายว่า เมื่อปี ๒๕๕๗ เกิดปัญหาขึ้น จึงต้องเข้ามาอยู่ในตำแหน่งนี้ แต่ขอบอกว่าการกระทำของนายกรัฐมนตรีและคนใกล้ชิดเป็นการฝืนธรรมชาติ เพราะปัญหาลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นอยู่ทั่วโลก แต่แนวทางการแก้ไขของโลกคือการใช้กลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ ไม่มีการรัฐประหาร แต่เมื่อมองกลับมาที่ประเทศไทย เมื่อเกิดปัญหาการบริหารกลับไม่ปล่อยให้มีการใช้กลไกการใช้สิทธิทางพลเมืองตัดสิน แต่ใช้การรัฐประหารจนทำให้ประเทศชาติเดินมาถึงจุดนี้ จุดที่เยาวชนออกมาชุมนุม

- ยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ดูสวยงามแต่ไม่สามารถทำได้ หากมีความตั้งใจจริงก็สามารถทำเรื่องตามยุทธศาสตร์ได้ตั้งแต่เมื่อ ๔ ปีที่ผ่านมา

- ในต่างประเทศรัฐสภามีองค์ประกอบของสมาชิกวุฒิสภาและมีการทำงานตามหน้าที่ แต่ปัจจุบันสมาชิกวุฒิสภาบางคนก็ไม่กล้าบอกลูกหลานว่าตนเองทำอะไร เพราะกลัวจะถูกลูกหลานด่า ดังนั้น จึงอยากให้สมาชิกวุฒิสภาพิจารณาและทำงานที่ดี อย่าให้สมาชิกวุฒิสภาต้องมีความมัวหมอง โดยไม่ยอมให้เยาวชนมองว่าได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาเพราะนายกฤษฎีกา

- จากการฟื้นธรรมชาติของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรีทำให้เศรษฐกิจของประเทศพัง และนำประเทศไปสู่การกู้เงินเพื่อมาแจกประชาชน ดังนั้น หมดเวลาของท่านแล้ว อยากให้ท่านปล่อยให้ประเทศเป็นไปตามธรรมชาติ อย่าปล่อยให้ประเทศต้องล่มสลายเหมือนบางประเทศในตะวันออกกลาง

๔๒. นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ (พรรคประชาธิปัตย์) เวลา ๑๘.๑๗ - ๑๘.๒๙ นาฬิกา

- การอภิปรายในวันนี้มีประเด็นสำคัญ ๓ ประเด็น

ประเด็นแรก คือ ต้องยอมรับว่าขณะนี้เกิดปัญหาและความแตกแยกขึ้นในประเทศ และต้องอาศัยรัฐสภาเป็นเวทีในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น รัฐบาลสมควรต้องรับฟังปัญหาและความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดต่อไป

ประเด็นที่สอง พรรคประชาธิปัตย์มีจุดยืนสำคัญ คือ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งทุกฝ่ายสมควรที่จะร่วมมือกันรักษาระบบการปกครองดังกล่าว ซึ่งเป็นรากเหง้าสำคัญของประเทศ

ประเด็นที่สาม เห็นด้วยกับการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี และสมควรที่จะมีคณะกรรมการซึ่งที่มาจากทุกฝ่ายเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อปัญหา เพื่อแสวงหาหรือหาหรือแนวทางแก้ไขปัญหาคต่อไป โดยเฉพาะการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ต้องดำเนินการโดยเร็ว และสมควรที่จะต้องรับเอาร่างรัฐธรรมนูญของภาคประชาชนมาพิจารณาด้วย ดังนี้ จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาคของบ้านเมืองได้โดยสันติวิธี

- คณะกรรมการที่จะทำหน้าที่รวบรวมและแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาคของบ้านเมือง สมควรริเริ่มแต่งตั้งโดยประธานรัฐสภา เนื่องจากถือเป็นการเปิดเวทีโดยรัฐสภาให้แต่ละฝ่ายสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการคณะนี้อาจก้าวไปสู่การพิจารณาประเด็นการปฏิรูปบ้านเมืองในเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วย

- หากดำเนินการตามที่เสนอมาข้างต้น ประเทศไทยก็จะมีรัฐธรรมนูญที่กล่าวได้ว่ามีที่มาจากประชาชน และขณะเดียวกันก็ทำให้สภาวะทางการเมืองของประเทศเข้าสู่ดุลยภาพได้ในที่สุด

๔๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๘.๒๙ - ๑๘.๔๕ นาฬิกา

- เป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนในการช่วยเสนอแนะคลี่คลายวิกฤติของประเทศ ไม่ว่าจะการประชุมรัฐสภาในครั้งนี้จะเกิดจากดำริของใคร แต่ถือว่าทุกฝ่ายได้ร่วมกันเสนอข้อคิดเห็น ความพยายามเป็นสิ่งที่มีความหมาย และเป็นแนวทางให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่จะเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาโดยวิธีที่ชาญฉลาด และไม่ใช้ความรุนแรง

- วันนี้ออกข่าวประเด็นเดียว คือ เรื่องเกี่ยวกับโควิด ๒๐๑๙ ในฐานะที่เป็นแพทย์ขอให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อทำความเข้าใจในบางประเด็น เรื่องนี้สำคัญ

- โควิด ๒๐๑๙ เป็นชื่อโรคเกิดจากไวรัสชนิดหนึ่งชื่อว่าซาร์โควี ๒ เป็นไวรัสตระกูลโคโรนา ไวรัสโคโรนาลำดับที่ ๑-๔ ทำให้เกิดไข้หวัดธรรมดา ลำดับที่ ๕ ทำให้เกิดโรคซาร์ส ลำดับที่ ๖ ทำให้เกิดโรคเมอร์ส ลำดับที่ ๗ ทำให้เกิดโรคโควิด ๑๙

- มีคนใช้ความรู้เกี่ยวกับไวรัสโคโรนาในอดีตที่ผ่านมา คือ ไวรัสจะแพร่เชื้อได้เมื่อผู้ได้รับเชื้อแสดงอาการ จะแพร่เชื้อทางการไอหรือจามผ่านละอองใหญ่ คนที่หายแล้วจะไม่กลับมาเป็นโรคใหม่ ปัจจุบันมีการระบาดของโรคนี้ในแทบทุกประเทศ มีคนติดเชื้อจำนวนมาก และตายจำนวนมาก ที่เป็นเหตุนี้เพราะโควิด ๒๐๑๙ สามารถแพร่เชื้อได้โดยผู้ได้รับเชื้อไม่แสดงอาการ จึงทำให้การระบาดของโรคกว้างขวาง

- โรคโควิด ๒๐๑๙ มีการระบาดอย่างกว้างขวางมาก โดยในสิ้นปีนี้มีผู้ติดเชื้อ ๕๐ ล้านคน และแม้จะมีวัคซีนก็ตาม แต่ก็ต้องมีผู้ได้รับวัคซีนไม่น้อยกว่า ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก จึงจะประสบผลในการป้องกันการระบาด ไวรัสนี้แพร่กระจายได้เกินระยะ ๒ เมตร นอกจากนี้ แม้ผู้ติดเชื้อจะหายแล้วก็ตามแต่ภูมิคุ้มกันของร่างกายจะค่อย ๆ ลดลง จนกลับมาติดเชื้อใหม่ได้ และสมรรถภาพของปอดจะลดลงไปพอสมควร

- อยากฝากถึงเด็กและเยาวชนที่รักชาติให้พึงระมัดระวังในการชุมนุม หากเว้นระยะห่างทางสังคมได้ก็พยายามทำ ถ้าเว้นระยะห่างไม่ได้ต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ชุมนุม ที่สำคัญคนที่ไม่สบายมีไข้ ไอ มีน้ำมูกต้องไม่ไปร่วมชุมนุม

- ประเทศไทยเป็นประเทศที่ ๒ ที่เกิดการระบาด และเราถอดรหัสเชื้อไวรัสได้เร็วกว่าจีน ดีกว่าอเมริกา และอีกหลายประเทศ เราควบคุมการระบาดของโรคได้ดีมากในโลก โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เราดีที่สุดในอาเซียน ดูได้จากตัวเลขยอดผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเปรียบเทียบกับกัน

- ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้ไทยควบคุมโควิด ๒๐๑๙ ได้มี ๒ ปัจจัยหลัก คือ รัฐบาลมีวิสัยทัศน์ ออกนโยบายควบคุมโรคได้ดี และประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในจำนวนนี้มีไม่เกิน ๑๐ ประเทศที่ทำได้ดี และประเทศไทยเป็นอันดับ ๑ ในการควบคุมโรคโควิด ๒๐๑๙

- ผู้ที่จะไปร่วมชุมนุมก็ไม่ขัด แต่ควรปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคโควิด ๒๐๑๙ ด้วย เพราะมีความเสี่ยง ไม่รู้ว่าวันใดที่จะมีผู้ติดเชื้อเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุม หากเกิดขึ้นจะเกิดการแพร่เชื้อในวงกว้างอย่างเช่นที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยแล้ว

- ขอขอบคุณประชาชนทุกคน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ร่วมมือ ขอบคุนรัฐบาลและฝ่ายบริหารที่นำการแพทย์มานำการเมือง ต่างกับบางประเทศมหาอำนาจที่นำการเมืองมานำการแพทย์ทำให้โควิด ๒๐๑๙ ระบาดมาก

- ทุกคนต้องช่วยกันป้องกันไม่ให้โควิด ๒๐๑๙ ระบาดในประเทศอื่น เพื่อให้เราสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาการเมือง เศรษฐกิจต่อไป

๔๔. นายอนุชา นาคาศัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ตอบชี้แจงเวลา ๑๘.๔๕ - ๑๙.๐๓ นาฬิกา

- จากสถานการณ์ความเห็นต่างทางการเมืองที่เริ่มเลวร้ายมากขึ้น เกิดความแตกแยกทางความคิดของประชาชนในสังคมไทย นายกรัฐมนตรีจึงเห็นด้วยกับสมาชิกวุฒิสภาในการเปิดประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง แต่น่าเสียดายที่ ๖ พรรคร่วมฝ่ายค้านกลับมองว่าญัตตินี้เจตนาร้ายเพื่อกล่าวหากลุ่มผู้ชุมนุม

- พรรคร่วมรัฐบาลจะไม่กล่าวถึงกลุ่มผู้ชุมนุมโดยไม่จำเป็น ในขณะที่พรรคร่วมฝ่ายค้านกลับกล่าวโจมตีรัฐบาลโดยไม่คำนึงถึงแนวทางแก้ไขปัญหา

- ที่ผ่านมารัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมือง ต่อมารัฐบาลได้เป็นรัฐบาลอย่างถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อมีข้อเรียกร้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีได้เห็นควรให้รับไว้พิจารณา ซึ่งนับว่าเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย แม้ว่าตามหลักประชาธิปไตยรัฐบาลจากการเลือกตั้งต้องอยู่ให้ครบตามเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด หากใครคาดว่าจะทำได้ดีกว่า ก็ควรรอให้ครบเวลาแล้วมาเลือกตั้งใหม่

- กรณีข้อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก เห็นว่านายกรัฐมนตรีไม่ควรลาออก เพราะถ้านายกรัฐมนตรีลาออกจะเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

- การเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ สิ่งที่ผู้ชุมนุมทำนั้นไม่เหมาะสม และวันนี้เชื่อว่าหลังจากเลิกประชุมคงหาข้อยุติไม่ได้เพราะรัฐบาลไม่ยอมตามข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุม

- จุดยืนของพรรคพลังประชารัฐ คือ ประเทศไทยต้องปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประชาชนต้องกินดีอยู่ดี รวมทั้งสนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามที่มีผู้เรียกร้องและตามที่สามารถปฏิบัติให้ได้

- ต้องการเจรจาข้อยุติด้วยสันติวิธี ดังนั้น ทุกฝ่ายควรร่วมมือปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และดูแลประชาชนอย่างดีที่สุด

๔๕. นายชูการ์โน มะทา (พรรคประชาชาติ) เวลา ๑๙.๐๔ - ๑๙.๑๕ นาฬิกา

- ขณะนี้มีหลายกลุ่มออกมาเคลื่อนไหว ก่อให้เกิดความแตกแยกและความขัดแย้ง จึงเห็นด้วยที่จะใช้เวทีรัฐสภาแก้ไขปัญหา เพื่อฟังเสียงจากผู้แทนปวงชน

- ขอแสดงจุดยืนว่า ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพราะการปกครองระบอบนี้เสียหายน้อยกว่าการปกครองระบอบอื่น

- เหตุที่เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนออกมาเรียกร้องในครั้งนี้ คือ การที่นายกรัฐมนตรีบริหารเศรษฐกิจผิดพลาด ส่งผลกระทบโดยตรงทางด้านสังคม เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน ทำให้ประเทศไทยติดอันดับประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำมากที่สุด ทั้งนี้ สามารถสรุปสาเหตุความขัดแย้งได้ดังนี้

๑. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ทำรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้ง

๒. มีการฉีกรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการกระทำที่นานาประเทศเห็นว่าเป็นความผิดร้ายแรง ข้อนหากบฏ มีโทษถึงขั้นประหารชีวิต หลายประเทศจึงไม่ยอมรับ และตัดความช่วยเหลือและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศไทย ซึ่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ มาจนถึงทุกวันนี้การทำรัฐประหารทำให้คนไทยยากจนลง เห็นได้จากสถิติ คือ ก่อนการรัฐประหาร ประเทศไทยมีคนจน ๗ ล้านคน แต่หลังจากรัฐประหาร มีคนยากจนเพิ่มเป็น ๒ เท่า คือ ๑๔ ล้านคน

๓. มีการลือสเปคในการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๖๐ เพียงเพราะอยากสืบทอดอำนาจด้วยการบัญญัติให้ความคุ้มครอง และยกเว้นความรับผิดให้การรัฐประหาร และยังกำหนดคำถามพ่วงเพื่อให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกนายกรัฐมนตรีอีกด้วย

- สุดท้ายนี้ เห็นว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จล้มเหลวในการบริหารประเทศ ทำให้เศรษฐกิจย่ำแย่ จึงต้องฟังเสียงสะท้อนจากพี่น้องประชาชนซึ่งได้รับผลโดยตรงด้วย

๔๖. นายวีระกร คำประกอบ (พรรคพลังประชาชน) เวลา ๑๙.๑๙ - ๑๙.๓๙ นาฬิกา

- การประชุมร่วมกันของรัฐสภาใน ๒ วันนี้ จะเห็นได้ว่าสมาชิกรัฐสภาได้สร้างบรรยากาศแห่งความสมานฉันท์และความปรองดองให้เกิดขึ้น โดยไม่มีกล่าวพาดพิงไปยังกลุ่มผู้ชุมนุม

- มีข้อสังเกตว่า นักเรียน นักศึกษา ที่ออกมาร่วมการชุมนุมนั้น ไม่ได้มีแนวคิดเช่นเดียวกับกลุ่มผู้นำ หรือหัวหน้าผู้ชุมนุมทั้งหมด หากแต่ส่วนใหญ่ยื่นออกมาเพื่อแสวงหาสิทธิและเสรีภาพ

- ข้อเรียกร้อง ทั้งข้อที่เป็นเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญและการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก ล้วนเป็นข้อเรียกร้องเช่นเดียวกับที่พรรคฝ่ายค้านต้องการ ดังนั้น กรณีเช่นนี้เห็นว่านายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องลาออก เพราะนายกรัฐมนตรีได้เข้าสู่ตำแหน่งถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ จึงไม่ได้มีข้อบกพร่องที่จะต้องลาออกแต่อย่างใด

- กรณีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ จะถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง จะชอบธรรมหรือไม่อย่างไรนั้น เป็นเรื่อง ที่รัฐสภาจะต้องพิจารณาว่าจะต้องมีการแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

- ขอแสดงความเห็นเพื่อยืนยันว่า นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออกจากตำแหน่ง เพราะเป็นเรื่องปกติที่ฝ่ายตรงกันข้ามมักจะหาเหตุเพื่ออยากให้นายกออกจากตำแหน่ง และเห็นว่าระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น จะต้องเคารพเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

- รัฐบาลชุดปัจจุบันได้พยายามแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยการสร้างโอกาสให้ประชาชนผ่านทางโครงการต่าง ๆ จำนวนมาก และสิ่งเหล่านี้เองชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาได้ดีในระดับหนึ่ง

- ผากให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมีการเตรียมการในเรื่องที่ประเทศไทยขาดการค้าดำเนินการมาในช่วง ๔ - ๕ ปี ที่ผ่านมา ตัวอย่างเช่น การเจรจา FTA เพิ่มเติม เป็นต้น

- รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ได้รับการขนานนามว่า เป็นรัฐธรรมนูญของประชาชนเพื่อประชาชน และถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุดฉบับหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำรัฐธรรมนูญอย่างกว้างขวาง ดังนั้น จึงขอให้นายกรัฐมนตรีเป็นส่วนสำคัญที่จะแสดงความกล้าหาญ โดยอยากเห็นนายกรัฐมนตรีประกาศว่า ประเทศไทยจะต้องมีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ขึ้น เพื่อนำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔๖. นายตวง อันทะไชย (สมาชิกวุฒิสภา) เวลา ๑๙.๔๐ - ๑๙.๕๔ นาฬิกา

- สถานการณ์การเมืองตอนนี้วิกฤติ ซึ่งวิกฤติมากจนเลยเถิดไปถึงการเอา ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาเติมพัน ตนเห็นว่าทางออกมี ๒ แนวทาง คือ ๑) หันหน้ามาเจรจากัน และ ๒) ต่อสู้กันจนรู้แพ้รู้ชนะ ซึ่งตอนนี้รัฐบาลเลือกที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเรียกร้อง นั่นอาจเรียกว่าเลือกตามแนวทางที่ ๑) ซึ่งตนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. การแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ว่าจะแก้รายมาตราหรือยกร่างใหม่ ตนเห็นว่าตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ ๒๕๖๐ ผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญ คือ ประชาชน ดังนั้น ต้องคำนึงถึงเสียงของประชาชนที่มีประชาติเห็นชอบรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ด้วย

๒. รัฐบาลอาสาแก้ไขรัฐธรรมนูญแต่ขอให้ระลึกลึกเสมอว่า ยังมีกลุ่มคนอีกหลายกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญจะหาทางออกอย่างไรคนทุกกลุ่มยอมรับได้ และกรณีจะมีการทำประชามติ ต้องทำให้เกิดการยอมรับผลประชามติให้ได้

- การชุมนุมทางการเมือง โดยหลักการแล้วสามารถทำได้ แต่หากเลยเถิดไปถึง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อย่างนี้ในทางประวัติศาสตร์ไม่เคยเกิดขึ้น ซึ่งก็มีคนอีกกลุ่มไม่เห็นด้วย ตนเกรงว่าจะเกิดการปะทะกันของคนสองกลุ่มที่เห็นต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเห็นต่างในความเชื่อ ความศรัทธา ซึ่งในประเทศตะวันตกก็เกิดเช่นชว่กันเพราะความเชื่อความศรัทธามาแล้ว จะทำอย่างไรที่จะหาทางออกร่วมกันได้

- การชุมนุมของนิสิตและนักศึกษา ที่ผ่านมามีการพูดถึงการปฏิรูปการศึกษาอยู่แทบทุกการชุมนุม เพราะฉะนั้นรัฐบาลไม่ควรละเลยเรื่องนี้ และควรนำไปสู่การปฏิรูปที่เห็นผลในระยะเวลานั้นสั้นได้

- ตนได้ประมวลข้อเรียกร้องของนิสิตและนักศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา อาทิ การละเมิดสิทธิผู้เรียน เช่น ทรงผม การยกเลิกวิชาบำเพ็ญประโยชน์ เพราะเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์แล้ว การยกเลิกวิชา IS การยกเลิกวิชาการอ่าน เป็นต้น

- ปัญหาการปฏิรูปการศึกษาส่วนหนึ่งเกิดจากการรวบอำนาจมาไว้ส่วนกลาง ซึ่งการควบคุมจากส่วนกลางส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่จะต้องจัดการศึกษามากมาย

- มีข้อเสนอต่อการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

๑. ต้องปฏิรูปการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล
๒. ต้องปฏิรูปการบริหารจัดการ โดยการกระจายอำนาจ
๓. ต้องปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู

- สำหรับภาพรวมการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเมืองของประเทศในเวลานี้ ตนขอให้สมาชิกวุฒิสภาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมกันแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะรวมกันในรูปแบบใดก็ตาม เพื่อหาทางออกให้ประเทศให้ได้

๔๘. นายณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ตอบชี้แจงเวลา ๑๙.๔๐ - ๑๙.๕๔ นาฬิกา

- กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาศึกษา เรื่อง ประเด็นด้านการละเมิดการกระทำ ความรุนแรง ประเด็นด้านกฎระเบียบที่ล่าช้าและกระทบนักเรียน ประเด็นด้านการแสดงออกทาง การเมืองในสถานศึกษา โดยมีตัวแทนของนักเรียนในคณะกรรมการด้วย
- เรื่องหลักสูตรการศึกษากระทรวงได้ประสานคณบดีของมหาวิทยาลัยหลายแห่งรับโจทย์ไป ศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยยิ่งขึ้นแล้ว

๔๙. นายวันนิวัติ สมบูรณ์ (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๑๙.๕๗ - ๒๐.๐๔ นาฬิกา

- การชุมนุมเกิดจากปัญหาอะไร มีสาเหตุหลักมาจากนายกรัฐมนตรีนั่งใช้อำนาจเข้าไปจำกัด การแสดงออกทางความคิด แม้แต่ในโรงเรียนและสถานศึกษา
- นายกรัฐมนตรีไม่สนใจการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา เวลาเรียนของนักเรียนไทยใช้เวลามากกว่านักเรียนในต่างประเทศแต่ให้ผลสัมฤทธิ์น้อยมาก นักเรียนต้องแบกหนังสือไปโรงเรียน จำนวนมาก
- ปัจจุบันนักเรียนคุยกันเรื่องสมัยใหม่แล้ว เช่น ทำอย่างไรจะเป็นนักแข่งเกมออนไลน์ เป็นต้น นักเรียนปัจจุบันไปศึกษาหาความรู้จากช่องทางออนไลน์มากขึ้น เพื่อหาอาจารย์หรือผู้ที่ให้ความรู้ จากช่องทางออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ เพื่อหาความเชี่ยวชาญ หากกิจกรรมที่ชอบ หาอาชีพที่ตนสนใจ และหารายได้เพิ่ม ซึ่งหลักสูตรการศึกษาของรัฐยังล่าช้ากว่าไม่ทันต่อเหตุการณ์
- ปัญหาการชุมนุม ปัจจุบันมีผู้ชุมนุม ๘๔ รายถูกดำเนินคดี ในจำนวนนั้นมีเด็กและเยาวชน รวมอยู่ด้วย ซึ่งมีต่างประเทศเริ่มเรียกร้องให้ปล่อยตัวแล้ว
- เด็กนักเรียนชุมนุมนี้ถูกครูสั่งห้ามแสดงออก เพราะครูก็ถูกกดดันจากกระทรวงเช่นกัน จึงทำให้ครูต้องมากดดันเด็กไม่ให้มีการแสดงออกทางการเมือง
- โรงเรียนต้องเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก ต้องไม่มีทหารหรือตำรวจเข้าไปคุกคามเด็ก นักเรียนถึงในโรงเรียน

๕๐. นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ (พรรคก้าวไกล) เวลา ๒๐.๐๔ - ๒๐.๒๔ นาฬิกา

- ในการประชุมวันนี้ก็อยากขอให้ทุกคนร่วมกันหาทางออกอย่างสันติ เราทุกคนในฐานะตัวแทน ประชาชน ไม่ใช่ฝ่ายตรงข้ามกับกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งเป็นการแสดงพลังด้วยความบริสุทธิ์ เราควรหาทางออก อย่างสันติไม่ใช่การกล่าวหาว่าร้าย เพราะหากเป็นเช่นนั้นก็จะผลักดันให้มีการแสดงพลังบนถนน
- ก่อนหน้านี้พรรคก้าวไกลได้เคยเตือนและเสนอทางออกให้รัฐบาลมาอย่างต่อเนื่องแต่รัฐบาล ไม่เคยรับฟัง ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากลำดับเหตุการณ์ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ดังนี้

๑. เมื่อ ๔ เดือน ที่ผ่านมา ผมเตือนไว้แล้วว่า จะเกิดปัญหาจากการทำงานของรัฐบาลแต่ไม่มีใครรับฟังถึงความจริงอันน่ากระอักกระอ่วนใจดังกล่าว ดังนั้น ในวันนี้ขอให้พวกเรามาตั้งสติ ปรับมุมมองทางออกให้กับประเทศไปด้วยกัน โดยไม่มองว่าอนาคตของชาติเป็นภัยคุกคามต่อรัฐบาล

๒. เมื่อ ๒ เดือนที่แล้ว มีปัจจัยที่ส่งให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้น คือ วิกฤติภาวะผู้นำของนายกรัฐมนตรี ซึ่งตลอดการทำงาน ๖ ปี ที่นายกรัฐมนตรีอยู่ในตำแหน่ง แต่เป็นผู้นำที่ไม่มีความสามารถเพราะปล่อยให้เกิดปัญหาลุกลามมาจนถึงวันนี้ ถ้าหากรัฐบาลไม่ยอมถอยก็จะพาทุกคนลงเหว

๓. ปลายเดือนกันยายน น่าจะเป็นช่วงที่ลดความรุนแรงของปัญหา แต่รัฐสภากลับโยนโอกาสทิ้งไปเพราะห่วงแต่การยึดอำนาจไว้ให้นายกรัฐมนตรี และเลือกที่จะครอบครองอดีตแทนการปล่อยประเทศให้ก้าวเดินไปในอนาคต และการตัดสินใจของสภาที่เหมือนเป็นการ สุ่มพินเข้ากองไฟ ทั้งนี้ การให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญเป็นโอกาสทองที่จะแก้ไขปัญหาทั้งปวง แต่สภาก็ทำลายทุกโอกาสที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ เป็นเหตุให้มีการออกมาชุมนุม แต่เมื่อมีการชุมนุม ก็มีการกล่าวหาว่ามีคนอยู่เบื้องหลัง

๔. เดือนตุลาคม กลุ่มผู้ชุมนุมมีการชุมนุมโดยสันติ แต่รัฐบาลกลับเติมเชื้อไฟด้วยการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตกรุงเทพฯ และมีการสลายการชุมนุมรุนแรง และมองกลุ่มผู้ชุมนุมเป็นศัตรู รวมทั้งมีการปิดหูปิดตาประชาชนไม่ให้รับรู้ข่าวสารด้วยการปิดกั้นสื่อมวลชน ปิดกั้นช่องทางการสื่อสารและการบริการสาธารณะ หรือช่องทางการสัญจร การกระทำดังกล่าวเป็นการสร้างสถานการณ์ให้ประชาชนเกิดความแตกแยก โดยรัฐมนตรีบางคนใช้กลไกของรัฐเพื่อปลุกผู้ชุมนุมอีกกลุ่มให้มาร่วมกิจกรรมแสดงพลังในเวลาทำงาน

- โดยส่วนตัวเคารพการแสดงความคิดเห็นและการแสดงจุดยืนเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ของแต่ละคน แต่ไม่เห็นด้วยกับการกดดันให้เกิดเหตุการณ์ที่ประชาชนที่เห็นต่างไปใช้กำลังทำร้ายกัน

- นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี ได้มีการใช้อำนาจเพื่อพวกพ้อง และการผูกขาดอำนาจไว้กับสถาบันกษัตริย์ แต่รัฐบาลที่ดีควรเป็นเป็นเกราะป้องกันสถาบัน โดยการเป็นจุดเชื่อมสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างสถาบันและประชาชน แม้จะมีคนที่มีความเห็นต่าง แต่คุณประยุทธ์ฯ ทำให้รู้สึกว่าได้ดึงเอาสถาบันพระมหากษัตริย์มาเป็นเกราะป้องกันตนเอง

- มีข้อเสนอต่อรัฐบาล ดังนี้

๑. ประตุบานแรกที่จะดึงเอาพินออกจากกองไฟ คือ การลาออกของนายกรัฐมนตรี จากประวัติศาสตร์การปกครองของไทยที่มีมายาวนานมีการเปลี่ยนผ่านรัฐบาล แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ครั้งนี้จะเป็นการช่วยกันเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย ซึ่งโดยประวัติศาสตร์ทั่วโลกไม่มีประเทศไหนที่ให้การยอมรับผู้นำที่มาจากการทำรัฐประหาร แต่หากนายกรัฐมนตรีไม่ยอมลาออก หวงอำนาจ เส้นทางชีวิตของท่าน คือ การเป็นทรราชคนต่อไป

จนถึงขณะนี้ พรรคร่วมรัฐบาล น่าจะเห็นแล้วว่า ระบอบประยุทธ์ฯ ไม่สามารถเดินต่อไปได้ หากพวกเราทุกคนต้องการเห็นระบอบประชาธิปไตยที่ดีและโปร่งใสในประเทศไทย สิ่งหวังไว้จะไม่เกิดขึ้น หากปล่อยให้พลเอก ประยุทธ์ฯ เป็นนายกรัฐมนตรี และไม่ยอมให้เกิดการเลือกตั้งครั้งใหม่ขึ้น ซึ่งสัญญาณที่จะทำการเลือกได้หรือไม่ ทุกท่านก็ทราบดีว่ามาจากไหน

เมื่อนายกรัฐมนตรีลาออกแล้ว ขอให้ใช้กระบวนการทางรัฐสภาเป็นกลไกนำไปสู่ประชาธิปไตย มีการเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ หากเป็นเช่นนั้น พรรคก้าวไกลขอประกาศเลยว่า หากพรรคใดที่ได้คะแนนเสียงของการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด สามารถเสนอสมาชิกให้

เป็นนายกรัฐมนตรี พรรคก้าวไกลก็พร้อมที่จะให้ความเห็นชอบให้เป็นนายกฯ เพื่อให้คะแนนเสียงเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยไม่ต้องฟังเสียงของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นองค์ประกอบของรัฐสภาที่ควรตัดออกจากรัฐธรรมนูญ

๒. เมื่อมีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีกลไกที่ให้มีการเลือกตั้งภายใต้กรอบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและรูปแบบของรัฐที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และให้มีการยกเลิกวุฒิสภา หากเป็นเช่นนั้นการเมืองของประเทศไทยก็จะมีเสถียรภาพ และรัฐบาลจะได้มุ่งแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชน ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยให้มีสภาาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) แล้ว รัฐบาลชุดใหม่ก็ควรยุบสภา เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไปพร้อมกับการจัดตั้ง สสร.

สำหรับประเด็นการปฏิรูปสถาบันกษัตริย์ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศไทยครั้งใหญ่รวมทั้งระบบ โดยมีองค์กรต่าง ๆ ที่ต้องมีการปฏิรูป เช่น ระบบการเมือง องค์กรอิสระ องค์กรศาล และตุลาการ เศรษฐกิจ การศึกษา ระบบราชการ กองทัพไทย เรื่องภาษี และวัฒนธรรม เป็นต้น แต่หากวันนี้สภาไม่เริ่มต้นแบบในการพูดเรื่องสถาบันกษัตริย์ สถานการณ์ภายนอกก็จะเกิดความวุ่นวาย

- สิ่งหลักที่ทำให้เกิดการชุมนุมในทุกวันนี้ เป็นเพราะการติดกระดุมเสื้อผัดเม็ดของรัฐบาล โดยหากยังมีความเข้าใจว่าการแสดงออกของของกลุ่มเยาวชนผู้ชุมนุมเป็นเพราะถูกล้างสมอง หรือมีการชักใยของพรรคก้าวไกลหรืออดีตพรรคอนาคตใหม่ ไปถึงศัตรูต่างชาติ ผมกังวลว่ากระดุมเม็ดถัดไปจะทำให้เกิดโศกนาฏกรรม ต้องยอมรับและเข้าใจว่าโลกใบเก่าที่เราโหยหวนนั้นไม่มีแล้ว แต่เราอยู่ในโลก New Normal หรือความปกติใหม่ทางการเมือง การเคลื่อนไหวเรียกร้องทางการเมืองครั้งนี้เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เป็นข้อเท็จจริงใหม่ เป็นพลังและความรู้สึกใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นจากปัญหาและความล้มเหลวทางการเมืองที่พวกเราทุกคนมีส่วนร่วม ถึงเวลาที่ทุกคนต้องยอมรับปัญหาทางการเมืองครั้งนี้เกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง ตั้งแต่การรัฐประหารปี ๒๕๔๙ และเป็นผลมาจากการรัฐประหารปี ๒๕๕๗ ซึ่งมีผู้นำกองทัพบางคนและบุคคลบางฝ่ายกระทำการที่ทำให้เห็นว่าสถาบันพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้องกับการเมือง เมื่อขณะนี้ความเป็นจริงและรากฐานทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปแล้ว สังคมต้องแสวงหาฉันทามติใหม่ แต่หากมัวแต่ปิดตาแล้วกอดโลกใบเก่าเอาไว้ เราจะไม่ได้จับมือกันเผชิญหน้ากับโลกใบใหม่แต่กลับจะสร้างโศกนาฏกรรมบทใหม่

- ข้อเรียกร้องเพื่อให้เกิดการปฏิรูปสถาบันใหม่ ๒ ทางเลือก

๑. หากรัฐบาลยังคงกระทำเหมือนเดิมไม่ฟังในสิ่งที่ไม่อยากฟัง ไม่มองในสิ่งที่ไม่อยากเห็น ไม่ยอมรับการมีและความเป็นจริงที่มีอยู่ เลือกที่จะกดคนที่เห็นต่างไว้ หากเกิดการปะทุก็เลือกที่จะปราบและเช่นฆ่าให้หลาบจำ ซึ่งหากถึงขั้นที่จะใช้แนวทางนี้จะไม่ช่วยให้ประชาชนและสถาบันเกิดความสัมพันธ์ที่ดี

๒. เลือกยอมรับความปกติใหม่ของสังคมไทย สร้างบรรยากาศและพื้นที่ความปลอดภัยในการพูดคุยเรื่องสถาบัน เลือกทำความเข้าใจว่าการเรียกร้องที่เกิดขึ้น เรียกร้องเรื่องอะไร เห็นว่าอะไรเป็นปัญหา และเป็นปัญหาจริงหรือไม่ และการปฏิรูปไม่ใช่เรื่องที่จะล้มล้างสถาบันกษัตริย์ โดยต้องมีการทำความเข้าใจว่าฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยมีข้อกังขา ข้อกังวลอะไร และมีข้อสงสัยต่อการเรียกร้องของนักเรียนนักศึกษาอย่างไร จากนั้น จึงใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยแสวงหาฉันทามติใหม่ภายใต้เป้าหมายร่วมกันคือการให้สถาบันพระมหากษัตริย์คงอยู่กับประชาชนอย่างมั่นคงภายใต้ระบอบประชาธิปไตย เราต้องใช้กลไกของรัฐสภาร่วมกับรัฐบาล และประชาชนทุกฝ่าย เช่น กลไกกรรมาธิการ กระบวนการ

นิติบัญญัติ การอภิปรายปรึกษาหารืออย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ หรือการทำประชามติอย่างระมัดระวัง เพื่อแสวงหาฉันทามติใหม่ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันได้

- ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น สถาบันกษัตริย์ทรงมั่นคงสถาพร เพราะทรงปกเกล้า ไม่ปกครอง ตามหลักการที่ว่า King Can Do No Wrong ในระบอบเช่นนี้ จึงจำเป็นต้องมีการจัดวางพระราชอำนาจ พระราชฐานะอย่างประณีต ผ่านการจัดทำรัฐธรรมนูญระเบียบแบบแผน รวมทั้งมีการดูแลเรื่องอำนาจของสถาบันที่สอดคล้องกับอำนาจของประชาชนและวิวัฒนาการของแต่ละยุค ซึ่งหากสามารถทำได้เช่นนี้ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร สถาบันก็คงอยู่กับประเทศไทย แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ยอมเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนของโลก ก็คงจะนำไปสู่การถกเถียงและการใช้เวทียบถจน ตลอดระยะเวลา ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมาประเทศไทยผ่านชีวิตเพื่อรวมชาติมาแล้วไม่รู้กี่ชีวิต และประเทศเราได้สร้างโรงงานอุตสาหกรรมแห่งความเกลียดชัง

- เราต้องเลิกสร้างโรงงานและผลิตซ้ำกันตั้งแต่วันนี้ แต่ต้องแทนที่ด้วยความหวัง และแทนที่ด้วยฉันทามติใหม่ที่จะพาประเทศไทยเดินไปข้างหน้าอีกครั้งหนึ่ง

๕๑. นายสุทิน คลังแสง (พรรคเพื่อไทย) เวลา ๒๐.๓๖ – ๒๑.๐๕ นาฬิกา

- บรรยากาศในสังคมและบ้านเมืองขณะนี้มีความตึงเครียด และนักการเมืองก็มีความกังวลใจ จึงเป็นเหตุให้มีการเปิดการประชุมร่วมกันของรัฐสภาสมัยวิสามัญในครั้งนี เพื่อหารือแนวทางแก้ไข ปัญหาของบ้านเมือง จึงหวังว่าการประชุมในวันนี้จะเกิดประโยชน์ต่อการหาทางออกของประเทศ จึงขอรวบรวมประเด็นเพื่อประกอบการตัดสินใจให้กับรัฐบาล

- ประเด็นเรื่องปัญหาเชื้อโควิด แม้ว่าประเทศจะแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวได้เป็นอย่างดี แต่ต้องยอมรับว่าเรื่องดังกล่าวมีใช้ปัญหาเดียวของประเทศ ยังมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่จะตามมาอีก กล่าวได้ว่า การกล่าวถึงข้อดีของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาโควิดยังห่างไกลจากการแก้ไขปัญหาของประเทศไทยในขณะนี้

- ขณะนี้ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจเริ่มปรากฏชัดเจนขึ้น ข้อมูลการเกิดขึ้นหรือจดทะเบียนธุรกิจใหม่ ๆ ลดลงอย่างมากอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจได้นำไปสู่ปัญหาทางสังคมในที่สุด เนื่องจากคนรุ่นใหม่กังวลต่อสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

- ประเด็นเรื่องขบวนการเสด็จที่ปรากฏในญาติของรัฐบาล ถือเป็นกรกล่าวถึงปัญหาที่ปลายเหตุ ทั้งนี้ เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งทุกฝ่ายต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลง ดังนั้น รัฐบาลซึ่งถือว่าเป็นผู้ใหญ่จึงต้องยอมรับสิ่งเหล่านั้นบ้าง อย่างที่ผู้ใหญ่คนสำคัญของบ้านเมือง คือ ท่านประเวศ วะสี ได้เคยให้ข้อคิดว่า ในเรื่องของสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่ควรใช้อารมณ์ แต่ต้องใช้สติปัญญาอย่างประณีต

และสมควรที่จะตั้งข้อสังเกตด้วยว่า ประเด็นการปฏิรูปสถาบันฯ นั้น ไม่เคยเกิดในรัฐบาลอื่น รัฐบาลนี้จึงสมควรพิจารณาว่า มีการดึงเอาสถาบันมาเป็นต้นทุนในการครองอำนาจของตนหรือไม่ และจึงเป็นเหตุให้ประชาชนมาโจมตีต่อสถาบันฯ ในท้ายที่สุด

- แกนนำมีอบวันนี้ไม่ใช่เด็กแล้ว เป็นผู้ใหญ่ อย่าไปมองว่าเป็นเพียงเด็กเล็ก ๆ นักเรียนนักศึกษา วันนี้มีความรู้ดีกว่าผู้ใหญ่หลายคน นอกจากเด็กแล้วยังมีกลุ่มผู้ใหญ่ที่เป็นนักวิชาการออกมาสนับสนุนหลายกลุ่ม

- ท่านบอกว่ามีอบมีคนสนับสนุน แต่พวกผมไม่ได้ไปให้การสนับสนุนแต่อย่างใด มากกว่านั้นที่รัฐบาลบอกว่ามีต่างชาติสนับสนุน ให้ระวังจะกระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- ทางออกของปัญหา เรื่องเจรจาพวกผมเสนอมานานแล้ว แต่นายกรัฐมนตรีไม่ตอบรับจึงมาถึงวันนี้

- ทางออกแรก แก้ไขรัฐธรรมนูญ ทุกคนตั้งใจที่นายกรับปากว่าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๓ วาระรวด แต่แค่นี้ไม่เพียงพอ เพราะแก้อย่างเดียวไม่พอ ท่านจะแก้ไขอะไรบ้าง จริ่งใจที่จะแก้ไขหรือไม่ มีการยื้อเวลาทำให้ผู้ชุมนุมไม่พอใจ แต่แก้ไขรัฐธรรมนูญ ๓ วาระรวดตามที่นายกบอกทำไม่ได้

- ทางออกต่อมาเสนอให้ตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ แต่เพื่อซื้อเวลา หรือเป็นกันชนให้รัฐบาลหรือเปล่า ถ้าเป็นอย่างนั้นก็ไม่เห็นด้วย

- ทางออกอีกประการคือ นายกรัฐมนตรีลาออก เป็นทางออกที่สำคัญ บางคนบอกว่านายกรัฐมนตรีลาออกทำลายหลักประชาธิปไตย ลาออกแล้วหาคนเป็นนายกไม่ได้ ลาออกแล้วแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ ขอเรียนว่าวิธีการนี้ประเทศพัฒนาแล้วใช้กันเป็นปกติ ถือเป็นความสง่างาม

- ประชาธิปไตยมี ๒ เรื่อง แต่งตั้งและถอดถอนเป็นสิทธิของพลเมือง เลือกตั้งหรือแต่งตั้งเข้ามาแล้วประชาชนย่อมมีสิทธิถอดถอนได้ ดังนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนราษฎรจึงมีสิทธิเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกได้

- นายกรัฐมนตรีถามว่าท่านทำผิดอะไรจึงมาขอให้ท่านลาออก ขอดตอบว่า วันใดที่ประชาชนไม่เชื่อมั่น ไม่ไว้วางใจให้บริหารประเทศ วันนั้นประชาชนมีสิทธิให้คุณลาออก ดังนั้น ในวันนี้เมื่อเยาวชนและผู้ชุมนุมไม่เชื่อมั่น ไม่ไว้วางใจท่านให้บริหารประเทศต่อไป ก็มีความชอบธรรมที่จะให้ท่านลาออก แต่ท่านจะลาออกหรือไม่เป็นสิทธิของท่านครั้งหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งเป็นสิทธิของประชาชน ถ้าท่านไม่ออก สภาก็มีสิทธิที่จะไล่ท่านออก ถอดถอนท่านออกได้ ตัวอย่างในสมัยที่พลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่ยอมลาออก ประชาชนก็ออกมาไล่ท่านออก หรือในสมัยพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ท่านสำนึกความผิดพลาดของท่าน ท่านก็ลาออกไปโดยดี

- หากท่านไม่ลาออกเขาก็จะเรียกร้องการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อ ถ้าท่านทำตามข้อเรียกร้อง ๒ ข้อแรก คือ ลาออกและแก้ไขรัฐธรรมนูญ สถานการณ์ย่อมจะเบาบางไป การเรียกร้องให้ปฏิรูปสถาบันฯ น่าจะเบาบาง และแก้ไขได้ไม่ยาก ดังนั้น เมื่อตัวท่านเป็นตัวปัญหา จึงขอให้ท่านตัดปัญหาของตัวเองออกจากปัญหาเบื้องต้น จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ง่ายขึ้น

- หากท่านไม่ลาออกท่านก็เลือกว่าจะเดินหน้าต่อไปอย่างไร ท่านจะต้องใช้สติปัญญาให้รอบคอบ ฝากอนาคตประเทศไว้กับท่าน จะนองเลือดหรือไม่ฝากท่านคิด หากเกิดอะไรขึ้นท่านต้องรับผิดชอบ ดังนั้น อยากขอให้ท่านเลือกเสียสละตัวเอง

- หกปีก่อนท่านพูดถึงเผด็จการรัฐสภา แต่วันนี้ท่านทำให้เกิดวิกฤติแบบวันนั้นเช่นกัน แต่คนละฝ่ายกันเท่านั้น

๕๒. นายวิรัช รัตนเศรษฐ (พรรคพลังประชารัฐ) เวลา ๒๑.๐๕ – ๒๑.๒๒ นาฬิกา

- การชุมนุมครั้งนี้เป็นการชุมนุมรูปแบบใหม่ที่มีการสื่อสารเหมือนเป็นการสั่งการผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย

- เมื่อเทียบกับนานาอารยประเทศที่เป็นแม่แบบของประชาธิปไตย เช่น อเมริกาที่ต่างมีการใช้ความรุนแรงในการสลายความชุมนุม แต่การสลายความชุมนุมดังกล่าวเป็นไปตามหลักสากลซึ่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการด้วยความระมัดระวัง โดยได้มีการเตือนครั้งที่ ๑ ครั้ง ๒ และก่อนฉีดน้ำด้วยเครื่องฉีดน้ำแรงดันต่ำ แต่ในขณะที่เดียวกันกลับมีภาพผู้ชุมนุมใช้อาวุธทำร้ายเจ้าหน้าที่

- การประชุมร่วมรัฐสภาวันนี้เกิดขึ้นจากสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติเพื่อต้องการแก้ไขปัญหาการชุมนุม ซึ่งประธานรัฐสภาได้มีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี โดยเห็นว่าการเปิดประชุมเร็วขึ้นเพียงวันเดียวก็จะเป็นประโยชน์กับสังคมโดยรวม

- ขณะนี้ในประเทศไทยมีความแตกแยกของสถาบันครอบครัว และเป็นสงครามระหว่างวัย

- ข้อเสนอที่ต้องการให้นายกรัฐมนตรีลาออก มักจะได้ยินในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ แต่วันนี้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออก หากนายกรัฐมนตรีลาออกตามข้อเรียกร้องและในการเลือกตั้งใหม่ รัฐสภาเลือกนายกรัฐมนตรีคนเดิม จะทำอย่างไร ต่อกรณีดังกล่าวนายกรัฐมนตรีแถลงต่อสื่อว่าขอให้ลดยกกันคนละก้าวเพื่อลดปัญหาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น โดยนายกรัฐมนตรีเองได้พยายามถอยหลายก้าวเพื่อให้เกิดการประนีประนอม

- การพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งก่อนหากมีการลงมติและไม่ผ่าน จะทำให้เสียเวลาในการยื่นใหม่ ประกอบกับยังมีร่างรัฐธรรมนูญฉบับของ iLAW ที่ยังต้องพิจารณาว่าสมควรนำมาพิจารณาพร้อมกับร่างที่เสนอมาก่อนหน้าหรือไม่ ดังนั้น การตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาก่อนรับหลักการน่าจะเหมาะสมแล้ว

- แต่เดิม ท่านชัย ชิดชอบ อดีตประธานรัฐสภา เคยตั้งคณะกรรมการสมานฉันท์และปรองดองเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางการเมือง ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จในช่วงแรก แต่เมื่อท่านชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภาในขณะนั้นขอให้ทุกฝ่ายเปิดใจเจรจา ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี กระทั่งคณะกรรมการดังกล่าวดำเนินการได้สำเร็จ ดังนั้น เห็นควรตั้งคณะกรรมการสมานฉันท์และปรองดองอีกครั้ง และขอให้เพิ่มเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เข้าพิจารณาด้วย

๕๓. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เวลา ๒๑.๐๕ – ๒๑.๒๒ นาฬิกา

- หากฟังข้อมูลเพียงด้านเดียว รัฐบาลก็ใช้ไม่ได้สักเรื่อง กรณีที่กล่าวหาว่า บริหารประเทศล้มเหลวผิดพลาด ควรย้อนไปพิจารณาเทียบเคียงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตด้วย

- กรณีการชุมนุมของเยาวชน ยืนยันว่ารักลูกหลานทุกคน เด็กและเยาวชนเป็นพลังของแผ่นดินในวันข้างหน้า ทุกคนคือเสียงหนึ่งที่ต้องยอมรับฟัง แต่ข้อเรียกร้องก็มีทั้งที่สามารถทำได้และไม่สามารถทำได้

- ประเด็นเรื่องชุดนักเรียน ในอดีตกำหนดให้ใส่ชุดนักเรียนเพื่อมิให้เกิดความแตกต่าง นักเรียนต้องตัดผมทรงนักเรียน เพื่อทำให้เกิดอันตราย แต่ในเมื่อปัจจุบันมีประเด็นเรื่องนี้ ก็ยอมรับได้

- รัฐบาลไม่เคยปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น แต่ถ้าเป็นการละเมิดหรือไม่สุภาพ สังคมย่อมรับไม่ได้

- ขณะนี้ เป็นกังวลว่าประเทศไทยจะเป็นเช่นไร เราสามารถผ่านพ้นช่วงการระบาดของโควิด ๒๐๑๙ มาได้อย่างดี คนไทยมีความสามัคคีร่วมใจปฏิบัติตามมาตรการป้องกันอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องภาคภูมิใจ แต่ก็ควรระมัดระวัง ไม่ประมาท เพราะประเทศอื่นยังมีการระบาดอยู่

- ประเด็นที่กล่าวว่า เศรษฐกิจไทยย่ำแย่ หากพิจารณาอย่างเป็นธรรม จะเห็นว่าเศรษฐกิจไทยก้าวเดินอย่างช้า ๆ หลายอย่างเริ่มดีขึ้น ขอให้ย้อนกลับไปช่วงเดือนเมษายนที่มีการระบาดของโควิด ๒๐๑๙ จะเห็นได้ว่า ตอนนี้เศรษฐกิจดีขึ้นกว่าช่วงนั้นแล้ว ตอนนี้เริ่มมีการเปิดประเทศได้ แต่ก็ต้องเปิดอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงหลักที่ว่า สุขภาพกับเศรษฐกิจมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

- ประเทศไทยได้เคยขึ้นชื่อว่าเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” แม้ว่าจะมีความเห็นที่แตกต่างกัน ก็ไม่ควรให้เกิดความแตกแยกในครอบครัว ไม่อยากให้รากฐานที่ตั้งงามเสียไปจากความไม่เข้าใจกัน และกัน

- ขอให้ประชาชนตระหนักในเรื่องการถูกชักชวนจากสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากอาจมีกลุ่มบุคคลที่เป็นกลุ่มเปราะบางอาจถูกชักจูงให้เปลี่ยนพฤติกรรม โดยการปรุงแต่งความคิดและความนิยมได้เสมอ

- ขอให้มีการระมัดระวังการเผยแพร่ข้อมูลภายในประเทศไปยังต่างประเทศ

- ยินดีรับฟังข้อเรียกร้อง แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงคนส่วนใหญ่เป็นหลักด้วย ดังนั้น ข้อเรียกร้องที่มีได้เป็นความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ขอสงวนสิทธิ์ไม่ดำเนินการ

- เห็นด้วยกับการตั้งคณะทำงานเพื่อนำไปสู่การพูดคุยเพื่อหาทางออกของประเทศ

- ตนไม่เคยยึดติดกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่สิ่งสำคัญที่สุดในขณะนี้ คือ ประเทศกำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตหลายด้าน ดังนั้น จะไม่ตัดช่องน้อยแต่พอตัวในขณะที่ประเทศกำลังมีปัญหา และจะขอทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีขับเคลื่อนประเทศต่อไปจนกว่าจะไม่มีโอกาสได้ทำ

----- จบการอภิปรายในวันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ -----

คณะผู้รับผิดชอบ

ในการจัดทำสรุปการอภิปรายของสมาชิกรัฐสภา
ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ)
วันจันทร์ที่ ๒๖ และวันอังคารที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

นายต้นพงศ์ ตั้งเต็มทอง

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา

นายสิทธิวรชัย ศรีไหม	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายพิสิษฐ์ นิธิสิริวรรณ	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นายชัชชัย ทองเจริญ	นิติกรชำนาญการ
นายภาคภูมิ เปี้ยปลูก	นิติกรชำนาญการ
นางสาวสาวิตรี เพชรทอง	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวปารมिता แป้นสกุล	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวสุภาภรณ์ ตังอินทร์	วิทยากรชำนาญการ
นายเอกพันธ์ เฟื่องศรี	วิทยากรชำนาญการ
นางสาวศิริินภา น้ำขาว	วิทยากรชำนาญการ
นางสาวดารารัตน์ ถนนมรด	วิทยากรชำนาญการ
นายกฤติน ผูกพันธ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นายอดิสรณ์ เนตรทอง	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวปณิธาน เยี่ยงกุลเชาว์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวสร้อยทิพย์ สร้อยพูล	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา สำนักกรรมการ ๓

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๓๙-๔๑ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๓

ออกแบบและจัดทำโดย

**กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ
กิจการวุฒิสภา**

สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา